

ВІСНИК 11'2017 ПРОКУРАТУРИ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНЕ ЮРИДИЧНЕ ОФІЦІЙНЕ ВИДАННЯ
ГЕНЕРАЛЬНОЇ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Засновано

10 червня 1999 року

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія KB № 10791

Засновники

Генеральна прокуратура України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Надано статус офіційного видання

наказом Генерального прокурора України від 19 квітня 2012 року № 38

Головний редактор

Лариса Сарган

Видавець

Національна академія прокуратури України
вул. Мельникова, 81-Б, м. Київ, 04050
тел.: (044) 206-15-61
www.napu.com.ua
vpu.ap.gp@gmail.com

© Генеральна прокуратура України, 2017

© Національна академія прокуратури України, 2017

НАУКОВА РАДА

СТОРОЖУК ДМИТРО АНАТОЛІЙОВИЧ

перший заступник Генерального прокурора (голова)

ПРИСЯЖНЮК ІВАН ІВАНОВИЧ

кандидат юридичних наук (заступник голови)

ГУБЕРСЬКИЙ ЛЕОНІД ВАСИЛЬОВИЧ

ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор філософських наук, професор, академік НАН України

ТАЦІЙ ВАСИЛЬ ЯКОВИЧ

ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України

ГЕТЬМАН АНАТОЛІЙ ПАВЛОВИЧ

проректор з наукової роботи Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПрН України

ГРИЦЕНКО ІВАН СЕРГІЙОВИЧ

декан юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук

ЄНІН ЄВГЕНІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

заступник Генерального прокурора, кандидат політичних наук

КОСТЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

завідувач відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою
Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України,
доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України

МАЛЯРЕНКО ВАСИЛЬ ТИМОФІЙОВИЧ

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

НОР ВАСИЛЬ ТИМОФІЙОВИЧ

завідувач кафедри кримінального процесу і криміналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка,
доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

ТИХИЙ ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ

віце-президент НАПрН України – керівник Київського регіонального центру,
доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України

ШЕМШУЧЕНКО ЮРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

директор Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України,
доктор юридичних наук, професор, академік НАН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

САРГАН ЛАРИСА МИКОЛАЇВНА

головний редактор, інспектор Департаменту забезпечення діяльності керівництва Генеральної прокуратури України

ТОЛОЧКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

заступник головного редактора, проректор Національної академії прокуратури України, кандидат юридичних наук, професор

БАРАНДИЧ СВІТЛАНА ПАВЛІВНА

відповідальний секретар, начальник редакційно-видавничого відділу Національної академії прокуратури України

БЛАЖІВСЬКИЙ ЄВГЕН МИКОЛАЙОВИЧ

доктор юридичних наук

ДЬОМІН ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ

старший викладач відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор

ЛИТВАК ОЛЕГ МИХАЙЛОВИЧ

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

КАПЛІНА ОКСАНА ВОЛОДИМИРІВНА

завідувач кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

КОЗЬЯКОВ ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ

начальник відділу науково-методичного забезпечення прокурорської діяльності поза сферою кримінальної юстиції Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор

КОСЮТА МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ

професор кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор

ПОГОРЕЦЬКИЙ МИКОЛА АНАТОЛІЙОВИЧ

завідувач кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор

ПОПОВ ГЕОРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

проректор – директор Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук

РУДЕНКО МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ

професор кафедри кримінально-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор

СЕРЕДА ГРИГОРІЙ ПОРФИРОВИЧ

доктор юридичних наук, професор

СТРИЖЕВСЬКА АНЖЕЛА АНАТОЛІЇВНА

заступник Генерального прокурора, кандидат юридичних наук

ХОЛОДНИЦЬКИЙ НАЗАР ІВАНОВИЧ

заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, кандидат юридичних наук

ЯКИМЧУК МИКОЛА КОСТЯНТИНОВИЧ

виконувач обов'язків ректора Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор

УРОЧИСТОСТІ

- 6 Петро Порошенко:
Завдяки ефективній і самовідданій
роботі працівників прокуратури
до держбюджету надійшли мільярди
гривень на фінансування багатьох
важливих проектів
- 9 З виступу Генерального прокурора
України Юрія Луценка на урочистих
зборах з нагоди святкування
Дня працівників прокуратури України

ПІДСУМКИ

- 10 Юрій Луценко:
Цей рік виявився найрезультативнішим
з усіх років розслідування злочинів
стосовно учасників Революції гідності

ОФІЦІЙНО

- 15 Зустріч Генерального прокурора України
з Надзвичайним і Повноважним Послом
Сполученого Королівства Великої
Британії та Північної Ірландії в Україні
- 16 Генеральний прокурор узяв участь
у засіданні Комітету Верховної Ради
України з питань законодавчого
забезпечення правоохоронної діяльності
- 18 Міжнародна конференція з нагоди
5-ї річниці набрання чинності
Кримінальним процесуальним
кодексом України
- 20 Делегація органів прокуратури України
відвідала штаб-квартиру Євроюсту
- 21 Євгеній Єнін взяв участь в обговоренні
Доповіді щодо стану дотримання
прав людини в Україні
- 22 Представники Європейського суду
з прав людини провели заняття
з прокурорами з питань забезпечення
прав людини у кримінальному
судочинстві
- 23 У Генпрокуратурі обговорили питання
реформування діяльності медичних
служб установ Державної
кримінально-виконавчої служби України

- 24 Анжела Стрижевська взяла участь
у виїзному засіданні Комітету Верховної
Ради України з питань законодавчого
забезпечення правоохоронної діяльності

РОЗБУДОВА

- 25 Сучасна прокуратура
для завтрашнього Криму
Інтерв'ю з прокурором АР Крим
Гюндузом Мамедовим
- 27 За усіма фактами, зазначеними
в проекті резолюції Генасамблеї ООН
щодо стану прав людини в окупованому
Криму, прокуратура автономії
розпочала кримінальні провадження
- 28 У Прокуратурі Криму відбулась нарада
з керівництвом меджлісу,
представниками правоохоронних,
державних органів та правозахисних
організацій

ПРАВОДОПОМОГА

- 30 Гюндуз Мамедов, Вікторія Мозгова:
Прокуратура АР Крим:
реалізація права бути почутим
за режиму тимчасової окупації
- 35 Олег Соболь:
Проблемні питання апеляційного
оскарження постанов у справах
про адміністративні правопорушення,
пов'язані з корупцією

ПРОТИДІЯ

- 38 Володимир Янко:
Електронне декларування
як спосіб боротьби з корупцією в Україні
- 40 Наталя Панафеда:
Запобігання та протидія корупційним
проявам у системі судової гілки влади
- 42 Галина Борейко:
Ні корупції!
Результати роботи прокуратури Львівщини
на антикорупційному напрямі
- 45 Адріан Дутковський:
Протидія корупції прокурорами
Чернівецької області

НОВОВВЕДЕННЯ

- 48 | Олег Жученко, Катерина Ткаченко:
Використання електронних технологій
у роботі прокурора
На прикладі органів прокуратури Одеської області

СЬОГОДЕННЯ

- 51 | В'ячеслав Соколовий:
Активне застосування деяких видів
негласних слідчих (розшукових) дій
є одним із найдієвіших заходів
розкриття латентних триваючих злочинів
на Вінниччині
- 54 | Юрій Чубаров, Вадим Тимошенко:
Розкрадання комунального майна у Києві
На лаві підсудних – перший заступник голови
Шевченківської РДА та шестеро його співників
- 56 | Роман Чапаєв:
Нові способи безконтактного збуту
наркотичних засобів
і психотропних речовин
Позитивний досвід у розкритті злочинів
на Тернопільщині
- 58 | Прокуратурою Дніпропетровської
області виявлено факти безпідставного
завищення тарифів для населення –
посадовці комунальних підприємств
опинилися на лаві підсудних

- 62 | Скоординована діяльність
правоохоронців на Львівщині – запорука
ефективної боротьби із злочинністю

- 64 | Розслідування резонансних злочинів
на Хмельниччині

- 67 | Вперше за останні роки прокуратурою
Закарпаття викрито під час одержання
неправомірної вигоди високопосадовців

- 70 | Прокуратура Одещини вживає заходи
для розкриття злочинів, вчинених
на території пенітенціарних установ,
та притягнення винних
до відповідальності

- 71 | На Прикарпатті прокуратура передала
до суду справу про злочин за фактом
замаху на умисне вбивство, який
тривалий час залишався нерозкритим

- 73 | Якісне розслідування злочинів
у земельній сфері – пріоритет
у роботі органів прокуратури
Кіровоградської області

ПЕРСОНА

- 75 | Людина, яка має життєвий стрижень,
досягне успіху
Під процесуальним керівництвом Дениса Стоянова
одночасно перебуває більше сотні кримінальних
проваджень

26, 44, 55, 57 | Нові видання
Національної академії прокуратури України

47, 63 | Анонси

Відповідальність за достовірність інформації, точність імен та прізвищ несуть автори.

Матеріали редагуються та можуть бути скорочені.

Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів публікацій.

Вісник прокуратури № 11'2017
Відповідальний редактор: *Лідія Зелінська*
Редактори випуску:
Олена Дьордійчук, Наталія Панфілова, Тетяна Помазанова,
Зоя Пономаренко, Ольга Степанюк
Верстка: *Оксана Колосюк*
Обкладинка: *Ольга Демерлій*
Фотографи: *Микола Лазаренко, Андрій Абросімов*
Використано фото, надані прес-службами
регіональних прокуратур,
та матеріали, розміщені у вільному доступі
в мережі Інтернет

Підписано до друку 05.12.2017

Формат 64x90/8
Папір крейдований. Друк цифровий.
Тираж 499 прим.
Зам. № 17-12-05-1

Виготовлення оригінал-макета та друк
Національна академія прокуратури України
вул. Мельникова, 81-Б, м. Київ, 04050

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої
справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції.
Серія ДК № 4001 від 10.03.2011

ПЕТРО ПОРОШЕНКО: ЗАВДЯКИ ЕФЕКТИВНІЙ І САМОВІДДАНІЙ РОБОТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРОКУРАТУРИ ДО ДЕРЖБЮДЖЕТУ НАДІЙШЛИ МІЛЬЯРДИ ГРИВЕНЬ НА ФІНАНСУВАННЯ БАГАТЬОХ ВАЖЛИВИХ ПРОЕКТІВ

Президент України Петро Порошенко під час урочистостей з нагоди Дня працівників прокуратури відзначив ефективність роботи відомства у питанні повернення до державного бюджету десятків мільярдів коштів, викрадених за попередньої влади. Ці кошти разом із впровадженням реформ у різних галузях дають можливість державі реалізовувати багато проектів із розвитку сільської медицини, будівництва житла для військових, доріг, розвитку інфраструктури.

Глава держави зауважив, що Україні вдалося подолати в цілому економічну кризу, спричинену війною та економічною агресією з боку Російської Федерації. «Ми повернулися на шлях розвитку», – сказав він, додавши, що до цього доклали спільних зусиль Президент, коаліція у Верховній Раді, народні депутати та Уряд.

За словами Президента, сільські амбулаторії, телемедицина, будівництво нового заводу із виробництва боєприпасів, прокладення доріг і багато іншого – це стало можливим унаслідок ефективної та самовідданої праці прокурорів. «Адже кошти на ці та велику кількість інших подібних проектів надійшли до бюджету завдяки прокуратурі, як би дехто не опирався», – наголосив він.

Петро Порошенко: Лише завдяки твердій позиції Закону, суду, Генеральної прокуратури, правоохоронних органів, які були долучені до цього процесу, в абсолютно правовий спосіб, шляхом розслідування складних справ і судових рішень, були конфісковані десятки мільярдів коштів, викрадених за попередньої влади. Якщо говорити точніше – 44 мільярди гривень.

Загалом економічний ефект від роботи Генеральної прокуратури перевищує 53 мільярди гривень.

Петро Порошенко: Якщо взяти результати за рік і поділити на кількість днів, можемо сказати, що нова прокуратура приносила щодня до державного бюджету до ста п'ятдесяти мільйонів гривень. Я готовий вступити у дискусію з критиками, якщо ви знайдете в будь-якій іншій державі світу прокуратуру з таким вражаюче високим коефіцієнтом корисної дії.

Глава держави подякував працівникам прокуратури за цей результат.

Петро Порошенко: Ми свідомі тих ризиків, яким піддавалися і під якими й досі перебувають, в тому числі, й працівники прокуратури, які займалися поверненням тих грошей. Уявіть собі, скільки готові були виділити, щоб заблокувати цей процес, уявіть кримінальну хватку тих, кому ви протистояли у цій справі.

Водночас Президент наголосив, що не хотів би, щоб склалося враження, ніби завдання прокуратури – заробляти гроші, адже прокуратура існує для того, щоб забезпечувати закон і справедливість.

Не оминув Глава держави і процес реформування органів прокуратури України.

Петро Порошенко: Реформа прокуратури – найважливіше зобов'язання, яке наша держава взяла ще в 1995 році перед Радою Європи. В 1996 році ці зобов'язання увійшли до нашої Конституції. З того часу ПАРЕ, інші європейські інституції не втомлювалися нагадувати про необхідність реформування. Та якщо раніше про зміни тільки говорили, то ми з вами перейшли від слів до діла і нарешті втілюємо цю реформу в життя.

Безперечним досягненням є значне оновлення керівного та кадрового складу, що стало можливим завдяки відкритим і прозорим конкурсам. При цьому Президент нагадав про критику з боку скептиків, які не вірили в можливості проведення у прокуратурі конкурсів на чесних засадах.

Петро Порошенко наголосив, що «зміни в прокуратурі є частиною глобального реформування всієї правоохоронної системи». Глава держави зазначив, що деякі нові, створені методом проб та помилок, органи вже працюють, та привітав з початком формування Державного бюро розслідувань. При цьому він повідомив, що підтримує законопроект, який має на меті уникнути правового вакууму і яким продовжується перехідний період до моменту остаточного формування ДБР.

Петро Порошенко: Впевнений, що прокуратура підставить плече новому слідчому органу. Сподіваюся, що згодом на роботу до Бюро у межах встановленої законом квоти перейдуть і найкращі слідчі прокуратури.

Президент також повідомив про існування на рівні законопроекту Державного бюро фінансової безпеки. «Бюро стане інтелектуальним центром, робота якого базуватиметься на використанні сучасних ризик-орієнтованих методів кримінального аналізу», – сказав Петро Порошенко та висловив сподівання, що до того часу, як воно з'явиться, працівники прокуратури будуть неухильно дотримуватися інструкції, виданої Генеральним прокурором, яка обмежує можливість втручання силовиків у справи бізнесу.

Глава держави також наголосив, що суспільство воліє війни з корупцією та іншими видами злочинності, а не війни компроматів.

Петро Порошенко: Я, як Президент, – точно разом із суспільством. Здорове суперництво, цивілізовану конкуренцію, чесне змагання вітатимуть і Президент, і суспільство. А от конфлікти, сварки, інтриги та ворожнеча є абсолютно неприйнятними, бо йдуть на користь лише спільному ворогу – злочинності та корупції.

Держава і суспільство покладаються на прокуратуру, завданням якої є забезпечення належного рівня координації діяльності та взаємодії усіх реформованих та новостворених правоохоронних органів.

Петро Порошенко: Я абсолютно згоден із тим, що сказав Юрій Луценко: «Боротися зі злом неможливо незаконними методами». Тільки дотримуючись цього принципу, ми можемо збудувати правову державу.

З ВИСТУПУ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ ЮРІЯ ЛУЦЕНКА НА УРОЧИСТИХ ЗБОРАХ З НАГОДИ СВЯТКУВАННЯ ДНЯ ПРАЦІВНИКІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Мало хто вірив, що можна збільшити активність у боротьбі із злочинністю та корупцією й одночасно реформувати пострадянський каральний монстр, який існував усі ці роки в Україні.

Проте завдяки команді: надзусиллям багатьох прокурорів і слідчих, товариському плечу депутатів, колег по правоохоронній діяльності, працівників інших міністерств та відомств – ми це зробили.

Як на мене, оптимісти змінюють життя, а песимісти лише сходять жовцю перед моніторами своїх комп'ютерів.

Ми були оптимістами і ми це зробили. Ми забезпечили відкритий доступ у прокуратуру тих, хто ніколи в ній не працював: 93% вакансій заповнено фахівцями без старого бекграунду пострадянської прокуратури, і вони є нашою перспективою. Ми зменшили на 25% чисельність прокуратури, натомість підвищили зарплату на 80–100%. Це дає можливість жити чесно, добросовісно працюючи.

Заснована на конкурсних засадах за допомогою американських колег Генеральна інспекція активно діє. Ми створили те, у що майже не вірив ніхто, – органи самоуправління, які реально забрали у Генерального прокурора його напівдиктаторські повноваження і зараз самостійно призначають прокурорів областей, їх заступників і керівників інших підрозділів.

Роз'єднання функцій нагляду, представництва в судах, підтримки обвинувачення, слідства – веління нашої історії. Якщо в одному офісі працюють і слідчі, і прокурори, вони мають спокусу ухилитися від букви закону. Виділення в окремий підрозділ – Державне бюро розслідувань – найкращих, найфаховіших слідчих є правильним державницьким кроком.

Ми закінчуємо тендер із електронного документообігу, а значить, наступного року зможемо перейти до Е-кейсу – електронного ведення кримінальних проваджень. Це те, що буде відрізняти сучасну установу від прокуратури старого зразка, з «паперовим Монбланом», у якому часто губилися потрібні папери, і не просто так.

Ми позбулися останнього спадку: зловісний щит із мечами, як у КДБ, пішов у минуле. Нова символіка Генпрокуратури – це не данина сьогоденню. Це ознака нового фундаменту нової європейської інституції – і ми, прокурори, пишаємося цим.

Головне наше завдання тепер – це Закон і Справедливість. За нинішній рік було зроблено багато в цьому напрямі.

Ми відкрили двері для справедливості у більшості прокурорських кабінетів. Коли ми звільняємо за надуманістю справи проти бізнесменів або звільняємо від відповідальності за малозначущі правопорушення простих селян, пенсіонерів, солдатів – це також поняття справедливості. Впевнений, що це ознака часу.

Треба ще багато працювати в цьому напрямі. Нагляд над законністю після створення ДБР буде нашим ключовим питанням. Запевняю, що не буде жодної інституції в державі, яка схоче поставити себе поза законом. Боротися з корупцією і злочинністю незаконними методами – табу. Інакше ми знову з якогось чергового, ніби недоторканного органу зробимо «вечека», що підімне під себе демократію. Я переконаний, що такого ми не допустимо, адже для цього в нас є всі законні методи.

ЮРІЙ ЛУЦЕНКО: ЦЕЙ РІК ВИЯВИВСЯ НАЙРЕЗУЛЬТАТИВНІШИМ З УСІХ РОКІВ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ СТОСОВНО УЧАСНИКІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Напередодні Дня гідності і свободи Генеральний прокурор України Юрій Луценко зустрівся з родинами Героїв Небесної сотні та їх адвокатами. На заході також були присутні заступник Генерального прокурора Анжела Стрижевська, керівники профільних структурних підрозділів Генеральної прокуратури України, зокрема керівник Департаменту спеціальних розслідувань Сергій Горбатюк та начальник управління з розслідування злочинів, вчинених злочинними організаціями Дмитро Басов, голова Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Сергій Козьяков.

Під час брифінгу Генеральний прокурор наголосив, що зустріч пройшла в спокійній робочій атмосфері, були обговорені основні досягнення та проблеми. На думку Юрія Луценка, цей рік виявився найрезультативнішим із усіх років розслідування. Насамперед завдяки спільним діям усіх правоохоронних органів на сьогодні 380 осіб отримали підозри у фізичних діях щодо учасників мирних протестів під час Революції гідності, в тому числі вбивствах. Зокрема, стосовно понад 200 осіб справи перебувають у суді, щодо 49-ти – є вироки.

Водночас Генеральний прокурор наголосив, що поки йдеться про звичайних виконавців, і лише завдяки запровадженню нового законодавства у частині здійснення спеціального (заочного) розслідування досягнуто серйозного прогресу стосовно засудження організаторів цих злочинів. Найголовніше – розгляд Оболонським районним судом міста Києва справи щодо екс-президента В. Януковича, який обвинувачується у державній зраді.

Юрій Луценко: В стадії розгляду – дозвіл на заочне засудження В. Януковича, В. Захарченка, О. Якименка, В. Тоцького. Тих людей, які віддали злочинний наказ, що призвів до розстрілів на Майдані. Це буде другий, не менш важливий, ніж перший, судовий процес над В. Януковичем.

ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ ПРОТИ УЧАСНИКІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Слідчими Департаменту спеціальних розслідувань ГПУ здійснювалось розслідування у **117 кримінальних провадженнях** цієї категорії, які налічують **3404 епізоди**, у яких **понад 1800 осіб** визнано потерпілими

ЗА ВЕСЬ ПЕРІОД СЛІДЧИМИ ГПУ У ПРОВАДЖЕННЯХ ЦЬОЇ КАТЕГОРІЇ ПОВІДОМЛЕНО ПРО ПІДОЗРУ

ЛИШЕ У 2017 РОЦІ СЛІДЧИМИ ДЕПАРТАМЕНТУ СПЕЦІАЛЬНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ГПУ ПОВІДОМЛЕНО ПРО ПІДОЗРУ

ДО СУДУ СКЕРОВАНО

51 обвинувальний акт

щодо **117** осіб

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ ВИННИМИ ВИЗНАНО

15 осіб

стосовно **14** з них ухвалено обвинувальні вироки

У 2017 РОЦІ ДО СУДУ СКЕРОВАНО

11 обвинувальних актів

з них ухвалено обвинувальні вироки відносно **4** осіб

щодо **22** осіб

Загалом правоохоронними органами України у провадженнях цієї категорії повідомлено про підозру 380 особам. Скеровано до суду 154 обвинувальні акти стосовно 238 осіб. **49 судових вироків, які вступили в законну силу.**

ЗЛОЧИННЕ УГРУПОВАННЯ В. ЯНУКОВИЧА

Провадження щодо окремих злочинів, вчинених членами угруповання В. Януковича

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДЕРЖАВИ

Конституційний переворот

Провадження за фактом захоплення В. Януковичем державної влади, у тому числі шляхом зміни Конституції України та прийняття Конституційним Судом України неправосудних рішень.

Янукович В.Ф. Лавринович О.В. Конституційний Суд

Державна зрада

Справа щодо державної зради В. Януковича розглядається в суді. Триває судовий процес щодо вчинення О. Єфремовим державної зради та низки інших злочинів.

Янукович В.Ф. Єфремов О.С.

Тиск на Митрополита Володимира

Провадження за фактом перевищення службових повноважень з метою зміщення з посади Митрополита Київського і всієї України Володимира.

Янукович В.Ф. Новинський В.В. Захарченко В.Ю. Коряк В.В.

ВБИВСТВА ТА КАТУВАННЯ

Розстріли Майдану

Провадження за фактом перевищення влади та службових повноважень працівниками правоохоронних органів з метою перешкодження проведенню акцій протесту, що призвело до масових жертв серед мітингувальників.

Янукович В.Ф. Захарченко В.Ю. Якименко О.Г. Тоцький В.В.

Викрадення І. Луценка та Ю. Вербицького

Провадження за фактом можливої причетності працівників правоохоронних органів до викрадення і катування Луценка І.В., Вербицького Ю.Т., умисного вбивства останнього.

Співробітники правоохоронних органів. Обвинувальний акт стосовно слідчого та оперуповноваженого ГУ МВСУ в м. Києві скеровано до суду.

ЗЛОЧИННЕ УГРУПОВАННЯ В. ЯНУКОВИЧА

Провадження щодо окремих злочинів, вчинених членами угруповання В. Януковича

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ

Незаконне заволодіння державним майном

Провадження за фактами незаконного заволодіння резиденцією «Меджигір'я» та землями лісомисливського господарства у Київській області.

Янукович В.Ф.

Янукович О.В.

Улянченко В.І.

Ставицький Е.А.

Укртелеком

Провадження за фактами заниження приватизаційної вартості та незаконного фінансування робіт за рахунок бюджетних коштів.

Янукович В.Ф.

Азаров М.Я.

Арбузов С.Г.

Міністерство освіти і науки

Провадження за фактами зловживання службовим становищем при виконанні державних замовлень, проведенні процедур державних закупівель, відчуженні об'єктів державної власності.

Табачник Д.В.

Гелікоптерний майданчик

Провадження за фактом незаконного будівництва об'єкта інженерної та транспортної інфраструктури на Парковій дорозі в м. Києві.

Черновецький Л.М.

«Вишки Бойка»

Провадження за фактом заволодіння службовими особами ПАТ НАК «Нафтогаз України» та ДАТ «Чорноморнафтогаз» державними коштами сумою понад 400 млн дол. США при закупівлі бурових установок.

Ясюк В.М.

Кацуба О.В.

Незаконна приватизація приміщень

Провадження за фактом незаконної приватизації нежитлових приміщень у м. Києві.

Присяжнюк М.В.

ЗЛОЧИННЕ УГРУПОВАННЯ В. ЯНУКОВИЧА

Провадження щодо окремих злочинів, вчинених членами угруповання В. Януковича

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ

Операція «Податківці»

Провадження щодо створення экс-міністром доходів і зборів О. Клименком злочинної організації, яка через так звані «податкові майданчики» мінімізувала надходження податків до бюджету.

Збитки, нанесені державі, — 96 млрд грн

Клименко О.В.

підозру оголошено 46 особам, серед яких керівники регіональних податкових, а також сам экс-міністр доходів і зборів О. Клименко

під вартою: 9 осіб

під заставою: 18 осіб

Загальна сума арештованого майна О. Клименка та його афілійованих компаній
6 млрд грн

Злочинна організація С. Курченка

Провадження за фактом створення та забезпечення діяльності злочинної організації.

Спричинені організацією збитки становлять понад 14 млрд грн

Курченко С.В.

В рамках укладення угоди зі слідством районний суд м. Одеси виніс вирок про спецконфіскацію цілісного майнового комплексу **Одеського нафтопереробного заводу** як знаряддя злочину злочинної організації Курченка

Завод перейшов у власність держави в особі Кабінету Міністрів України

ЗАХОПЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Департаментом спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України розслідується кримінальне провадження за фактом **захоплення В. Януковичем державної влади**, у тому числі шляхом зміни Конституції України та прийняття Конституційним Судом України неправосудних рішень.

У кримінальному провадженні 1 вересня 2017 року щодо нього складено повідомлення про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 109 КК України.

У зв'язку з неможливістю вручення в день складання повідомлення про підозру, зазначене повідомлення направлено на відомі досудовому слідству адреси.

В. Януковича було викликано на 22 листопада 2017 року до старшого слідчого в особливо важливих справах управління спеціальних розслідувань Департаменту спеціальних розслідувань ГПУ для проведення слідчих та інших процесуальних дій в якості підозрюваного.

РОЗСТРІЛ МАЙДАНУ

Печерським районним судом м. Києва продовжується розгляд клопотання ГПУ про здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні за **підозрою експрезидента України В. Януковича** в організації перевищення влади та службових повноважень працівниками правоохоронних органів, з метою перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, що **призвело до масових жертв серед мітингувальників**.

Підозрюваними у цьому кримінальному провадженні також є:

- ◆ колишній міністр внутрішніх справ України Віталій Захарченко
- ◆ колишній голова Служби безпеки України Олександр Якименко
- ◆ колишній заступник міністра внутрішніх справ з громадської безпеки Віктор Ратушняк
- ◆ колишній заступник голови СБУ Володимир Тоцький
- ◆ колишній начальник громадської безпеки ГУ МВС України у м. Києві Петро Седчук

СПЕЦКОНФІСКАЦІЯ

У квітні 2017 року до державного бюджету повернено

39 млрд грн,

конфіскованих у порядку спецконфіскації
в рамках кримінального провадження
проти злочинної організації В. Януковича

НА РАХУНОК ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЗАРАХОВАНО

1 117 273 659,73 дол. США
та **1 845 592,82 грн**

КОНФІСКОВАНО ЦІННІ ПАПЕРИ

загальною кількістю **199 917 шт.**
вартістю **199 917 000 дол. США**

У серпні 2017 року застосовано спеціальну конфіскацію до коштів загальною сумою

2 064 727 680,43 грн та 87 984 728,77 дол. США

Кошти перебувають у процесі перерахування на рахунок Державної казначейської служби України.

ДЕРЖАВНА ЗРАДА В. ЯНУКОВИЧА

Скеровано до суду обвинувальний акт відносно колишнього президента України Януковича В.Ф. у вчиненні злочинів, передбачених **ч. 1 ст. 111 (державна зрада)**, **ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110 (пособництво в умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України)** та **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 437 (пособництво у веденні агресивної війни)** КК України.

Янукович В.Ф. **перебуває у державному розшуку**, знаходиться за межами України в Російській Федерації, де переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності.

З 04.05.2017 в Оболонському районному суді м. Києва триває спеціальний судовий розгляд

ЗУСТРІЧ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИМ І ПОВНОВАЖНИМ ПОСЛОМ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ В УКРАЇНІ

16 листопада 2017 року в Генеральній прокуратурі України відбулася зустріч Генерального прокурора України Юрія Луценка із Надзвичайним і Повноважним Послом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні Джудіт Гоф.

У межах заходу сторони обговорили, зокрема, питання двостороннього співробітництва під час розслідування кримінальних проваджень стосовно колишніх високопосадовців та повернення активів, здобутих злочинним шляхом, а також участі делегації України у Міжнародному форумі з повернення активів, проведення якого заплановано у грудні поточного року в місті Вашингтоні (США).

Окрім того, учасниками зустрічі порушено питання подальшого реформування органів кримінальної юстиції України та досягнуто домовленостей щодо координації спільних дій у цій сфері.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРОР УЗЯВ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

9 листопада 2017 року на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Генеральний прокурор України Юрій Луценко взяв участь в обговоренні питання щодо повноважень слідчих органів прокуратури після 20 листопада 2017 року, а також створення та початку діяльності Державного бюро розслідувань (ДБР).

Генеральний прокурор наголосив, що саме у цей день спливає 5 років з дня набрання чинності КПК України, а отже, і відведений законодавцем гранично допустимий строк для здійснення слідчими прокуратури повноважень з розслідування підслідних ДБР злочинів. При цьому слідчі прокуратури продовжують здійснювати розслідування злочинів, підслідних ДБР, за умови, що їх розпочато до 20 листопада 2017 року, – повноваження з дорозслідування.

Беручи до уваги, що ДБР ще не розпочало свою роботу, а прокуратура втратить повноваження з розслідування підслідних ДБР злочинів, як вирішення проблеми пропонується використати повноваження з доручення проведення досудового розслідування іншому органу досудового розслідування в порядку ч. 5 ст. 36 КПК України (у зв'язку із неможливістю здійснення ефективного досудового розслідування ДБР через те, що воно не розпочало свою роботу).

Проте, за словами Генерального прокурора, передача кримінальних проваджень до інших органів досудового розслідування може негативно позначитися на якості та ефективності їх розслідування.

Юрій Луценко зазначив, що невнесення відповідних змін до чинного законодавства з метою врегулювання цього проблемного питання призведе до колапсу у сфері забезпечення кримінального судочинства великої кількості злочинів, підслідних ДБР відповідно до ч. 4 ст. 216 КПК України.

Одночасно Генеральний прокурор звернув увагу присутніх, що, продовжуючи обговорення питання повноважень прокуратури, не можна оминати існуючі зараз в Законі України «Про прокуратуру» приписи щодо скорочення прокурорів з 1 січня 2018 року в загальній чисельності працівників прокуратури до 10 тис. осіб.

Юрій Луценко зауважив, що сьогодні навантаження на прокурора зростає, у тому числі через збільшення кількості органів, за якими у формі процесуального керівництва він здійснює нагляд, і продовження виконання «перехідних повноважень» згідно з Конституцією України.

За наведених обставин убачається, що корегування чисельності прокурорів у загальній кількості працівників прокуратури доцільно проводити в межах реалізації повноважень Генерального прокурора з організації діяльності прокуратури, а не відповідно до побажань «шанувальників» прокуратури ззовні.

Юрій Луценко: За відсутності ДБР я не можу говорити про скорочення прокурорів і слідчих – вони просто не можуть бути скорочені, бо ніхто не виконає за них їхню роботу.

Керівник відомства звернувся з пропозицією «дозволити Генеральному прокурору приймати рішення про те, скільки в рамках визначеної чисельності – 15 тисяч – має бути прокурорів, слідчих, державних службовців».

Насамкінець Юрій Луценко зазначив, що «ситуація достатньо критична, щоб розглянути її протягом короткого часу».

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ 5-Ї РІЧНИЦІ НАБРАННЯ ЧИННОСТІ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Генеральний прокурор України Юрій Луценко взяв участь у міжнародній конференції «Кримінальний процесуальний кодекс України: проблеми застосування і перспективи удосконалення».

Захід, який відбувся 22 листопада 2017 року, організовано Комітетом з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності спільно з Комітетом з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України за підтримки Консультативної місії Європейського Союзу в Україні.

До роботи конференції долучилися народні депутати, представники правоохоронних органів, міністерств та відомств, судової гілки влади, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, адвокати, провідні вчені, міжнародні експерти.

На заході були присутні перший заступник Генерального прокурора Дмитро Сторожук та заступник Генерального прокурора Анжела Стрижевська, а також представники Національної академії прокуратури України.

Юрій Луценко доповів про процес реформування системи органів прокуратури та зміни, які відбуваються у зв'язку з цим.

Юрій Луценко: 5 років тому новий КПК України став проривом на шляху до європейських стандартів, проте одночасно залишились і проблемні питання, які виникають на практиці із застосуванням нового Кримінального процесуального кодексу.

Генеральний прокурор зауважив, що до проблемних питань можна віднести, зокрема, скасування «дослідчої перевірки», яка давала змогу відфільтрувати всі заяви про злочини на предмет обґрунтованості початку переслідування. Також – встановлені в КПК України особливості визначення підслідності (зокрема, для НАБУ). Поєднання складів злочинів, суб'єктів їх вчинення, розміру шкоди, предмета злочину – усе це створило умови для постійних суперечок про підслідність через неможливість її визначення на початку розслідування.

За словами Юрія Луценка, скасування положень, які давали прокурору вищого рівня можливість витребувати кримінальні провадження з метою їх вивчення для прийняття рішень, зокрема про скасування незаконних та необґрунтованих постанов слідчих та прокурорів у цих провадженнях, на практиці унеможливило реалізацію прокурором вищого рівня своїх законних повноважень. Суттєвих ускладнень додали й установлені строки для скасування прокурором, наприклад, незаконних та необґрунтованих постанов про закриття кримінальних проваджень – 20 днів з моменту повідомлення його про таку постанову.

Практика застосування положень КПК України засвідчила негативну тенденцію використання окремих його положень як інструмента ухилення від кримінального переслідування, передусім корупціонерів. Одним із найбільш уразливих у цьому аспекті виявився інститут застави при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у кримінальному провадженні, окремі елементи якого (здебільшого розмір та умови застосування) створили передумови для його використання з метою уникнення відповідальності особами, які вчинили злочини, пов'язані з отриманням неправомірної вигоди.

Разом з тим Юрій Луценко зазначив, що наразі між Генеральною прокуратурою України та профільним комітетом Верховної Ради України налагоджено максимальну співпрацю. Відповідно до звернення парламентського комітету стосовно необхідності вироблення системних змін до КПК України за результатами аналізу його правозастосування у Генпрокуратурі діяла робоча група, до складу якої входили, зокрема, представники Консультативної місії Європейського Союзу в Україні, науковці, співробітники структурних підрозділів центрального апарату Генеральної прокуратури України.

Юрій Луценко: Було виявлено близько 100 статей КПК України, які потребували, з точки зору робочої групи, корегування, за результатами чого ми підготували пропозиції щодо змін, які у формі порівняльної таблиці з постатейним обґрунтуванням передали до Комітету.

Також Генеральний прокурор України наголосив, що особливі очікування покладатимуться на якомога швидше введення в дію інституту кримінальних проступків, які мають розвантажити слідчих.

Юрій Луценко: Ми можемо зробити КПК України ще кращим, і це наша спільна мета.

Перший заступник Генпрокурора Дмитро Сторожук, у свою чергу, зауважив, що розроблені Генеральною прокуратурою зміни до 100 статей КПК України мають привести цей Кодекс у відповідність із Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, а також покращити ефективність ведення досудового розслідування.

ДЕЛЕГАЦІЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ВІДВІДАЛА ШТАБ-КВАРТИРУ ЄВРОЮСТУ

У межах робочого візиту до міста Гааги (Королівство Нідерланди) делегація органів прокуратури України на чолі із заступником Генерального прокурора Євгенієм Єніним провела зустріч із Президентом Європейської організації з питань юстиції (Євроюст) Ладіславом Харманом та Головою команди Євроюсту з питань зовнішніх зносин Лукашом Старі.

14 листопада 2017 року під час заходу сторонами обговорено практичні питання реалізації Угоди про співробітництво між Україною та Євроюстом, зокрема нові можливості у сфері боротьби з організованою злочинністю, які відкриваються для правоохоронних органів нашої держави у зв'язку із укладенням вказаного договору.

Заступник Генерального прокурора України також привітав Ладіслава Хармана із призначенням на посаду очільника Євроюсту та висловив упевненість у подальшій інтенсифікації взаємовідносин Генеральної прокуратури України та міжнародної організації.

Євгеній Єнін: Набрання чинності Угодою про співробітництво відкрило новий вимір двосторонньої співпраці між Україною та державами – членами Євроюсту з питань протидії кіберзлочинності, корупції, торгівлі людьми та іншим тяжким транскордонним злочинам. Підтримка з боку такої впливової міжнародної організації стане потужним імпульсом у роботі українських правоохоронців.

За результатами зустрічі сторони узгодили подальші кроки співробітництва з питань, що становлять взаємний інтерес.

ЄВГЕНІЙ ЄНІН ВЗЯВ УЧАСТЬ В ОБГОВОРЕННІ ДОПОВІДІ ЩОДО СТАНУ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Заступник Генерального прокурора Євгеній Єнін у складі делегації України взяв участь у захисті Доповіді щодо стану дотримання прав людини в Україні, який відбувся 15 листопада 2017 року під час 28-ї сесії робочої групи ООН з прав людини.

Під час заходу у женеvській штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй українська делегація долучилася до обговорення рекомендацій, попередньо висловлених інституціями ООН, правозахисними організаціями, а також окремими державами.

Серед іншого, на сесії розглянуто питання розслідування злочинів під час Революції гідності та подій в місті Одесі у травні 2014 року, детально поінформовано міжнародних партнерів про грубі порушення прав людини, які надалі трапляються на непідконтрольній території Сходу країни та в окупованому Криму.

Також на сесійному засіданні учасниками обговорено нинішній стан та подальші кроки реформування системи органів кримінальної юстиції в Україні.

ПРЕДСТАВНИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРОВЕЛИ ЗАНЯТТЯ З ПРОКУРОРАМИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

10 листопада 2017 року в прокуратурі Львівської області відбувся черговий семінар на тему «Застосування практики Європейського суду з прав людини в прокурорській діяльності», організований Генеральною прокуратурою України та Національною академією прокуратури України за підтримки проекту Ради Європи «Подальша підтримка реформ кримінальної юстиції в Україні».

Під час заходу, участь у якому взяли 150 працівників прокуратур Львівської, Волинської, Закарпатської, Тернопільської та Рівненської областей, обговорено основні механізми використання практики ЄСПЛ, у тому числі пошук рішень та аналітичних документів Суду і органів Ради Європи, особливості їх використання та організації заходів із виконання.

Прокурори мали змогу поставити питання щодо практичних проблем застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод безпосередньо працівникам Європейського суду з прав людини.

Так, старший юрист Секретаріату ЄСПЛ Тарас Пашук доповів учасникам семінару про проблеми дотримання права на свободу та особисту недоторканність і права на справедливий суд відповідно до ст.ст. 5 та 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Представники галузевих підрозділів Генеральної прокуратури України та Національної академії прокуратури України наголосили на необхідності забезпечення ефективного розслідування фактів порушення ст.ст. 2 та 3 Конвенції з урахуванням висновків суду. Крім того, обговорено право на повагу до приватного і сімейного життя в контексті кримінального процесу України та національний досвід перегляду судових рішень на підставі встановлення Європейським судом з прав людини порушення вимог Конвенції.

У ГЕНПРОКУРАТУРІ ОБГОВОРИЛИ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ СЛУЖБ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

3 листопада 2017 року в Генеральній прокуратурі України відбулася чергова нарада за участю керівників центральних органів виконавчої влади, на якій було обговорено питання реформування діяльності медичних служб установ Державної кримінально-виконавчої служби України.

На заході були присутні Генеральний прокурор України Юрій Луценко, Міністр юстиції України Павло Петренко, виконувач обов'язків Міністра охорони здоров'я України Уляна Супрун, начальник управління нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших заходів примусового характеру у місцях несвободи Генеральної прокуратури України В'ячеслав Свірець та інші.

Юрій Луценко нагадав, що в березні цього року під час попередньої зустрічі Мін'юст і МОЗ домовились про необхідність повного перезавантаження системи пенітенціарної служби, що зараз і відбувається.

За словами Генпрокурора, розпочався перехідний період до запровадження нової системи медичних служб. Зокрема, Міністерство юстиції України вже зареєструвало окремо від Департаменту пенітенціарної служби Управління медичного обслуговування. Також відбувається організація конкурсного добору медичного персоналу.

Водночас велику кількість проблем досі не вирішено. Потребує доопрацювання нормативна база, залишається відкритим питання закупівлі ліків.

За результатами обговорення проблемних питань присутні дійшли висновку, що першочергово слід здійснити розрахунок бюджету на запровадження нової системи медичного обслуговування ув'язнених, а також сформувати спільну комісію для проведення конкурсу на посаду керівника медичної служби.

АНЖЕЛА СТРИЖЕВСЬКА ВЗЯЛА УЧАСТЬ У ВИЇЗНОМУ ЗАСІДАННІ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У Харківській обласній державній адміністрації 2 листопада 2017 року відбулось виїзне засідання Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Одним із питань порядку денного стало обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» (щодо оптимізації чисельності працівників органів прокуратури)» (реєстраційний № 7160).

З метою забезпечення належних умов для діяльності органів прокуратури зазначеним законопроектом пропонується вилучити норму, згідно з якою кількість прокурорів з 2018 року зменшується до 10 тис. осіб.

Водночас пропонується залишити визначену зараз чисельність працівників прокуратури на рівні не більше 15 тис. осіб без застереження. Таким чином, проект закону спрямований на оптимізацію штатної структури, що дасть змогу в межах законодавчо затвердженої загальної кількості працівників прокуратури корегувати необхідну чисельність прокурорів, слідчих, державних службовців тощо.

Позицію Генеральної прокуратури України обґрунтовано в доповіді, з якою на засіданні виступила заступник Генпрокурора Анжела Стрижевська. Вона повідомила, що скорочення чисельності прокурорів до 10 тисяч може істотно вплинути на стан виконання прокуратурою її функцій та збільшити навантаження на працівників. Така ситуація суттєво зашкодить реалізації завдань кримінального провадження – забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування.

Крім того, Анжела Стрижевська зазначила, що запропоновані зміни до Закону України «Про прокуратуру» забезпечать можливість керівництву Генеральної прокуратури самостійно оптимізувати штат у межах 15 тис. осіб, визначаючи необхідну кількість прокурорів, державних службовців та інших працівників з огляду на виконувані прокуратурою функції, наявне навантаження та обсяги фінансування відомства з Державного бюджету України.

З огляду на викладене заступник Генерального прокурора просила членів Комітету підтримати законопроект.

СУЧАСНА ПРОКУРАТУРА ДЛЯ ЗАВТРАШНЬОГО КРИМУ

ІНТЕРВ'Ю З ПРОКУРОРОМ АР КРИМ ГЮНДУЗОМ МАМЕДОВИМ

Традиції дотримання законності в Криму беруть початок із часів існування на півострові еллінських міст-держав. Історичний фактор не міг не позначитися на специфіці діяльності місцевої прокуратури. Однак сьогодні цей орган взагалі змушений працювати в незвичайних умовах, поза територією Кримського півострова, який став окупованою зоною. Про те, яку роботу проводить прокуратура АРК сьогодні, розповів прокурор Автономної Республіки Крим, державний радник юстиції з рангу Гюндюз Мамедов.

– *Пане Мамедов, чим займається прокуратура АРК, перебуваючи за межами окупованого Криму?*

– Після окупації Кримського півострова відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України й указу Президента України прокуратуру Автономної Республіки Крим у 2014 році передислоковано до міста Києва. За рік по тому поліцію АР Крим і міста Севастополя – до міста Одеси. Ще через рік відновлено діяльність Головного управління Служби безпеки України в АР Крим (з дислокацією у місті Херсоні). Штати всіх цих установ не були укомплектовані, не визначено пріоритетних напрямів роботи правоохоронних органів автономії, все перебувало в процесі становлення.

Першочерговим завданням прокуратури Криму було визначити необхідні напрями, виробити стратегію, алгоритм, надати орієнтири нашим колегам із СБУ та Національної поліції. Укомплектування цих структур та організація й координація роботи, безумовно, зайняли певний час, упродовж якого прокурори змушені були, в тому числі, виконувати роботу слідчих органів безпеки та національної поліції. На сьогодні питання щодо розподілу обов'язків вирішено.

Для визначення напрямів роботи наприкінці 2016 року прокуратура АР Крим провела першу координаційну нараду з представниками правоохоронних органів, державної влади, на якій було встановлено пріоритети. Серед них: збір доказів та розслідування воєнних злочинів, порушень норм міжнародного права, розслідування злочинів проти основ національної безпеки України, порушень порядку перетину адміністративного та державного кордонів України та інші. Ми реагуємо на всі факти недотримання прав громадян України окупаційною «владою» в Криму, вносимо відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Нами вироблена власна методика розслідування таких категорій злочинів. Зібрано багато фактів, які підпадають під статті Римського статуту: громадяни обмежені у праві розмовляти рідною мовою, відвідувати школу з цією мовою викладання тощо. Наприклад, на прийомі громадян у Харкові подружжя розповіло, що їхня дитина-підліток усе життя навчалася українською мовою, однак через втрату такої можливості в Криму сім'я була вимушена поїхати з півострова. Також прокуратурою АР Крим здійснюється процесуальне керівництво у кримінальних провадженнях щодо порушень права на свободу віросповідання. Всі такі факти розслідуються.

– *Але ці справи надалі повинні розглядатися в суді?*

– Так, маємо зібрати достатньо доказів, щоб повідомити особі, причетній до вчинення злочину, про підозру.

– *Більшість таких осіб перебувають на окупованій території?*

– Не всі фігуранти справ перебувають там. Значну кількість обвинувальних актів стосовно осіб ми направили до суду не через інститут заочного звинувачення. Щодо тих, хто за кордоном, ми вжива-

ємо заходи, застосовуючи правову допомогу від наших колег відповідно до міжнародно-правових угод.

– Тобто прокуратура АРК виходить у своїх слідчих діях за межі України?

– Так. Розповідаючи про реорганізацію, я мав на увазі зміну мислення. На сьогодні прокуратура Криму – одна з небагатьох регіональних прокуратур, де третина працівників не має досвіду роботи в органах прокуратури. Це юристи з неурядових установ, учені в галузі юриспруденції. Таке рішення прийнято через те, що злочини, з якими стикаються прокурори, є тяжкими, їхня юрисдикція – Міжнародний кримінальний суд (МКС). Я переконаний, що найближчим часом буде створено міжнародний трибунал по Україні, по Криму. Зараз згідно з рішенням Верховної Ради України ми збираємо доказову базу для МКС. Також використовуємо всі можливості національних механізмів: надаємо матеріали Міністерству юстиції України для подання позовів до Європейського суду з прав людини; Міністерству закордонних справ України – до Міжнародного Суду ООН. Значна частина цих матеріалів підготовлені нами спільно з колегами із СБУ та Національної поліції.

У зв'язку із зазначеним важливими перевагами наших співробітників мають бути володіння англійською мовою та знання норм міжнародного права. З цією метою організовуємо проведення тренінгів для працівників, запрошуємо вітчизняних та іноземних фахівців, у тому числі тих, хто раніше працював у Міжнародному кримінальному суді.

– Можна вважати, що прокуратура АРК – одна з найсучасніших в Україні?

– Цілком правильно. Ми, як і вся прокуратура України, відходимо від принципів «радянського» мислення. У нас молодий колектив. Прокурору,

який працює тільки в одному напрямі, важко перебудовуватися. А молодь легше перелаштовується, розуміє, що потрібно робити. Після передислокації прокуратури автономії багато запитували, як робити ті чи інші речі. Слід сказати, що фахівців із розслідувань порушень норм Четвертої женевської конвенції 1949 року в світі обмаль. Навіть більше, ситуація довкола Криму – унікальна, прецедентів для неї не існує. Тому й працівників, обізнаних із такими питаннями, дуже мало. Саме ми виховуємо таких спеціалістів – не тільки прокурорів, а й слідчих Нацполіції та СБУ. Бо і специфіка розслідувань, і методика суттєво відрізняються від загальнокримінальних злочинів. У цьому полягає особливість прокуратури автономії.

– Люди звикли чути конкретні прізвища, звинувачення...

– Я – прокурор, тобто той, хто застосовує право. Вважаю, що поки людину не засуджено, вона має бути захищеною. Називати людину злочинцем, доки йде слідство, – помилка.

– Як Ви оцінюєте сучасне становище у Криму?

– Запроваджується активна колонізація півострова, що призводить до суттєвих демографічних змін. Така політика заборонена міжнародним законодавством, і ми намагаємося доводити цей факт.

– Що бачите головним для себе зараз?

– Найголовніше – це те, щоб наші громадяни в Криму зберегли свою українську ідентичність. Вони мають залишатися громадянами України, не забувати про це. Для цього ми також проводимо певну роботу через засоби масової інформації, соціальні мережі. Люди повинні знати свої права!

Інтерв'ю: Олександр Ярошевський

НОВІ ВИДАННЯ

Протидія корупційним та іншим правопорушенням у військових формуваннях України: матеріали круглого столу (19 вересня 2017 року). – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 108 с.
ISBN 978-617-7500-35-2

У збірнику матеріалів круглого столу «Протидія корупційним та іншим правопорушенням у військових формуваннях України» вміщено тези доповідей з відповідної тематики. Висвітлено питання запобігання корупційним діям, а також реагування на їх вчинення в адміністративному та кримінально-правовому порядку. Проаналізовано, зокрема, окремі аспекти психологічного підходу до перевірки доброчесності, питання кадрового менеджменту в запобіганні корупційним ризикам у секторі безпеки й оборони України, роль незалежних агенцій, громадського контролю та засобів масової інформації в протидії корупції у військових формуваннях.

ЗА УСІМА ФАКТАМИ, ЗАЗНАЧЕНИМИ В ПРОЕКТІ РЕЗОЛЮЦІЇ ГЕНАСАМБЛЕЇ ООН ЩОДО СТАНУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ, ПРОКУРАТУРА АВТОНОМІЇ РОЗПОЧАЛА КРИМІНАЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ

Третій комітет Генеральної Асамблеї ООН ухвалив проект резолюції «Становище з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі (Україна)».

Резолюція, зокрема, закликає Росію повністю і негайно виконати постанову Міжнародного Суду ООН у справі «Україна проти Російської Федерації» від 19 квітня 2017 року про тимчасові заходи щодо застосування Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації.

Прокурор Автономної Республіки Крим прокоментував схвалення проекту резолюції Генасамблеї ООН.

Гюндуз Мамедов:

Порушення прав людини, примусове переселення, незаконне відчуження приватної власності, незаконне встановлення РФ своїх законів на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, оголошення Меджлісу кримськотатарського народу екстремістською організацією та заборона його діяльності, обмеження права на освіту українською і кримськотатарською мовами, заборона діяльності окремих культурних і релігійних установ, правозахисних організацій і засобів масової інформації, незаконні затримання та винесення вироків – за усіма цими фактами прокуратурою автономії розпочаті кримінальні провадження. Незважаючи на неможливість проведення слідчих дій безпосередньо на території півострова, правоохоронними органами Криму активно проводиться розслідування, збираються докази, у тому числі з метою подальшої передачі їх для розгляду у міжнародних судових інстанціях.

Також прокурор автономної республіки зауважив, що перше інформаційне повідомлення щодо незаконного привласнення майна на тимчасово окупованій території півострова Крим, яке прокуратура готувала спільно з неурядовими правозахисними громадськими організаціями, готове для скерування до Міжнародного кримінального суду.

Гюндуз Мамедов:

Схвалення комітетом Генеральної Асамблеї ООН проекту резолюції в черговий раз доводить світові факт окупації півострова Російською Федерацією та є впевненим кроком до деокупації. У грудні цього року, вже на пленарному засіданні Генеральної Асамблеї, сподіваємося отримати з цього питання позитивне рішення і як результат – примушення виконання резолюції Російською Федерацією.

У ПРОКУРАТУРІ КРИМУ ВІДБУЛАСЬ НАРАДА З КЕРІВНИЦТВОМ МЕДЖЛІСУ, ПРЕДСТАВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ, ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У прокуратурі автономії під головуванням прокурора Автономної Республіки Крим Гюндуза Мамедова проведено нараду з керівництвом Меджлісу кримськотатарського народу, представниками правоохоронних органів, державної влади та правозахисних організацій щодо взаємодії, вироблення механізму та єдиного підходу до збору інформації про порушення прав людини на окупованому півострові.

Участь у нараді взяли перший заступник прокурора автономії Микола Іванець та заступник прокурора Олександр Удовиченко, народний депутат, Уповноважений Президента України у справах кримськотатарського народу Мустафа Джемілев, народний депутат, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров, голова служби Голови Меджлісу кримськотатарського народу Арсен Жумаділов, перший заступник міністра з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо

переміщених осіб України Юсуф Куркчі, перший заступник Представника Президента України в Автономній Республіці Крим Ізет Гданов, начальник Головного управління Національної поліції в АР Крим та місті Севастополі Анатолій Бахчиванжи та його заступник Сергій Пантелеєв, начальник слідчого відділу Головного управління Служби безпеки України в АР Крим (з дислокацією у місті Херсоні) Павло Карпичев, координатор громадської організації «КримSOS» Таміла Ташева та голова ГО «Кримськотатарський ресурсний центр» Ескендер Барієв та інші.

Усі учасники погодилися, що кожен факт порушення прав українців у Криму повинен фіксуватися та розслідуватися. Важливо, щоб особи, причетні до переслідування, не уникнули відповідальності за вчинене.

Гюндуз Мамедов:

Наша мета і обов'язок – не залишити без уваги жоден факт порушення прав наших громадян окупаційною владою. Ми розглядаємо два механізми притягнення до відповідальності винних осіб: у національних судах та міжнародних судових інстанціях. Саме тому важливо фіксувати та збирати доказову базу порушень прав людини в Криму.

Прокурор АР Крим наголосив, що перших, доволі швидких результатів у кримінальному провадженні за фактами позбавлення волі та катування Ріната Параламова вдалося досягти завдяки спільним зусиллям правоохоронних органів, меджлісу, громадськості і, звичайно, самого потерпілого, який співпрацював зі слідством.

Окрім питань взаємодії та координації на нараді порушувалися деякі проблеми досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо примусового переселення з території півострова Крим цивільного населення, за фактом подій, які відбувалися біля будівлі Верховної Ради АР Крим 26 лютого 2014 року, стосовно заборони в Криму діяльності Меджлісу кримськотатарського народу та насильницького переселення у 1944 році.

З часу тимчасової окупації Російською Федерацією півострова Крим прокуратурою автономії фіксуються численні факти порушення прав людини на освіту, зокрема навчання рідною мовою.

Гюндуз Мамедов: Сьогодні на півострові не функціонує жоден загальноосвітній навчальний заклад з українською мовою викладання, усі школи стали російськомовними. В кінці 2014 року українська мова як мова викладання була виключена з університетської освіти в Криму. Окупаційна влада прагне знищити ідентичність українців.

За словами прокурора автономної республіки, в межах розпочатої прокуратурою кримінального провадження за ознаками злочину, передбаченого ст. 438 КК України, розслідуються факти закриття україномовних загальноосвітніх навчальних закладів, класів, цілих курсів з української мови та літератури, історії України у вищих навчальних закладах, неотримання внаслідок дій окупаційної влади дипломів про освіту тощо.

Гюндуз Мамедов: Маємо багато фактів, які підпадають під статті Римського статуту, – коли громадян обмежують у праві розмовляти рідною мовою, закривають україномовні школи тощо.

Окрім того, припинили існування на території Криму Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського та навчально-виховний комплекс «Українська школа-гімназія» у місті Сімферополі. Інші вищі навчальні заклади освіти об'єднані в один, який зараз очолює колишній депутат Верховної Ради АРК, обвинувальний акт за вчинення державної зради щодо якого скеровано прокуратурою автономії до суду.

Також Гюндуз Мамедов повідомив, що прокуратура ретельно вивчає усі законопроекти, якими регулюються кримські питання, і надалі надаватиме власні висновки по кожному із них.

Резюмуючи, прокурор висловив надію на подальшу злагоджену співпрацю.

ПРОКУРАТУРА АР КРИМ: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА БУТИ ПОЧУТИМ ЗА РЕЖИМУ ТИМЧАСОВОЇ ОКУПАЦІЇ

Нашій незалежній державі Україна виповнилося 26 років. Вельми молодий вік для державності. Звідси й цілком зрозуміла проблема її підвищеної чутливості до різних зовнішніх чинників дестабілізації політичної ситуації та підриву правової системи, а також необхідність певного часу для повного укорінення в Україні міжнародних стандартів у галузі прав людини.

В умовах неминучої глобалізації та інтеграції міжнародної спільноти стратегічно вигідне географічне розташування нашої держави створює широкі можливості для її економічного зростання і соціального добробуту населення. Водночас нездорове прагнення правлячого політичного режиму Російської Федерації (РФ) наслідувати концепцію імперіалізму, грубо нехтуючи основоположними правами та інтересами, навіть жителям, як окремої людини, так і цілого народу, етносу, наразі зробило Україну територією міжнародного збройного конфлікту, запровадило на сході та півдні нашої держави режим окупації.

Сьогодні на шляху до деокупації відповідних частин території України вкрай важливо забезпечити функціонування стабільного правового поля, нерозривний зв'язок держави та громадянина, який став заручником ситуації міждержавного конфлікту.

Як ніколи, важливе місце у відновленні територіальної недоторканності України, утвердженні її як правової, соціальної держави посідають питання довіри громадськості до рішень, які приймаються державними інституціями, ведення конструктивного діалогу між громадянином та владою, що сумлінно виконує свої позитивні зобов'язання і прагне відновити порушені права усіх своїх громадян.

Підґрунтя для цього – забезпечення реалізації конституційного права

Гюндуз Мамедов

прокурор
Автономної Республіки Крим,
державний радник юстиції з класу,
кандидат юридичних наук

Вікторія Мозгова

прокурор Прокуратури
Автономної Республіки Крим,
юрист 1 класу,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник

громадян на звернення до органів державної влади. Від того, наскільки гарантованою є реалізація цього права, залежать ефективність діалогу «людина – влада», рівень реального захисту громадянином своїх прав та інтересів.

Припинення діяльності державних органів (установ) України на тимчасово окупованих територіях негативно позначилося на стані реалізації права значної частини українських громадян на звернення до таких органів (установ), передусім за місцем постійного проживання/роботи. Таким чином, виникла необхідність пошуку альтернативних правових механізмів забезпечення реалізації Закону України «Про звернення громадян» в умовах існування окупованих територій та збройного конфлікту з РФ.

Метою цієї публікації є висвітлення позитивного досвіду прокуратури АР Крим щодо реалізації права громадян на звернення до органів прокуратури і в цілому встановлення ефективного зворотного зв'язку з населенням за існуючого режиму тимчасової окупації РФ частини території України – Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Як відомо, внаслідок збройної агресії РФ у лютому 2014 року Україна втратила контроль над територією півострова Крим, функціонування українських органів влади на півострові припинилося¹.

¹ Міжнародне співтовариство на рівні резолюцій Генеральної Асамблеї ООН (ГА ООН) та Ради Європи (РЕ) суворо засудило тимчасову окупацію Російською Федерацією частини території України – Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, продемонструвало свою прихильність до суверенітету, політичної незалежності, єдності та територіальної цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах: резолюції ГА ООН від 27 березня 2104 року № 68/262, від 19 грудня 2016 року № 71/205; резолюції РЕ №№ 1988 (2014), 1990 (2014), 2028 (2015), 2067 (2015), 2112 (2016), 2132 (2016), 2133 (2016) та ін.

Це суттєво обмежило можливість реалізації кримчанами² конституційного права на звернення до органів державної влади, а отже, і механізму виконання соціальних обов'язків публічної влади.

Розпочався процес передислокації окремих державних інституцій на материкову частину України, у тому числі й органів прокуратури. Так, наказом виконувача обов'язків Генерального прокурора України від 12 червня 2014 року № 33ш прокуратуру Автономної Республіки Крим (прокуратура АР Крим) було передислоковано до м. Києва³. Водночас територіальні (місцеві) прокуратури у структурі органів прокуратури автономії перестали функціонувати.

Попри те, що прокуратура автономії була передислокована, її функціонування на материковій частині України тривалий час залишалося невідомим для населення, зокрема й кримчан, що не могло не позначитися на стані реалізації їх права на звернення (у тому числі й тих, хто вимушено залишив півострів). Така ситуація не сприяла і своєчасному отриманню та фіксуванню правоохоронними органами повідомлень про факти злочинного порушення окупаційною владою прав людини.

Зі зміною у кінці серпня 2016 року керівництва прокуратури АР Крим і оновлення її прокурорсько-слідчого складу відбулося якісне «перезавантаження» прокуратури автономії.

Інформування громадськості про функціонування прокуратури, завоювання обґрунтованої довіри кримчан до прокуратури АР Крим як державної інституції, здатної попри окупацію території півострова вживати всіх можливих заходів для захисту та поновлення порушених прав громадян, стало одним із важливих завдань оновленої прокуратури.

Так, у жовтні 2016 року було **запроваджено посаду прес-секретаря** прокуратури (яка до цього часу в передислокованій з півострова прокуратурі АР Крим була відсутня) й розпочато активну

інформаційну діяльність (зокрема, на офіційному веб-сайті прокуратури автономії), налагодження робочих зв'язків з представниками ЗМІ, у тому числі щодо документування воєнних злочинів на півострові Крим, встановлення контактів із постраждалими особами, що мешкають на його території.

Зараз прокуратура АР Крим також активно використовує **можливості соціальних мереж Facebook, Twitter** та відеохостингової компанії **YouTube**. При цьому новим керівництвом прокуратури одразу було прийнято рішення про висвітлення лінійки новин у мережі Twitter англійською мовою, щоб представники міжнародних інституцій та іноземці в цілому могли оперативнотримувати інформацію про діяльність прокуратури автономії та її результативність з першоджерела.

Певним здобутком означеної роботи стало те, що постраждалі кримчани почали звертатися до прокуратури автономії через указані соціальні мережі з питань надання відомостей щодо злочинних дій окупаційної влади.

Вагомою складовою встановлення конструктивного контакту із громадськістю стало налагодження зв'язків з правозахисними організаціями, які опікуються проблематикою захисту прав людини на тимчасово окупованій території півострова Крим: КримSOS, Кримська правозахисна група, Майдан закордонних справ, Регіональний центр прав людини, Українська Гельсінська спілка з прав людини (УГСПЛ) та інші.

Зокрема, прокуратура АР Крим у червні 2017 року підписала меморандум про співпрацю з УГСПЛ – офіційно оформила кооперацію із громадською спільнотою. Таке об'єднання зусиль прокуратури та громадської спілки направлено на документування воєнних злочинів та порушень прав людини в умовах окупації півострова Крим, залучення провідних українських та іноземних науковців і практиків для отримання консультацій та проведення заходів з підвищення рівня знань у сфері міжнародного гуманітарного права і міжнародного права з прав людини. Підписання цього меморандуму узгоджується з положеннями листа-орієнтування Генеральної прокуратури України щодо інформування громадськості про діяльність органів прокуратури (від 3 березня 2017 року № 24/1-22вих-118окв-17).

У цілому важливим є те, що активна співпраця із ЗМІ (передусім з тими, які транслюються в Криму та широко висвітлюють проблему окупації⁴) і зазначеними правозахисними організаціями розширила можливості для налагоджування зворотного зв'язку прокуратури з кримчанами в умовах обме-

Крім того, ГА ООН у резолюції від 27 березня 2014 року закликає всі держави, міжнародні організації та спеціалізовані установи не визнавати будь-яку зміну статусу Автономної Республіки Крим та м. Севастополя на основі референдуму (від 16 березня 2014 року) і утримуватися від будь-яких дій або кроків, які можна було б витлумачити як визнання будь-якого такого зміненого статусу.

² За даними Державної служби статистики України, станом на 1 лютого 2014 року чисельність населення, що постійно проживає на території АР Крим, складала 1 958 046 осіб (у м. Севастополі постійно мешкало 384 040 осіб).

³ У вересні 2016 року за клопотанням прокурора України автономії наказом Генерального прокурора України реорганізовано структуру прокуратури АР Крим, збільшено її штат, окремі структурні підрозділи прокуратури передислоковані у м. Херсон. Це обумовлено створенням у 2016 році Головного управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим, яке розміщується у м. Херсоні.

⁴ Для прикладу, такі ЗМІ, як: АТР, UA:Крим та Чорноморська радіокомпанія.

женого доступу українських правоохоронних та інших державних органів до окупованого півострова Крим та існуючих ризиків для його мешканців потрапити у списки нелояльних до окупаційного режиму за контактування з українською стороною.

Окремо необхідно зупинися на питанні здійснення в прокуратурі автономії такого важливого заходу реалізації конституційного права громадян на звернення, як **особистий прийом громадян**.

З моменту передислокації та до січня 2017 року прокуратура АР Крим територіально розміщувалася у будівлі Генеральної прокуратури України. Окремої приймальні громадян прокуратура автономії не мала, і особистий прийом керівництвом та співробітниками фактично не здійснювався.

У зв'язку з цим новим керівництвом прокуратури автономії було ініційовано та позитивно вирішено питання щодо виділення для прокуратури АР Крим окремого приміщення, а також реорганізації її структури та збільшення штату. Тож 31 березня 2017 року за участі Генерального прокурора України відбулося урочисте відкриття головного офісу прокуратури АР Крим, розташованого на вул. Діловій, 24 у м. Києві⁵, де було створено першу приймальню громадян після передислокації прокуратури з півострова.

Важливо також зазначити про позитивний досвід прокуратури автономії щодо забезпечення реалізації вимоги ст. 22 Закону України «Про звернення громадян», згідно з якою керівники та інші посадові особи органів державної влади зобов'язані проводити особистий прийом громадян, зокрема, за місцем їх роботи і проживання. Проте режим окупації на півострові та наступна передислокація прокуратури суттєво обмежили можливості здійснення виїзних прийомів громадян, як того вимагає Закон.

Водночас прокуратурою автономії було з'ясовано, що тільки за офіційними даними з окупованої території півострова (станом на травень 2017 року) були вимушені виїхати на материкову частину України більше 26 тисяч кримчан⁶. Переважно переселенці з півострова Крим проживають (отримують адміністративні послуги) на території м. Києва, а також у таких областях України: Київській, Херсонській, Львівській, Дніпропетровській, Одеській, Харківській, Миколаївській та Запорізькій. Зрозуміло, що з матеріальної точки зору поїздка до міст Києва чи Херсона з метою потрапити на прийом до керівництва чи інших співробітників

прокуратури автономії для більшості сімей переселенців є затратним та незручним процесом.

Враховуючи вказане, з метою виявлення порушень конституційних прав громадян України – вимушених переселенців з тимчасово окупованої території та фактів вчинення окупаційною владою щодо них воєнних злочинів і злочинів проти людяності, прокуратурою АР Крим було прийнято рішення про організацію виїзного прийому таких громадян.

У зв'язку з цим на ім'я заступника Генерального прокурора України було направлено лист щодо сприяння в організації виїзних прийомів громадян – вимушених переселенців з півострова Крим на базі окремих регіональних та місцевих прокуратур.

У травні 2017 року згідно з розробленим графіком керівництвом прокуратури АР Крим були проведені перші виїзні прийоми громадян на базі регіональних прокуратур Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Одеської, Харківської, Львівської областей та Генічеської місцевої прокуратури.

Безпосередньому ж прийому громадян передувала значна організаційна робота у прокуратурі автономії та відповідних прокуратурах областей: забезпечено своєчасне розміщення повідомлень про час і дні прийому на офіційному веб-сайті, на дошках для інформації прокуратур, а також на сайтах відповідних обласних державних адміністрацій та у місцевій пресі. Активно були використані інформаційні можливості мережі Інтернет. Також з метою висвітлення на телебаченні результатів прийому громадян, пріоритетних напрямів роботи прокуратури АР Крим й окремих можливостей кримінально-правового захисту прав кримчан у міжнародних судових інстанціях до прокуратур за місцем виїзних прийомів громадян були запрошені місцеві журналісти, організовано прес-конференції.

Незважаючи на малу кількість осіб, що побували на травневому виїзному прийомі, по-перше, вдалося встановити важливі для розслідування кримінального провадження за ст. 438 Кримінального кодексу України факти систематичного та масового порушення окупаційною владою положень міжнародного гуманітарного права. При цьому було виявлено коло осіб з числа переселенців, відомості про яких мають суттєве значення для розслідування злочинної діяльності окупаційної влади, а також визнання таких осіб потерпілими. По-друге, в результаті інформаційної компанії, яка проводилась керівництвом прокуратури автономії, зокрема й під час таких прийомів, збільшилась кількість звернень, у яких містяться відомості про факти порушення окупаційною владою прав громадян.

⁵ Окремі структурні підрозділи прокуратури автономії були передислоковані до м. Херсона, що обумовлено створенням Головного управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим з дислокацією у м. Херсоні, а також тим, що Херсонська область посідає третє місце за кількістю проживання вимушених переселенців з окупованого півострова Крим, після м. Києва та Київської області.

⁶ Кількість осіб, які отримали статус внутрішньо переміщеної особи, станом на вересень 2017 року – 27 229.

Так, у цілому, в січні – вересні 2017 року за результатом розгляду звернень по суті прокуратурою АР Крим у 57 випадках були внесені відомості в ЄРДР про вчинення кримінального правопорушення, що майже на 50% більше, ніж за 9 місяців 2016 року (28 звернень). Крім того, у 16 разів зросла кількість звернень, які за результатами розгляду були приєднані до кримінальних проваджень (11 звернень за 9 місяців 2016 року і 178 за аналогічний період 2017 року) (див. рис. 1).

Рисунок 1. Динаміка окремих результатів розгляду звернень по суті (за 9 місяців 2016 і 2017 років)

За результатами проведеної роботи цього року прокуратурою автономії особисто було прийнято 82 громадян (з яких 57 подали письмові звернення) (для порівняння: у 2014 році – 0 звернень громадян з особистого прийому, у 2015 та 2016 роках – по 14 звернень).

Проблема комунікації органів державної влади, у тому числі прокуратури, з населенням Криму ускладнена не тільки власне режимом окупації, а й прийомами ведення інформаційно-психологічної війни, що застосовуються цим режимом.

Останнє, зокрема, включає не просто дезінформацію населення, пропаганду як основу освітнього процесу, а ще й маніпуляцію базовими емоціями людей (передусім, страхом, ненавистю, гнівом та смутком) – вкрай ефективний механізм управління свідомістю мас. Так, зважаючи на те, що почуття страху тісно пов'язане з інстинктом самозбереження, результатом такої маніпуляції є формування стійкої установки на уникнення загрозової ситуації, в цьому випадку – загрози потрапити у списки нелояльних до режиму.

Вказане обумовлює уникання більшістю населення окупованої території як відкритого висловлення своєї реальної оцінки діянь окупаційної влади, так і острах виходити на зв'язок з представниками української влади за відсутності гарантії анонімності й недопущення витoku персональних даних.

Розуміючи реальність загрози від окупаційного режиму, яка може торкнутися проукраїнськи налаштованих громадян, прокуратура АР Крим прагне створити максимально сприятливі та безпечні умови для інформування про випадки порушення прав кримчан, вчинення проти них воєнних злочинів, злочинів проти людяності тощо. У зв'язку з цим нещодавно на офіційному веб-сайті прокуратури створено електронну форму для анонімних повідомлень про факти вчинення вказаних порушень прав людини.

Запровадження цієї електронної форми стало логічним доповненням до створеного на початку 2017 року на офіційному веб-сайті прокуратури АР Крим **Реєстру осіб, щодо яких вчинено злочини проти життя та здоров'я, волі, особистих прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території**. У вказаному реєстрі громадяни можуть ознайомитися з фактами порушення прав окремих громадян на півострові, які доведені (процесуально зафіксовані) або ще перевіряються в межах кримінального провадження. У свою чергу запровадження електронної форми для анонімних повідомлень про правопорушення дає змогу, з одного боку, спростити для громадян процедуру їх складання та надсилання, а також подолати фактор побоювання громадян потрапити у списки нелояльних до окупаційного режиму за допомоги правоохоронним органам України та співпрацю з ними. З другого боку, це надасть можливість підвищення оперативності отримання прокуратурою відповідної інформації та її своєчасного опрацювання.

Також для ефективного діалогу між прокуратурою автономії та особами, що постраждали від окупаційного режиму або стали свідками порушень прав кримчан, **через Skype запроваджено онлайн-відеозв'язок** з прокуратурою АР Крим.

Крім того, **з метою підвищення поінформованості кримчан про їх права** на тимчасово окупованій території та обов'язки щодо них держави-окупанта, а також з інших питань міжнародного гуманітарного права прокуратура АР Крим систематично **розміщує на своєму офіційному веб-сайті, у Facebook та Twitter** відповідні відомості у вигляді оголошень або інформаційного матеріалу (буклета).

Для прикладу, розміщення на початку серпня 2017 року на веб-сайті прокуратури інформації про те, що здійснюється збір доказової бази в межах кримінального провадження за фактами порушення окупаційною владою майнових прав кримчан, стало визначальним у збільшенні надходження до прокуратури автономії відповідних звернень від громадськості.

Насамкінець слід відмітити, що свідченням ефективності проведення зазначеної діяльності зі

встановлення зворотного зв'язку з громадськістю за існуючого режиму тимчасової окупації є, зокрема, наведені нижче статистичні дані щодо різкого зростання у 2017 році кількості звернень, які надходять на адресу прокуратури автономії, та тих із них, які були вирішені по суті.

Так, протягом 9 місяців 2017 року надійшло 818 звернень, що удвічі перевищує кількість звернень за аналогічний період 2016 року (412). У вказаному обліковому періоді більш ніж удвічі (2,3 разу) збільшилась і кількість вирішених звернень – із 236 у 2016 році до 532 у 2017 році (див. рис. 2).

Підбиваючи підсумки, зауважимо, що встановлення ефективного зворотного зв'язку з населенням за існуючого режиму тимчасової окупації РФ частини території України – Автономної Республіки Крим та м. Севастополя – є важливою невід'ємною умовою своєчасного виявлення та фіксації випадків порушення окупаційною владою конституційних прав людини, вчинення щодо кримчан воєнних

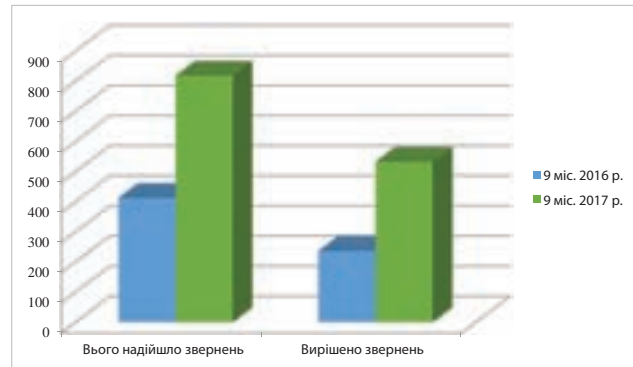

Рисунок 2. Динаміка надходження та вирішення звернень громадян за 9 місяців 2016 і 2017 років

злочинів та злочинів проти людяності, з метою подальшого притягнення винних до кримінальної відповідальності на національному та міжнародному рівнях.

Гюндуз Мамедов, Вікторія Мозгова

ПРОКУРАТУРА АР КРИМ: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА БУТИ ПОЧУТИМ ЗА РЕЖИМУ ТИМЧАСОВОЇ ОКУПАЦІЇ

Розкрито позитивний досвід прокуратури автономії щодо вирішення проблематики реалізації права громадян на звернення до органів прокуратури та, в цілому, встановлення ефективного зворотного зв'язку з населенням у період триваючої наразі тимчасової окупації Російською Федерацією частини території України – Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Ключові слова: прокуратура; право громадян на звернення; прийом громадян; засоби масової інформації; режим окупації.

Гюндуз Мамедов, Виктория Мозговая

ПРОКУРАТУРА АР КРЫМ: РЕАЛИЗАЦИЯ ПРАВА БЫТЬ УСЛЫШАНЫМ ПРИ РЕЖИМЕ ВРЕМЕННОЙ ОКУПАЦИИ

Раскрыт положительный опыт прокуратуры автономии в решении проблематики реализации права граждан на обращение в органы прокуратуры и, в целом, установлении эффективной обратной связи с населением в период продолжающейся в данное время временной оккупации Российской Федерацией части территории Украины – Автономной Республики Крым и г. Севастополя.

Ключевые слова: прокуратура; право граждан на обращение; прием граждан; средства массовой информации; режим оккупации.

Gunduz Mamedov, Viktoriya Mozgova

PROSECUTOR OF AR CRIMEA: REALIZATION OF THE RIGHT TO BE HEARD AT THE REGIME OF TEMPORARY OCCUPATION

The article is revealed the positive experience of the autonomy prosecutor's office in resolving the problems of the realization of the citizens' right to appeal to the prosecutor's office and, in general, to establish effective feedback to the population during the period of the temporary occupation by the Russian Federation the part of the territory of Ukraine – the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol.

Keywords: prosecutor's office; citizens' right to appeal; reception of citizens; mass media; occupation regime.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АПЕЛЯЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ

Олег Соболев

прокурор Чернівецької області,
старший радник юстиції

Адміністративна відповідальність за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, в сучасних умовах відіграє важливу роль у системі заходів, спрямованих на запобігання і протидію корупції в Україні.

Вкотре хочеться висвітлити наболілу для правозастосовної практики проблему апеляційного оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення уповноваженими державою органами або посадовими особами.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» органи прокуратури віднесено до спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

У зв'язку з цим згідно із ч. 2 ст. 250 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) участь прокурора у розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 172-4–172-9 КУпАП, обов'язкова. Така позиція є необхідною умовою для забезпечення неупередженої ролі суддів та повністю

узгоджується з рішеннями Європейського суду з прав людини (параграф 42 рішення ЄСПЛ від 20 вересня 2016 року у справі «Карелін проти Росії», заява № 926/08).

З огляду на це слід визнати, що, виконуючи передбачений ч. 2 ст. 250 КУпАП обов'язок щодо участі у розгляді судами вказаних вище справ про адміністративні правопорушення, прокурор повною мірою наділений повноваженнями, визначеними у ч. 1 цієї статті, зокрема й щодо оскарження постанов суду.

Разом з тим у ст. 294 КУпАП повноваження щодо оскарження постанови судді у справі вказаної категорії тривалий час закріплено лише за особою, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законним представником, захисником, потерпілим, його представником. Відповідно до змісту цієї статті апеляційні суди, особливо після листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 травня 2017 року, відмовляють прокурору в прийнятті до розгляду поданої ним апеляційної скарги.

Ухвалою Конституційного Суду України від 8 грудня 2015 року констатується, що наведене питання є неузгодженим та потребує законодавчого вирішення. В такому стані воно залишається і сьогодні.

Проте згідно зі ст. 129 Конституції України, ст. 9 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» правосуддя в Україні здійснюється на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом. Суд створює такі умови, за яких кожному учаснику судового процесу гарантується рівність в реалізації наданих процесуальних прав та у виконанні процесуальних обов'язків, передбачених процесуальним законом.

Наведене також вбачається зі ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод («Право на справедливий суд»). У рішенні в справі «Надточій проти України», 2008 року, Європейський суд з прав людини нагадує, що принцип рівності сторін – один зі складників ширшої концепції справедливого судового розгляду – передбачає, що кожна сторона повинна мати розумну можливість представляти свою сторону в умовах, які не ставлять її в суттєво менш сприятливе становище порівняно з опонентом (див., серед інших рішень та *mutatis mutandis*, «Кресс проти Франції» (*Kress v. France*), заява № 39594/98, пункт 72, ECHR 2001-VI; «Ф.С.Б. проти Італії» (*F.C.B. v. Italy*), рішення від 28 серпня 1991 року, серія А № 208-B, пункт 33; «Т. проти Італії» (*T. v. Italy*), рішення від 12 жовтня 1992 року, серія А № 245-C, пункт 26 та «Кайя проти Австрії» (*Kaya v. Austria*), заява № 54698/00 від 8 червня 2006 року, пункт 28). За ст.ст. 8, 9 Конституції України вказаний акт має найвищу юридичну силу, а чинні міжнародні договори є частиною національного законодавства. Стаття 19 Закону України «Про міжнародні договори України» встановлює правило: якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встанов-

лено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

Згідно із Законом України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції», ст. 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст.ст. 2, 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» застосування судами Конвенції та остаточних рішень Суду є обов'язковим.

Враховуючи викладене, прокурор не може бути обмежений у реалізації своїх повноважень як учасник процесу.

Натомість районні суди, знаючи, що на їхньому рівні вершиться абсолютне правосуддя, формують до кожного «індивідуального випадку» свою оціночну практику.

Так, упродовж 10 місяців цього року прокурорами органів прокуратури Чернівецької області взято участь у судовому розгляді 103 справ вказаної категорії. За результатами їх розгляду до адміністративної відповідальності у виді штрафу притягнуто 85 осіб, стосовно 18 – провадження закрито.

Найбільша кількість закритих справ стосується порушень вимог фінансового контролю (14), що є актуальним питанням у зв'язку із запуском системи електронного декларування. Із них: за відсутністю складу правопорушення (пункт 1 ст. 247 КУпАП) – 6, за малозначністю вчиненого правопорушення (ст. 22 КУпАП) – 7, у зв'язку із закінченням строків накладення стягнення (пункт 7 ст. 247 КУпАП) – 1.

Єдиною кваліфікуючою ознакою правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, є визначення поважності причини несвоєчасного подання декларації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Судова практика свідчить, що у переважній більшості правопорушень зазначеної категорії особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, не може назвати поважну причину несвоєчасного подання декларації, тобто вчинила вказане правопорушення через несумлінне ставлення до вимог антикорупційного законодавства, що судами кваліфікується як необережність.

Так, постановою Кіцманського районного суду Чернівецької області від 28 липня 2017 року за відсутністю події та складу правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, закрито провадження у справі стосовно судді Садгирського районного суду м. Чернівців М., яка без поважних причин, несвоєчасно подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за 2016 рік.

Судом не взято до уваги письмові докази, зокрема й інформацію Національного агентства з питань запобігання корупції, щодо черговості дій у системі декларування під час заповнення декларації. Крім того, суд не надав належної оцінки діям М., яка бачила факт незбереження чернетки, що надалі унеможливило подання електронного документа. У зв'язку з цим вказаній особі не надходили повідомлення про успішне збереження та подання декларації.

Аналогічне обґрунтування щодо відсутності умислу на вчинення правопорушення міститься у постанові Новоселицького районного суду від 15 серпня 2017 року про закриття справи стосовно

судді Садгирського районного суду м. Чернівців Т., якому інкримінувалось вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП.

Судом також залишено поза увагою те, що відповідно до пункту 7 ч. 1 ст. 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддя зобов'язаний виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, установлених законодавством у сфері запобігання корупції. Крім того, суддя повинен систематично розвивати професійні навички (уміння), підтримувати кваліфікацію на рівні, необхідному для виконання своїх повноважень.

Таким чином, доводи про відсутність умислу на уникнення фінансового контролю не можуть бути підставою для звільнення від відповідальності у зв'язку із відсутністю події та складу правопорушення, що інкримінується.

Висновки суддів, зазначені в судових рішеннях, про те, що вчинення цього діяння через необережність унеможливило притягнення особи до адміністративної відповідальності, суперечать положенням ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції». Ця норма визначає правопорушення, пов'язане з корупцією, як діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, тому вчинення такого діяння через необережність не виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності.

Пропорушення, передбачене ст. 172-6 КУпАП, є правопорушенням із формальним складом. Зокрема, сам факт несвоєчасного подання декларації або повідомлення про суттєву зміну в майновому стані утворює об'єктивну сторону правопорушення, тому закриття справ зазначеної категорії за відсутністю події правопорушення очевидно не відповідає установленим та підтвердженим у суді обставинам.

Не можна також погодитись із висновком, що судді, які звільнені з підстав, визначених ч. 6 ст. 126

Конституції України, не можуть бути суб'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП. На нашу думку, це звужує зміст норми ст.ст. 3, 45, 52 Закону України «Про запобігання корупції», суперечить наявній судовій практиці, нормам трудового права, яке регулює питання припинення трудової діяльності, та роз'ясненням НАЗК від 11 серпня 2016 року з цих питань.

Постановою Першотравневого районного суду м. Чернівців від 2 червня 2017 року закрито провадження стосовно колишнього судді Господарського суду Чернівецької області П., який несвоєчасно, без поважних причин, подав декларацію за період, не охоплений раніше поданими деклараціями. При цьому всупереч вимогам ст. 268 КУпАП, справу розглянуто за відсутності особи, стосовно якої складено протокол.

Набула поширення практика закриття проваджень про порушення вимог фінансового контролю у зв'язку із малозначністю діяння, що тягне закриття адміністративних справ та звільнення особи від відповідальності. Суди мотивують це тим, що в результаті вчинення зазначених правопорушень збитків суспільним інтересам або громадянам діями особи не завдано.

Таким чином, відповідно до постанов Вишницького, Кельменецького, Новоселицького районних судів Чернівецької області та Шевченківського районного суду м. Чернівців уникнули адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового контролю 6 посадовців: держлісгоспів (3), органів місцевого самоврядування (2), райдержадміністрації (1), 1 депутат.

Із такими висновками судів про малозначність правопорушення, пов'язаного з корупцією, не можна погодитись, оскільки важливість протидії корупційним проявам і створення атмосфери суспільного несприйняття цих вчинків є нагальною потребою сьогодення, і принциповість під час застосування стягнення у вказаній категорії порушень є запобіганням

вчиненню більш тяжких правопорушень у зазначеній сфері. Це підтверджується посиленням санкцій антикорупційного законодавства та навіть введенням кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 Кримінального кодексу України).

Зважаючи на потребу реалізації першочергових вимог суспільства щодо подолання корупції, доцільним є взагалі виключення можливості застосування норми ст. 22 КУпАП до правопорушень, передбачених у главі 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» КУпАП.

У свою чергу, відмова Апеляційного суду Чернівецької області та інших апеляційних судів України прийняти до розгляду апеляційні скарги прокурора на постанови судів першої інстанції унеможлиблює усунення порушень закону, а також не сприяє додержанню закріпленого Конституцією України та нормами міжнародного права принципу рівності сторін і змагальності процесу.

Про наявну проблематику прокуратурою області у взаємодії з Генеральною прокуратурою України доведено до відома голови Апеляційного суду Чернівецької області та судової палати цього суду.

За випадками допущених порушень під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, органами прокуратури області стосовно двох суддів уже скеровано дисциплінарні скарги до Вищої ради правосуддя. Робота в означеному напрямі продовжується.

На жаль, вказана проблематика стосується не тільки справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

В інших підвідомчих судах, відповідно до положень ст. 221 КУпАП, у справах про адміністративні правопорушення взагалі не забезпечено принципу змагальності сторін (окрім справ про порушення митних правил). Інтереси держави і суспільства у таких провадженнях не представляються. Відповідальний працівник, який склав протокол, може викликатись до суду лише як свідок (ст. 272 КУпАП).

Так, в умовах стрімкого росту в області кількості дорожніх транспортних пригод небезпечною для суспільства є ситуація, коли незаконну постанову суду про закриття справи за ст. 130 КУпАП (керування транспортними засобами особами, які перебувають в стані сп'яніння) від імені держави ніхто не уповноважений оскаржити (ст. 294 КУпАП).

До відома: за даними Територіального управління Державної судової адміністрації в Чернівецькій області за I півріччя цього року із розглянутих судами за ст. 130 КУпАП 1405 справ 483 закрито провадженням, у тому числі 219 – за відсутністю події і складу адміністративного правопорушення, 237 – у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення.

Поряд із цим загальновідомим недоліком у законі досі є те, що зупинення строку розгляду судом справи про адміністративне правопорушення не продовжує строк притягнення особи до адміністративної відповідальності (ст. 19, ч. 3 ст. 62 Конституції України, ст.ст. 38, 277 КУпАП). Для прикладу, на цій основі уникнув адміністративного стягнення в цьому році перший заступник начальника Державної екологічної інспекції в області С. за ч. 2 ст. 172-6 КУпАП.

Виникають логічні запитання стосовно того, як бути з виконанням завдань щодо профілактики правопорушень, як реально впливати на стан законності, захищати інтереси держави тощо.

Мета цієї короткої за змістом публікації – згуртувати усіх небайдужих народних обранців, правників, представників органів влади та громадянського суспільства і спонукати до якнайшвидшого внесення змін до КУпАП.

ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ ЯК СПОСІБ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Подолання корупції в Україні є як серйозним викликом для правоохоронних органів держави, так і головною метою їхньої діяльності протягом останніх років.

Ефективність роботи на вказаному напрямі формує міжнародний імідж нашої країни у світі, сприяє утвердженню засад верховенства права та законності. Корупція належить до найбільш небезпечних соціальних явищ, що призводять до руйнування основ правопорядку і різко ослаблюють державні інституції. Особливу роль у боротьбі з корупційними правопорушеннями відведено органам прокуратури, які реалізують власні повноваження через координаційну діяльність.

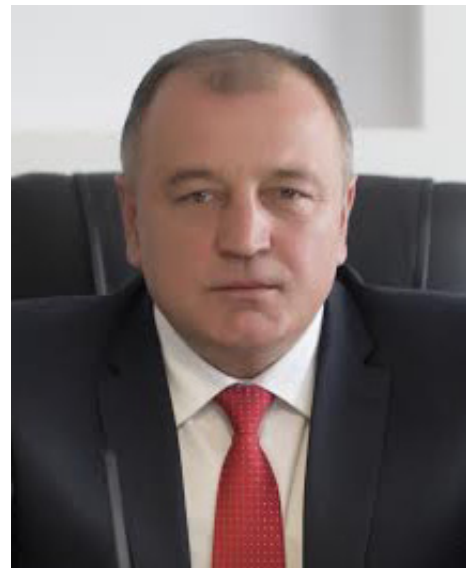
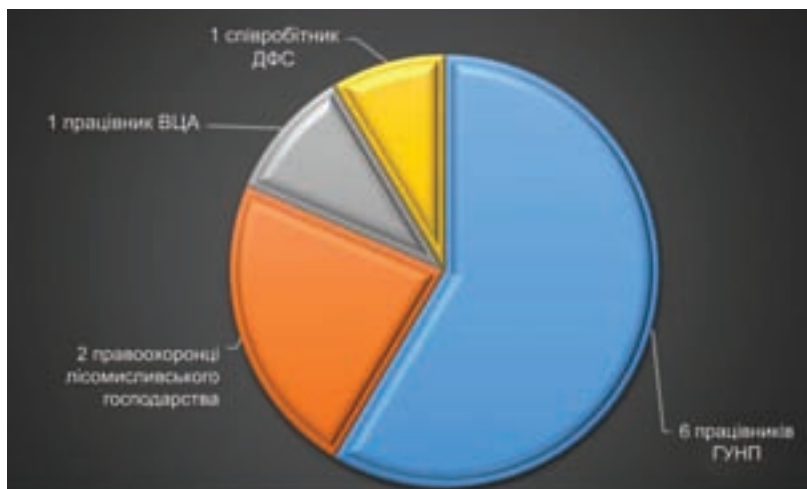
Прокуратура Луганщини проводить послідовну, системну роботу у сфері боротьби з корупцією на території регіону.

Протягом 2017 року слідчими прокуратури Луганської області розслідувалося 30 кримінальних проваджень за ознаками злочинів, передбачених ст. 366-1 КК України (декларування недостовірної інформації, умисне неподання декларації).

Першим слідчим відділом прокуратури Луганської області в липні 2017 року завершено досудове розслідування у кримінальному провадженні стосовно керівника одного зі структурних підрозділів Головного управління Державної фіскальної служби у Луганській області за фактом умисного неподання електронної декларації. Під час досудового розслідування встановлено, що зазначений керівник не подав електронну декларацію за 2016 рік, при цьому будучи обізнаним про відповідальність за її умисне неподання відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції». Наразі триває судовий розгляд.

За результатами досудового розслідування:

- 10 кримінальних проваджень з обвинувальними актами направлено до суду;
- 3 провадження закрито у зв'язку з відсутністю події або складу кримінального правопорушення;
- затверджено 1 угоду про визнання винуватості.

Володимир Янко

прокурор Луганської області,
державний радник юстиції з класу

У квітні цього року слідчими прокуратури Луганщини виявлено факт неподання начальником управління з питань земельних відносин та розпорядження водними об'єктами Департаменту комунальної власності, земельних та майнових відносин Луганської обласної державної адміністрації електронної декларації за 2015 рік.

Крім того, вказаний державний службовець, достовірно знаючи про необхідність подання декларації у разі припинення своєї діяльності та будучи обізнаним про відповідальність за умисне неподання декларації, е-декларацію не подав. Відділом процесуального керівництва у кримінальних провадженнях слідчих органів прокуратури обвинувальний акт у вказаному кримінальному провадженні направлено до суду. Судовий розгляд триває.

Прокуратурою Луганської області здійснюється послідовна робота щодо притягнення до відповідальності посадовців, які вчинили адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Протягом 2017 року до суду направлено 38 протоколів про адмі-

38 адміністративних
протоколів за ч.ч. 1, 2
ст. 172-6 КУпАП
направлено до суду

20 посадовців
визнано винними
у вчиненні
адміністративних
правопорушень,
пов'язаних з корупцією

9 посадовців
сплатили штрафи

ністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, за ч.ч. 1, 2 ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) (порушення вимог фінансового контролю), з них 20 протоколів вже розглянуто судами області.

Серед посадовців, яких визнано винними у вчиненні адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, є судді, заступник міського голови, заступник начальника Управління Державної виконавчої служби, депутати місцевих рад, поліцейські, посадові особи митниці, службові особи керівного складу Головного управління Державної служби з надзвичайних ситуацій у Луганській області тощо.

Так, суддя Брянківського міського суду Луганської області, яка тимчасово прикріплена до Рубіжанського міського суду Луганської області, без поважних причин несвоєчасно подала декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави за 2015 рік. Суб'єкта декларування визнано винним у вчиненні адміністративного правопорушення та призначено покарання у вигляді штрафу.

Проте найчастіше суб'єкти декларування зневажливо ставляться до вимог ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції» – несвоєчасно або взагалі не повідомляють про суттєві зміни у майновому стані.

Заступник Попаснянського міського голови несвоєчасно повідомив Національне агентство з питань запобігання корупції про суттєві зміни у майновому стані, обумовлені придбанням транспортного засобу вартістю майже 124 тис. грн. Судом визнано посадовця винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 172-6 КУпАП, та застосовано адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі 1700 грн. Постанова суду набрала законної сили.

Начальника чергової зміни оперативно-координаційного центру Головного управління ДСНС України у Луганській області визнано винним у вчиненні аналогічного адміністративного правопорушення та накладено стягнення у вигляді штрафу в розмірі 1700 грн. Встановлено, що суб'єкт декларування усупереч вимогам ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції» не повідомив Національне агентство з питань запобігання корупції про суттєві зміни в майновому стані, обумовлені придбанням ним транспортного засобу вартістю майже 150 тис. гривень.

Проблемним залишається питання щодо відсутності узагальненої практики розгляду судами справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, а також зловживання власними правами з боку учасників провадження, що сприяє ухиленню правопорушників від відповідальності.

Так, під час розгляду судами протоколів про адміністративні правопорушення в 11 справах провадження судами закрито, у 7 з них – через відсутність події та складу правопорушення, у 3 – через закінчення строків накладення стягнення, в 1 – у зв'язку з малозначністю правопорушення.

Старший державний інспектор Луганської митниці Державної фіскальної служби України придбав у 2017 році транспортний засіб вартістю 244 тис. грн та не повідомив Національне агентство з питань запобігання корупції про суттєві зміни в майновому стані. Однак постановою районного суду справу закрито за відсутністю складу адміністративного правопорушення. Вказане рішення суду оскаржено в апеляційному порядку.

Постановою Апеляційного суду Луганської області залишено без змін постанову міського суду, відповідно до якої справу стосовно начальника відділу Управління пенсійного фонду України у м. Рубіжному закрито за малозначністю. Встановлено, що державний службовець, отримавши дохід у вигляді спадщини на суму понад 500 тис. грн, не повідомила Національне агентство з питань запобігання корупції про суттєві зміни у майновому стані.

У порядку ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» органами прокуратури Луганщини внесено 114 подань щодо виявлення причин та умов, які сприяли вчиненню згаданих правопорушень. За результатами розгляду подань до дисциплінарної відповідальності притягнуто 17 посадових осіб, 1 з яких звільнено.

Підсумовуючи наведене, слід зазначити, що електронне декларування зарекомендувало себе як дієвий інструмент у сфері боротьби з корупцією. Ефективне використання правоохоронними органами потенціалу вказаного законодавчого інституту створює передумови до суттєвого покращення соціального та економічного клімату в державі.

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ У СИСТЕМІ СУДОВОЇ ГІЛКИ ВЛАДИ

Органи прокуратури спільно з підрозділами Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ України вживають заходи, спрямовані на запобігання та протидію корупції в системі судової гілки влади.

Упродовж поточного року до суду направлено п'ять обвинувальних актів у кримінальних провадженнях зазначеної категорії щодо п'яťох осіб.

Зокрема, **Генеральною прокуратурою України** закінчено досудове розслідування та 19 серпня 2017 року скеровано до Деснянського районного суду м. Києва **обвинувальний акт стосовно судді Броварського міськрайонного суду Київської області, яка вимагала та отримала гроші в розмірі 1 тис. євро** в приватного підприємця за винесення уточнюючого рішення на його користь у справі про вилучення 13,5 т пального органами Державної фіскальної служби.

Прокурори **Спеціалізованої антикорупційної прокуратури** здійснюють нагляд за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування у формі **процесуального керівництва в 11 кримінальних провадженнях за підозрою 12 суддів** у вчиненні кримінальних корупційних правопорушень.

Окрім того, **слідчі органів прокуратури** проводять досудове розслідування у двох кримінальних провадженнях щодо двох суддів, яким повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних корупційних правопорушень, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди.

При цьому стосовно суддів, які обвинувачувалися у вчиненні корупційних злочинів, у період січня – вересня цього року судом першої інстанції ухвалено одне реабілітуюче рішення. Так, вирок Вишгородського районного суду Київської області від 8 червня 2017 року колишнього голову Печерського районного суду м. Києва виправдано за обвинуваченням у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 364, ч. 2 ст. 367, ч. 1 ст. 176 КК України (в редакції 1960 року), за відсутністю в його діях складу інкримінованих злочинів.

Прокуратура міста Києва зазначене рішення оскаржує в апеляційному порядку.

У судах першої інстанції перебуває **40 кримінальних справ** (проваджень) **стосовно 44 суддів**, які обвинувачуються у вчиненні корупційних злочинів.

Також з початку року здійснювалося досудове розслідування стосовно 18 суддів за ст. 366-1 КК України за умисне неподання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції». Зараз із загальної кількості справ 10 перебуває у провадженні, 8 – закрито за відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення.

Органами прокуратури спільно зі спеціальними підрозділами вживаються адміністративно-правові заходи щодо запобігання та протидії корупції в судовій системі.

З початку року **Департаментом захисту економіки Національної поліції України** за погодженням з органами прокуратури скеровано до суду **143 протоколи про адміністративні правопору-**

Наталя Панафєда

прокурор відділу організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції Генеральної прокуратури України

шення, пов'язані з корупцією, з яких 108 розглянуто. За результатами судового розгляду п'ять суддів притягнуто до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Постановою Полтавського районного суду Полтавської області від 15 вересня 2017 року суддю Новосанжарського районного суду Полтавської області визнано винуватим у вчиненні адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП, та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 гривень.

Указана особа несвоєчасно, без поважних причин, після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, подала до Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію особи, яка припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або

місцевого самоврядування (перед звільненням).

Рішення набрало законної сили.

Триває проведення органами прокуратури **моніторингу незаконних судових рішень**, які завдали значних економічних збитків державі, та судових рішень, пов'язаних із незаконним поглинанням підприємств, установ, організацій.

Упродовж 9 місяців 2017 року за результатами перевірок звернень громадян, юридичних осіб та із власної ініціативи прокурори виявили **28 судових рішень указаної категорії**.

У зв'язку із встановленими порушеннями **внесено 18 апеляційних скарг, 5 касаційних скарг та 5 заяв до Верховного Суду України**.

Зокрема, Черкаською місцевою прокуратурою 20 вересня 2017 року оскаржено в апеляційному порядку постанову Соснівського районного суду м. Черкаси від 10 жовтня 2016 року в справі № 2а/712/609/16 про задоволення позову ПП «ІБК „Будгарант”» та зобов'язання Черкаської міської ради внести зміни до свого рішення, яким віднесено орендовані підприємством земельні ділянки до земель житлової та громадської забудови. Судом фактично було змінено цільове призначення 3,18 га земель водного фонду в межах міста Черкаси для подальшого будівництва на них комплексу житлових будинків, що викликало значний суспільний резонанс в обласному центрі.

Також з метою запобігання незаконному стягненню значної суми коштів з держави 15 серпня 2017 року Прокуратурою м. Києва внесено касаційну скаргу на судові рішення у справі № 910/33127/15, якими задоволено позов ТОВ «Брацлав» до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України про стягнення майже 2,8 млн грн боргу за договорами на створення та передачу науково-технічної продукції, незважаючи на те, що строк позовної давності за цими вимогами сплинув.

Зазначені справи перебувають на розгляді.

Генеральною прокуратурою України 26 липня 2017 року ініційовано перегляд Верховним Судом України судових рішень, якими безпідставно скасовано податкове повідомлення-рішення про збільшення А.В. Журжію розміру грошового зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб на загальну суму близько 2 млн грн від операції з продажу частки у статутному капіталі ТОВ «ГК „Інвестиційні партнери”».

Крім того, 16 серпня 2017 року до Верховного Суду України подано заяву про перегляд судових рішень, якими всупереч приписам Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» визнано протиправними та скасовано пункти вимоги Державної фінансової інспекції про зобов'язання УДППЗ «Укрпошта» вжити заходів щодо повернення державі зайво сплачених на користь комерційної структури коштів у розмірі 18,7 млн грн за поставку палива.

Верховним Судом України провадження за вказаними заявами відкрито, проте до розгляду вони ще не призначені.

На сьогодні, з урахуванням раніше внесених, судами задоволено 13 апеляційних скарг, дві касаційні скарги та одну заяву до Верховного Суду України.

Так, постановою Київського апеляційного господарського суду від 7 вересня 2017 року в справі № 910/19932/16 задоволено апеляційну скаргу Прокуратури м. Києва, внесену в інтересах держави в особі Державного агентства лісових ресурсів України. Визнано незаконним і скасовано розпорядження Чернівецької обласної державної адміністрації, яким незаконно передано з державної у комунальну власність земельну ділянку лісового фонду площею понад 66 тис. гектарів.

З метою недопущення порушень інтересів держави **прокурорами використовується право вступу в розгляд справ, ініційованих іншими особами**.

Зокрема, Прокуратурою м. Києва здійснено вступ у розгляд Господарським судом м. Києва справи № 910/13725/16 за позовом Українського державного науково-дослідного та проектного інституту «УкрНДІпроектреставрація» про стягнення з ТОВ «Проектні системи ЛТД» понад 8 млн грн збитків, завданих невиконанням робіт зі створення проектно-кошторисної документації для об'єкта будівництва «Культурно-мистецький та музейний комплекс „Мистецький арсенал”». Рішенням суду від 10 серпня 2017 року позов задоволено.

Таким чином, завдяки активній участі та принциповій позиції прокуратури усунуто порушення закону та не допущено привласнення комерційною структурою державних коштів.

Разом із оскарженням незаконних судових рішень **прокурори**, за наявності підстав, також **ініціювали питання про дисциплінарну відповідальність суддів**, які допустили під час здійснення судочинства порушення закону.

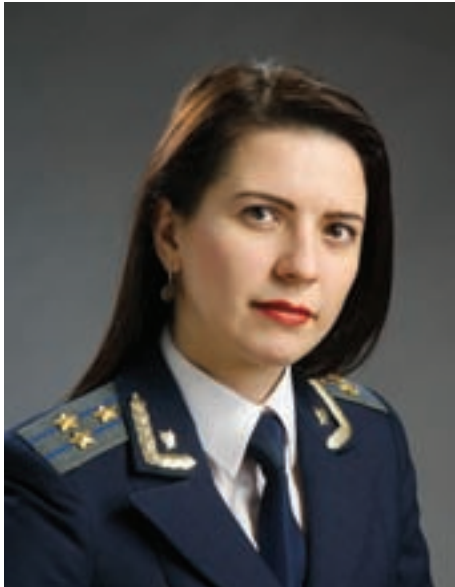
Тільки цього року органами прокуратури до **Вищої ради правосуддя внесено 41 скаргу** щодо дисциплінарного проступку судді з приводу істотного порушення норм процесуального та матеріального права під час здійснення судочинства. Зокрема, 38 дисциплінарних скарг стосуються порушення суддями законодавства, яким регулюється розгляд адміністративних справ щодо правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Робота на зазначених напрямках триває та перебуває на постійному контролі керівництва Генеральної прокуратури України.

НІ КОРУПЦІЇ!

Результати роботи прокуратури Львівщини на антикорупційному напрямі

Галина Бореєко

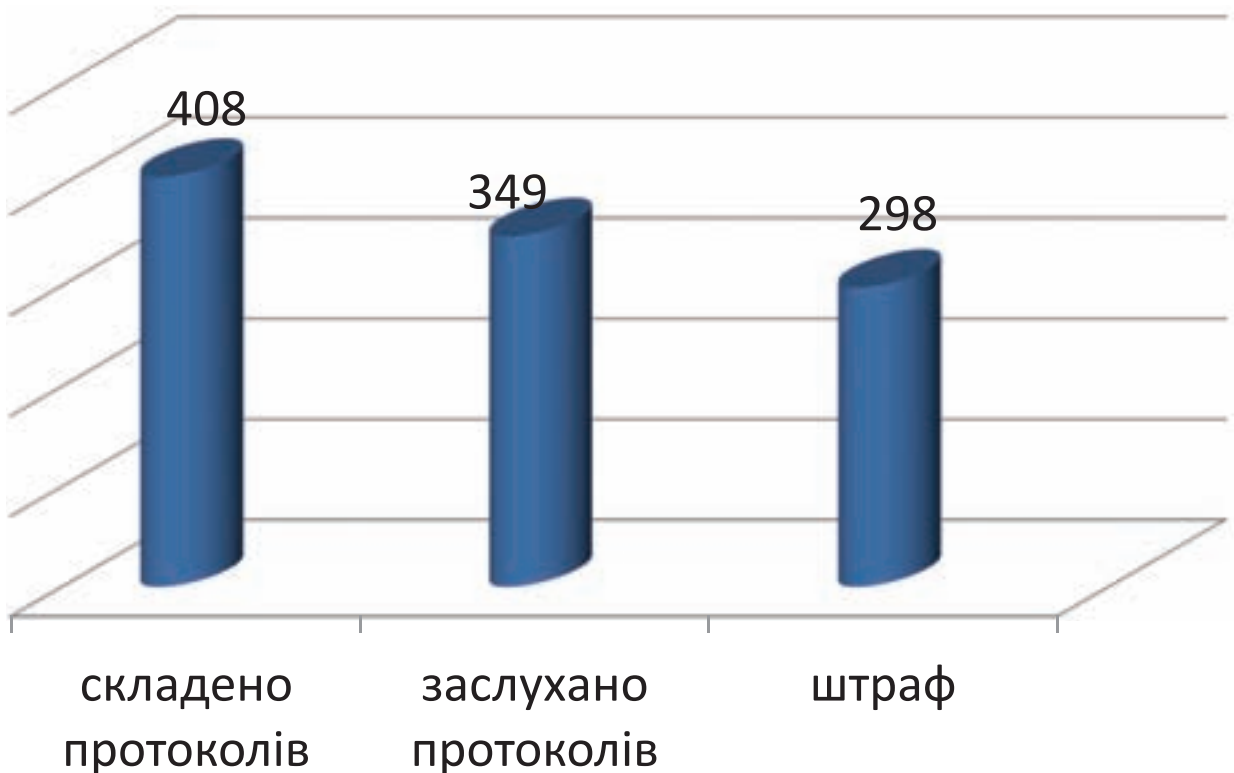
заступник прокурора Львівської області,
старший радник юстиції,
кандидат юридичних наук

Питання запобігання та протидії корупції – одне з першочергових та основних завдань органів прокуратури.

З метою виконання наданих прокурору повноважень впродовж 10 місяців 2017 року прокурорами Львівської області забезпечено участь у розгляді **408 адмінпротоколів про правопорушення, пов'язані з корупцією**. За результатами якісного вивчення матеріалів, послідовної та виваженої стратегії під час судового розгляду **заслухано 349 протоколів**, за якими **у 298 протоколах осіб визнано винними із накладенням стягнення у вигляді штрафу**. З-поміж таких осіб – два судді районного суду, чотири слідчі Національної поліції, три посадовці митної служби, дві службові особи фіскальної служби, три посадовці обласної держадміністрації, сім депутатів Львівської обласної ради, начальник відділу обласного пенсійного фонду, голови районної та місцевих рад, посадові особи структурних підрозділів Львівської міської ради. Загалом до винних осіб застосовано стягнення у вигляді штрафу на суму понад 430 тис. гривень.

Крім цього, рішеннями судів першої інстанції **визнано винними** голову районного суду, радника міського голови міста Львова, начальника територіального управління статистики в області, службових та посадових осіб Львівської митниці Головного управління Державної фіскальної служби у Львівській області. Тривають апеляційні розгляди справ.

На сьогодні **прокурори забезпечують участь у розгляді адміністративних протоколів, пов'язаних з корупцією**, щодо трьох чинних суддів (з них один – голова суду), трьох поліцейських, працівника Львівської митниці, депутата Львівської обласної ради, мера міста Миколаєва (Львівська обл.) та керуючого справами цієї ж міської ради, понад 20 депутатів місцевих рад.

Найпоширенішими фактами вчинених посадовцями правопорушень є порушення порядку запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, а також вимог фінансового контролю.

Склад таких правопорушень доведено прокурорами у суді в діях колишнього судді районного суду області, який несвоєчасно, без поважних причин, після звільнення із займаної посади подав електронну декларацію. За принципової позиції прокурора у справі Апеляційним судом Львівської області залишено в силі рішення суду першої інстанції із накладенням стягнення у вигляді штрафу.

Апеляційним судом також залишено в силі рішення суду першої інстанції про визнання винним вже звільненого з посад судді та голови районного суду області громадянина, який не повідомив про суттєві зміни в майновому стані, отримавши у спадщину від батька транспортний засіб.

Набрало законної сили рішення суду, яким визнано винним депутата Львівської обласної ради, що не повідомив про суттєві зміни у майновому стані, придбавши приміщення у місті Львові вартістю понад 1,5 млн грн, а також депутата обласної ради, який не повідомив НАЗК про суттєві зміни в майновому стані, отримуючи щомісяця заробітну плату, яка перевищує поріг декларування.

Відповідно до ч. 1 ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) оштрафовано судом 4 депутатів обласної ради, які несвоєчасно, без поважних причин подали щорічні декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування. Вказані особи сплатили штраф до бюджету.

За аналогічні правопорушення визнано винними посадовців обласної держадміністрації, Львівської митниці та управління Державної фіскальної служби, депутатів Львівської міської ради та місцевих рад.

Доведено прокурором конфлікт інтересів у діях чинного голови районного суду області, який приймав рішення при розгляді адміністративних корупційних протоколів щодо своїх колег за протоколами, складеними Департаментом захисту економіки Національної поліції України. Рішенням районного суду м. Львова останнього визнано винним та застосовано стягнення у вигляді штрафу. Триває апеляційний розгляд справи.

Понад півтори сотні правопорушень доведено прокурорами в діях депутатів та посадовців місцевих рад, які не повідомляють про наявний конфлікт інтересів і, як наслідок, вчиняють дії чи приймають рішення в умовах конфлікту інтересів на користь себе чи своїх близьких осіб при виділенні земельних ділянок, встановленні премій та надбавок тощо.

Наприклад, апеляційним судом області за участю прокурорів галузевого відділу апеляційну скаргу депутата місцевої ради (тепер – депутата облради) залишено без задоволення, а постанову суду першої інстанції – без змін, оскільки остання не уникла конфлікту інтересів при розгляді заяв доньки із земельних питань. Сплачено штраф до бюджету головою районної ради, який в умовах конфлікту інтересів голосував за прийняття рішення про встановлення собі умов оплати праці та надбавок.

Завдяки вжитим прокурорами заходами, в тому числі позовній роботі, **пред'явлено 57** заяв на загальну суму **4 млн грн**. Вже ска-

совано **53 незаконні рішення** (акти), прийняті в умовах конфлікту інтересів. За наслідками виконання вказаних рішень попереджено незаконне надання та/чи **повернуто земельних ділянок** площею 19,2 га **вартістю 5,6 млн гривень**.

Органами прокуратури Львівщини за результатами опрацювання електронних декларацій ініційовано внесення відомостей до ЄРДР у 12 кримінальних провадженнях за фактами незаконного збагачення, внесення завідомо недостовірних відомостей в декларації чи умисного неподання декларацій службовими особами фіскальної служби, пенсійного фонду, депутатами обласної ради, слідчими Національної поліції у Львівській області.

Кримінальні провадження щодо умисного неподання слідчим СВ Яворівського відділу поліції та інспектором-криміналістом слідчого відділу Франківського відділу поліції Головного управління Нацполіції у Львівській області скеровано з обвинувальними актами на розгляд районного суду Львівської області.

За фактами умисного неподання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно поліцейських та слідчих поліції області, головного державного інспектора відділу митного оформлення митного поста «Рава-Руська» Львівської митниці ДФС тривають досудові розслідування за **ст. 366-1 КК України**.

Триває також досудове розслідування у кримінальних провадженнях за ч. 1 **ст. 366-1 КК України** за фактами подання завідомо недостовірних відомостей у електронній декларації депутатами Львівської обласної ради. Зокрема, один з них не задекларував дохід у вигляді заробітної плати, дохід від продажу (обміну) нерухомого майна в сумі понад 300 тис. грн, а також ¼ частки квартири, що перебуває на праві приватної власності; інший депутат не за-

декларував квартиру у місті Львові, власницею якої є його дружина.

Забезпечується процесуальне керівництво у кримінальному провадженні за фактом подання головою Гребенівської сільської ради Сколівського району області за відомо недостовірних відомостей у декларації, а саме: незазначення декларантом нежитлової будівлі загальною площею 91,8 кв. м, а також транспортних засобів.

Унесено відомості до ЄРДР також за ознаками **ст. 368-2 КК України** за фактами незаконного збагачення та подання за відомо недостовірних відомостей у електронній декларації начальником відділу Головного управління Пенсійного фонду України у Львівській області. Чиновниця за відсутності готівкових коштів у неї та членів її сім'ї набула у власність автомобіль Opel Astra вартістю 511 тис. грн, однак доказів, які б підтверджували законність набуття прав на вказані гроші та транспортний засіб, не надала.

Ознаки незаконного збагачення перевіряють слідчі Генеральної прокуратури України у кримінальному провадженні, розпочатому прокуратурою області, стосовно оперуповноваженого відділу оперативного супроводження адміністрування ПДВ

ОУ Спеціалізованої державної податкової інспекції у м. Львові ГУДФС у Львівській області, який набув у власність 18 об'єктів нерухомого майна у місті Львові, зазначив наявність готівки в сумі 127 тис. дол. США, а також придбав транспортний засіб Maserati Ghibli S Q4 вартістю 765 тис. гривень.

Крім цього, з метою усунення причин і умов, що сприяли вчиненню правопорушень, **прокурорами області внесено 224 подання**, за наслідками розгляду яких **до дисциплінарної відповідальності притягнуто 58 посадовців**, відомості щодо яких внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, **шістьох звільнено із займаних посад**.

Так, розпорядженням Президента України звільнено із займаної посади голову районної адміністрації; рішенням керівника Державного агентства України з управління зоною відчуження звільнено директора Львівського державного міжобласного спеціалізованого комбінату; наказом Державної фіскальної служби України оголошено догану керівнику Самбірської об'єднаної ДПІ ГУДФС у Львівській області.

Разом з тим гострим залишається питання повернення апеляційним судом скарг прокурору у зв'язку із відсутністю прокурора у ст. 294 КУпАП як суб'єкта на оскарження постанов суду першої інстанції. Органами прокуратури області зайнято принципову позицію щодо оскарження 30 постанов у справах, у тому числі з підстав рівності учасників судового процесу.

У зв'язку із порушенням норм законодавства у справах про адмінправопорушення, пов'язані з корупцією, прокурорами скеровано **18 заяв до Вищої ради правосуддя** та ініційовано питання дисциплінарної відповідальності суддів.

Таким чином, організація діяльності у сфері запобігання та протидії корупції залишається пріоритетним напрямом роботи серед наданих законом прокурору повноважень.

НОВІ ВИДАННЯ

Транскордонна співпраця: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали II Регіонального круглого столу (28–29 вересня 2017 року). – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 260 с.
ISBN 978-617-7500-26-0

У збірнику матеріалів II Регіонального круглого столу «Транскордонна співпраця: проблеми та шляхи їх вирішення», співорганізаторами якого виступили Генеральна прокуратура України, Головна військова прокуратура, Національний інститут стратегічних досліджень, Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького та Національна академія прокуратури України, вміщено виступи, тези і презентації його учасників.

Захід, що відбувся 28–29 вересня 2017 року у клінічному санаторії «Аркадія» Державної прикордонної служби України, було організовано з метою об'єднання зусиль практичних працівників правоохоронних органів України та сусідніх держав, експертів України та Європи, інших заінтересованих осіб у розв'язанні проблем транскордонної взаємодії.

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ ПРОКУРОРАМИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

В Україні проблема корупції та боротьби з нею є однією з найпріоритетніших. Розроблена і діє система заходів протидії та боротьби з цим негативним суспільним явищем. Створена й удосконалюється нормативна база щодо запобігання корупційним проявам, правопорушенням, пов'язаним з корупцією, хабарництвом.

Якщо розглянути реалізацію запобігання та протидії корупції на прикладі Чернівецької області, яка, до речі, є найменшою в Україні як територіально, так і за кількістю населення, то необхідно відмітити її постійний, системний і скоординований характер.

Зусиллями прокурорів та інших уповноважених державних органів цього року **скеровано до суду 42 кримінальні провадження про корупційні злочини**, погоджено складання та направлення для розгляду **125 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією**, внесено **37 подань щодо проведення службових розслідувань**, за якими **20 посадових осіб притягнуто до дисциплінарної відповідальності** тощо.

Водночас успішне подолання корупції в Україні можливе за умови нерозривної та одночасної дії двох антикорупційних чинників: нетерпимості суспільства в усіх сферах його життєдіяльності до цього негативного явища і належної роботи всіх уповноважених державних органів.

Саме в такому взаємозв'язку: суспільство інформує про випадки вимагання неправомірної вигоди, посадові особи органів влади і місцевого самоврядування – про отримані пропозиції її надання, а правоохоронці забезпечують документування правопорушень. Як результат, **досягається зменшення корупційних проявів**.

Щоб позбутися звички «проживання» за корупційними правилами, важливим є дедалі більше запровадження таких антикорупційних механізмів, як прозоре виконання державним апаратом своїх посадових обов'язків, високі стандарти забезпечення роботи осіб, які виконують функції держави.

На цей час органами прокуратури області **реалізація повноважень у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється у спосіб:**

- виявлення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень через призму галузевих повноважень, визначених Конституцією України, Законом України «Про прокуратуру» та Законом України «Про запобігання корупції»;
- внесення у порядку вимог ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) відомостей до ЄРДР за ознаками корупційних злочинів і здійснення досудового розслідування у кримінальних провадженнях, визначених у ст. 216 КПК України;
- підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях в суді;
- направлення матеріалів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, за підвідомчістю для вирішення питання щодо складання протоколу відповідно до ст.ст. 254–257 Кодексу

Адріан Дутковський

заступник прокурора Чернівецької області,
старший радник юстиції

України про адміністративні правопорушення (КУпАП);

– участі прокурора в судових засіданнях при розгляді протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією;

– внесення подань з приводу проведення службових розслідувань відповідно до положень ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції»;

– здійснення представництва інтересів держави в суді з підстав, визначених у ст.ст. 66–69 Закону України «Про запобігання корупції».

У зв'язку зі змінами до законодавства щодо початку діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) **з 15 серпня 2016 року припинено повноваження щодо складання протоколів органами прокуратури області** та управління Служби безпеки України в Чернівецькій області.

Разом з тим вказане повноваження надано НАЗК та органам Національної поліції (безпосередньо Управлінню захисту економіки в Чер-

нівецькій області Департаменту захисту економіки НП України та Управлінню внутрішньої безпеки в Чернівецькій області Департаменту внутрішньої безпеки НП України).

Так, відповідно до чинних спільних міжвідомчих документів **прокурорами погоджено складання** уповноваженими посадовими особами НП України **125 протоколів** про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Протоколи складено:

За суб'єктним складом протоколи 2017 року розподіляються таким чином (з указанням кількості):

Всього **за участю прокурорів судами** із прийняттям остаточного рішення **розглянуто 103 протоколи**, за якими **85 осіб притягнуто до адміністративної відповідальності** у виді штрафу на загальну суму понад **130 тис. грн** (за аналогічний період 2016 року по області складено 29 протоколів, з яких розглянуто 29, адміністративне стягнення застосовано у 29 випадках).

Крім того, 8 посадових осіб визнано винними у вчиненні правопорушень з оголошенням їм судами усного зауваження, стосовно 1 посадової особи закрито провадження у зв'язку із закінченням строку накладення стягнення (відносно першого заступника начальника Державної екологічної інспекції у Чернівецькій області).

У решті 9 випадках з числа розглянутих справ суди дійшли висновку про відсутність у діях осіб складу правопорушення (з них: у 7 випадках рішення прийнято районними судами, у 2 – апеляційним судом області). **Із травня цього року повноваження прокурора на подання апеляційних скарг не реалізовується** з огляду на неприйняття їх до розгляду на основі листа ВССУ, через неузгодженість положень чинного законодавства (останнє передбачене у ст. 250 КУпАП, водночас відсутнє у ст. 294 КУпАП).

За сферами правовідносин найбільше осіб притягнуто до відповідальності у сферах земельних відносин та в бюджетній.

Крім того, органами прокуратури області у 2017 році **в порядку вимог ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції»** внесено **37 подань** з вимогами про проведення службових розслідувань, **24** з яких розглянуто та задоволено, **20 посадових осіб притягнуто до дисциплінарної відповідальності** (за аналогічний період 2016 року до 11 посадових осіб застосовано дисциплінарні стягнення).

Одним із актуальних і характерних заходів, що втілюється сьогодні, є опрацювання відомостей відкритих баз даних публічних реєстрів, веб-сайтів органів державної влади та місцевого самоврядування.

Застосування стягнень станом на 31 жовтня 2017 року:

Під час моніторингу поданих і відображених в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, співставлення їх відомостей щодо декларанта та членів його сім'ї з даними інших державних реєстрів виявляються випадки умисного неподання декларацій та розбіжності у поданих деклараціях щодо наявних у суб'єктів декларування об'єктів нерухомості.

За результатами проведеної роботи упродовж цього року **розпочато 38 кримінальних проваджень** за ознаками злочину, передбаченого ст. 366-1 Кримінального кодексу України (КК України), з яких **30 – органами прокуратури** та **8 – органами Національної поліції**.

Із вказаних **проваджень 31 стосується випадків умисного неподання декларацій та 7 – декларування завідомо недостовірних відомостей** (про майно вартістю понад 400 тис. грн).

Так, встановлено, що двоє державних службовців, які працюють у Сокирянському районі, при поданні в березні 2017 року щорічних декларацій «забули» вказати про наявність у них та членів їхніх сімей 3-кімнатних квартир. Причому в одній із квартир тривалий час проживає сам державний службовець, а в іншій – мешкає донька держслужбовця разом зі своєю сім'єю, а квартира належить на праві приватної власності подружжю декларанта.

Станом на 9 листопада 2017 року в **20 кримінальних провадженнях триває досудове слідство, 18 закінчено провадженням** (за випадками умисного неподання електронних декларацій за 2016 рік), при цьому:

– **7 скеровано до суду**, в тому числі **5 – з обвинувальним актом**, 2 – з клопотанням про звільнення осіб від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України;

– **11 закрито провадженням**, переважно **у зв'язку з наявністю в діях посадових осіб ознак адміністративного правопорушення**, передбаченого ч. 1 ст. 172-6 КУпАП (порушення вимог фінансового контролю, що виразилось у несвоєчасному поданні декларації за 2016 рік).

Діяльність у вказаному напрямі триває.

АНОНСИ

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД І ЙОГО АКТУАЛЬНІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ»

15 грудня 2017 року Національна академія прокуратури України спільно з Міжнародною асоціацією кримінального права, Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого, Всеукраїнською асоціацією кримінального права, Науково-дослідним інститутом вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України, ГО «Фундація науковців та освітян» (ESF), Європейським інститутом післядипломної освіти (Словацька Республіка), Вищим навчальним закладом публічної та індивідуальної безпеки «Апейрон» у Кракові (Республіка Польща), Українською асоціацією прокурорів проводить II Міжнародну науково-практичну конференцію «Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України».

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ПРОКУРОРА

На прикладі органів прокуратури Одеської області

Олег Жученко

прокурор Одеської області,
державний радник юстиції з класу

Катерина Ткаченко

начальник відділу
документального забезпечення
управління інформаційних
технологій, документального
та матеріально-технічного
забезпечення
Прокуратури Одеської області

В умовах розвитку інформаційного суспільства, технічного прогресу та з урахуванням реалізації в Україні єдиної держаної політики електронного документообігу для органів прокуратури стало особливо актуальним питання впровадження та використання у своїй роботі електронних технологій.

У загальному аспекті реформування органів прокуратури спрямоване на підвищення ефективності роботи прокурора, а саме: оперативності та якості виконання покладених на нього Законом завдань.

Це стає можливим завдяки удосконаленню процесу обміну інформацією як між структурними підрозділами органів прокуратури, так і з іншими суб'єктами владних повноважень.

Згідно з чинним законодавством (ст. 9 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг») електронний документообіг визначається як сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів.

Так, протягом 2017 року співробітниками прокуратури регіону проводиться дослідна експлуатація програми електронного документообігу прокуратури Одеської області (далі – «Е-прокуратура»).

На початок листопада цього року у програмі «Е-прокуратура» вже обліковано 278 665 документів, з них 139 096 – вхідних, 20 801 – внутрішніх, 118 665 – вихідних.

Також прокуратура області у цьому році запровадила електронний обмін документами з Київським районним судом м. Одеси та Апеляційним судом Одеської області, що дає можли-

вість миттєво обмінюватись процесуальними документами.

Основною відмінністю запровадженого інструмента – «Е-прокуратури» – від інших програм автоматизованого документообігу є насамперед те, що всі зазначені документи скануються та долучаються до відповідних електронних карток вже безпосередньо у програмі.

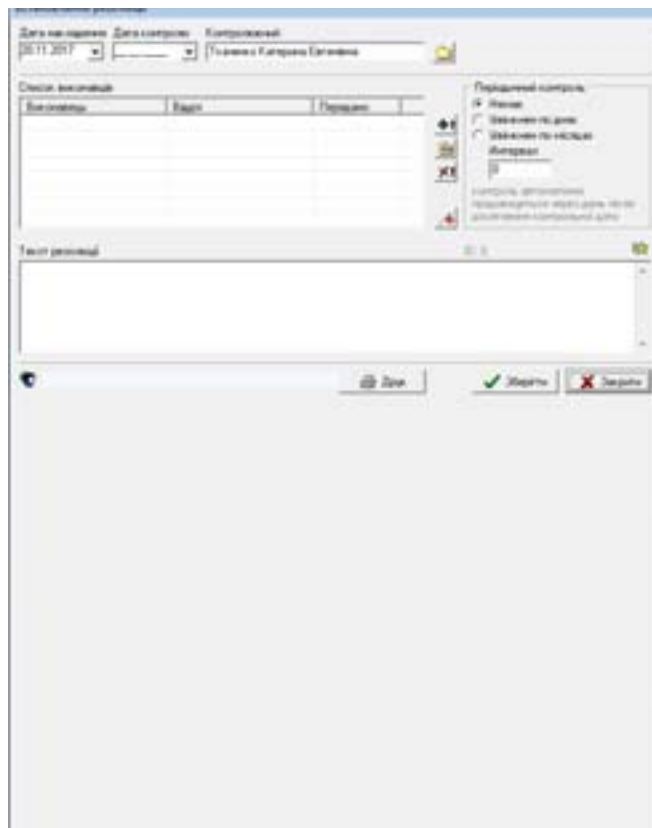
Крім того, незалежно від відстані між керівником та підлеглим документи в електронній формі миттєво надходять виконавцям завдяки накладенню керівниками резолюції з використанням електронного цифрового підпису (ЕЦП).

Також вихідні документи, адресовані до місцевих прокуратур та/або регіональної прокуратури, надсилаються без використання додаткових засобів зв'язку (електронної пошти, факсу тощо).

Зазначені відмінності програми «Е-прокуратура» є актуальними для оновленого у ході реформування адміністративного поділу прокуратур, а саме – створення місцевих прокуратур, в яких віддаленість територіальних осередків один від одного може сягати ста кілометрів. При цьому слід пам'ятати та враховувати, що подекуди від оперативності прийняття рішення органом прокуратури може залежати доля людини.

Водночас необхідно відмітити, що «Е-прокуратура» зручна і для керівників структурних підрозділів, адже, використовуючи її відповідно до своєї компетенції, вони швидко та зручно визначають виконавців документів.

Так, при створенні електронної резолюції можна сформулювати її шаблон, наприклад: «до відома та опрацювання» або «до розгляду в порядку ст. 214 КПК України». Такі формулювання є змістовними та відповідають вимогам Інструкції з діловодства в органах прокуратури України. До того ж під час накладен-

Картка електронної резолюції

АВ 20 № 175/17-11051-17

Начальнику відділу
документального забезпечення
управління інформаційних
технологій, документального та
матеріально-технічного
забезпечення прокуратури
Одеської області
Ткаченко К.Є.

На виконання резолюції прокурора області від 25.10.2017
№ 13/1-11051-17на направлено номенклатуру справ першого слідчого відділу
управління з розслідування кримінальних проваджень слідчими
органів прокуратури та провадженого керівництва прокуратури Одеської області.

Додаток: номенклатура справ на 5 аркушах.

Начальник першого слідчого
відділу управління з розслідування
кримінальних проваджень слідчими
органів прокуратури та провадженого
керівництва прокуратури області

О. Суляк

ня резолюції керівник може переглянути, хто з працівників готував відповідний запит або у кого на розгляді раніше перебувало звернення.

Швидке надходження документів (з моменту їх реєстрації) до власного електронного робочого кабінету дає змогу керівнику самостійно планувати та розраховувати свій робочий час для накладення відповідних резолюцій.

Поряд із цим слід зазначити, що програма «Е-прокуратура» спрямована не лише на прискорення обміну інформацією в межах структурних одиниць органів прокуратури регіону, а й на підвищення якості роботи прокурорів.

Завдяки електронним наглядом провадженням у працівників є можливість ознайомитися з попереднім листуванням в межах означеного питання, номенклатурної справи тощо.

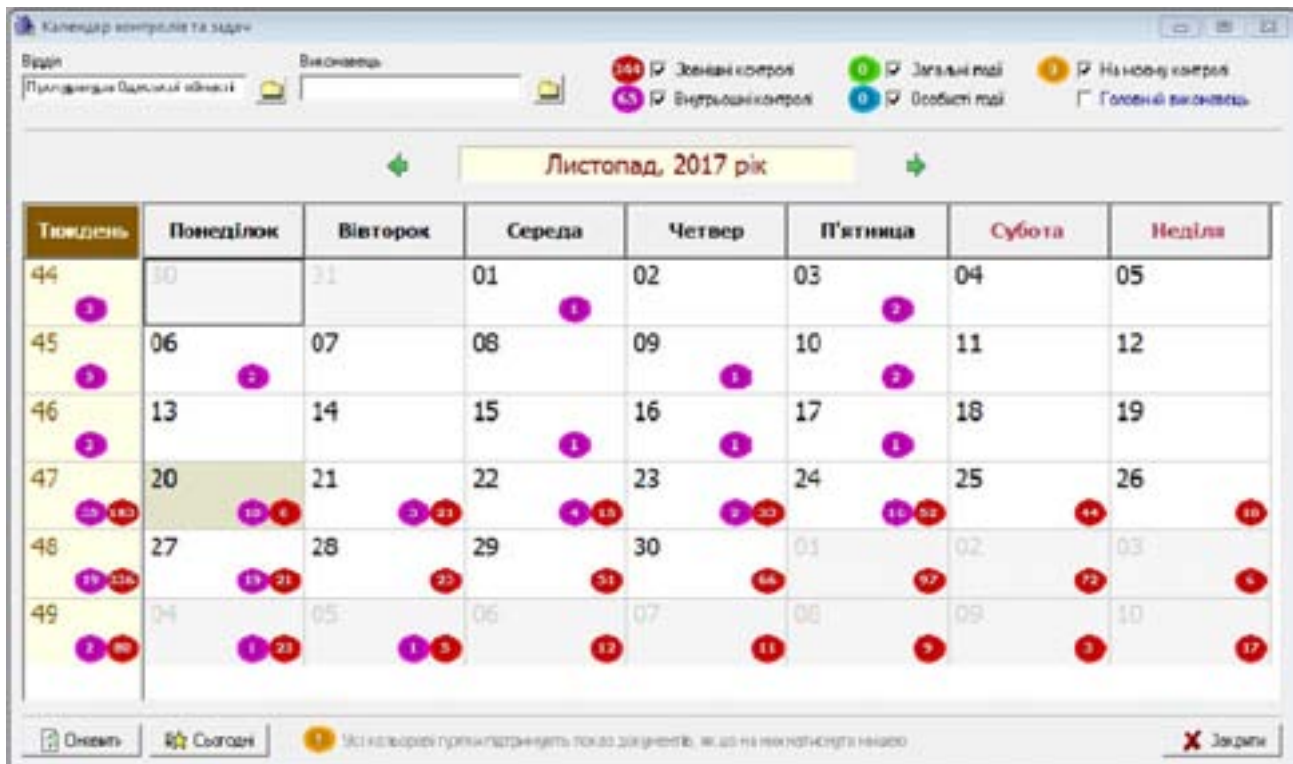
Крім того, користувачі «Е-прокуратури» в будь-який час можуть ознайомитися з правовими документами: від норм законодавства України з окремих питань до методичних рекомендацій або наказів прокурора області. Також структурними підрозділами відомства розроблено шаблони документів, які працівники можуть використовувати у роботі.

Значну увагу при розробленні програми «Е-прокуратура» приділено організації контролю за виконанням завдань. Так, для зручності користування працівниками прокуратури створено модуль «Календар контролів та завдань». Це електронний календар із автоматичним наповненням наявними контрольними документами, які можна переглянути безпосередньо у програмі. Після підготовки відповідних документів та їх реєстрації в програмі

«Е-прокуратура» спеціалістом, який забезпечує діловодство, відповідна позначка з «календаря» зникає.

Станом на листопад 2017 року можна констатувати, що впровадження вказаної програми полегшило роботу відділу документального забезпечення прокуратури Одеської області, оскільки відпала необхідність сканування кожного документа та його реєстрації. Прослідковується і реальна економія часу, який витрачався на надання наглядом проваджень, довідок про надходження документів тощо.

Зазначимо, що оперативніше здійснюється реєстрація відомчої кореспонденції, яка надходить з місцевих прокуратур: під час створення вихідного документа він сканується та програмою «картка вихідного документа» перетворюється на проект картки вже вхідного документа. Спеціаліст відділу має лише перевірити правильність заповнення картки, відповідність сканованого документа та зазначити виконавця завдання.

Календар контролів та завдань

На окрему увагу заслуговує опція модуля відправки кореспонденції. Так, завдяки можливостям програми конверти формуються автоматично, об'єднуючи відповідні документи, направлені на одну адресу. Спеціаліст відділу роздруковує конверти та з вкладеним документом надсилає адресатам. Крім того, програма автоматично формує реєстри конвертів для відділень зв'язку, які в електронному вигляді направляються на їх адресу – це дає змогу заощадити бюджетні кошти.

Незважаючи на діючі модулі, програма «Е-прокуратура» постійно розвивається та удосконалюється.

Зараз на завершальній стадії розробки та введення в експлуатацію перебуває модуль «створення вихідних/внутрішніх документів» з відповідним візуванням та підписанням ЕЦП.

Також планується запуснути модуль «досьє прокурора», завданням якого є формування об'єктив-

ної інформації щодо навантаження на працівників. У перспективі – запровадження модуля «електронне наглядове провадження за кримінальним провадженням», що має стати надійним помічником прокурора під час здійснення ним процесуального керівництва та унеможливити порушення прав громадян в межах кримінальних проваджень. Ця опція забезпечить контроль програм за дотриманням вимог процесуального законодавства прокурором, наприклад: вчасності виконання ухвал суду, розгляду клопотань тощо.

Таким чином, поступове запровадження нових електронних технологій позитивно позначиться на таких важливих показниках діяльності прокурора, як якість та оперативність під час виконання покладених Законом функцій, а також забезпечить органам прокуратури здійснення ефективної комунікації з іншими відомствами у межах реалізації єдиної держаної політики електронного документообігу.

АКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ Є ОДНИМ ІЗ НАЙДІЄВІШИХ ЗАХОДІВ РОЗКРИТТЯ ЛАТЕНТНИХ ТРИВАЮЧИХ ЗЛОЧИНІВ НА ВІННИЧЧИНІ

В'ячеслав Соколовий

прокурор Вінницької області,
державний радник юстиції 3 класу

Будь-який злочин або готування до його вчинення не минають безслідно. Водночас кількість «слідів», їх очевидність або неочевидність залежать не тільки від злочинної майстерності правопорушників, а й від виду злочину та сфери, в якій він вчиняється. У цьому зв'язку доречно зазначити про так звану латентність злочину – чи буде те чи інше правопорушення взагалі виявлено і припинено.

Латентна злочинність (від лат. latens (latentis) – прихований, невидимий) – частина злочинності, яка з різних причин не знаходить відображення у державному обліку вчинених злочинів і осіб, які їх вчинили¹. У криміналістиці під цим розуміють не-

виявлені та нерозкриті злочини. Латентна злочинність існувала певною мірою в усі часи, її наявність зумовлена різними чинниками як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру.

Разом з тим одним із основних завдань правоохоронних органів є виявлення та розкриття всіх злочинів, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини.

Найбільш латентними є такі злочини: з ознаками корупції, зокрема надання та одержання неправомірної вигоди; вчинені у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів; незаконне зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв тощо.

Як бачимо, йдеться про злочини, де фактично немає потерпілих серед фізичних осіб і всі учасники зацікавлені у приховуванні своїх дій.

Наприклад, одним із найбільш латентних видів правопорушень є надання та одержання неправомірної вигоди. Попри поширену думку, що в усьому винні тільки нечисті на руку чиновники, насправді у процесі одержання неправомірної вигоди завжди беруть участь дві сторони і, як правило, обидві вони зацікавлені у «позитивному вирішенні питання».

Найбільшу частину викритих злочинів цієї категорії становлять випадки, коли особи, не погоджуючись із неправомірними вимогами службової особи або умовами, в яких вони опинилися завдяки цій особі, звертаються до правоохоронних органів. Однак такі факти є поодинокими.

Здебільшого викриваються ті, хто безпосередньо одержали неправомірну вигоду, інші ж учасники корупції залишаються у тіні. Тонкою є й межа між указаним кримінальним правопорушенням та провокацією, про що неодноразово наголошувалося в рішеннях Європейського суду з прав людини.

Науковці зазначають про три групи обставин, що слугують причинами латентизації з урахуванням суб'єкта, через якого злочини залишилися прихованими: 1) ті, що безпосередньо пов'язані з діями злочинців; 2) діяльність інших осіб, обізнаних про вчинені злочини; 3) обставини, пов'язані з діяльністю правоохоронців².

Таким чином, з огляду на особливості вказаних злочинів для їх виявлення та розкриття правоохоронцям слід розраховувати виключно на власні сили та знання.

Важливим є професійне та своєчасне використання всього спектру слідчих дій, визначених у КПК України, і насамперед таких негласних слідчих (розшукових) дій (НС(Р)Д), як аудіо-, відеоконтроль особи та зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.

¹ Юридична енциклопедія: в 6 т. – Т. 3 / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: Українська енциклопедія, 2001. – 789 с.

² Магас Н. Причини латентності корупційної злочинності / Н. Магас // Підприємство, господарство і право. – 2017. – № 9. – С. 192–196.

Відповідно до ст. 260 КПК України аудіо-, відеоконтроль особи є різновидом втручання у приватне спілкування, яке проводиться без її відома на підставі ухвали слідчого судді, якщо є достатні підстави вважати, що розмови цієї особи або інші звуки, рухи, дії, пов'язані з її діяльністю або місцем перебування тощо, можуть містити відомості, які мають значення для досудового розслідування.

Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж регламентовано ст. 263 КПК України, у якій вказано, що ця негласна слідча (розшукова) дія є різновидом втручання у приватне спілкування, яке проводиться без відома осіб, які використовують засоби телекомунікацій для передавання інформації, на підставі ухвали слідчого судді, якщо під час його проведення можна встановити обставини, які мають значення для кримінального провадження.

Правоохоронні органи Вінницької області орієнтовано на активне використання зазначених НС(Р)Д з метою виявлення та розкриття найбільш латентних видів кримінальних правопорушень. Практика їх застосування дає позитивні та серйозні результати.

Обов'язковим при проведенні аудіо-, відеоконтролю особи є одночасне застосування та здійснення обстеження публічно недоступного місця шляхом таємного проникнення до нього, з використанням технічних засобів, з метою встановлення технічних засобів аудіо-, відеоконтролю (ст. 267 КПК України). Простими словами, йдеться про проникнення та встановлення технічних засобів фіксації у кабінетах службових осіб, можливих місцях виготовлення наркотичних речовин тощо.

Так, у жовтні 2017 року правоохоронними органами Вінницької області завершено **проведення спеціальної операції щодо викриття корупційних проявів в органах Державної аудиторської служби України**. У результаті вдало спланованої комбінації слідчих та процесуальних дій, передусім указаних НС(Р)Д, викрито та затримано осіб, які займають керівні посади в Держаудитслужбі України та структурному підрозділі цієї служби у Вінницькій області.

Зокрема, зафіксовано факт давання 10 тис. грн неправомірної вигоди одним з керівників Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій області та одержання цієї суми коштів керівником управління внутрішнього аудиту Державної аудиторської служби України за лояльне ставлення під час перевірки та нереагування на виявлені у роботі підрозділу аудитслужби у Вінницькому регіоні недоліки.

Крім того, зафіксовано системні факти прийняття пропозицій та одержання неправомірної вигоди начальником одного з відділів Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій області вже за лояльне проведення перевірок у низці бюджетних установ регіону.

Службових осіб затримано відповідно до ст. 208 КПК України. Вони підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 3 ст. 368 та ч. 3 ст. 369 КК України**. Підозрюваним обрано запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою з визначенням розміру застави. Досудове розслідування триває.

Також слідчим відділом Прокуратури Вінницької області завдяки тактично правильному використанню такої НС(Р)Д, як контроль за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту, **викрито та затримано двох інспекторів новоствореної патрульної поліції міста Вінниці** Департаменту патрульної поліції Національної поліції України, які, діючи спільно, вимагали та отримали через посередника 500 дол. США за нескладення стосовно особи протоколу про адміністративне правопорушення, передбачене

ст. 130 КУпАП (за керування особою транспортним засобом у стані наркотичного сп'яніння).

Досудове розслідування у цьому провадженні закінчено, обвинувальних акт стосовно двох патрульних поліцейських та посередника за вчинення останніми кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 3 ст. 368 КК України**, скеровано до суду.

Слід зазначити, що під час цього розслідування фіксація злочинних дій у так званому онлайн-режимі дала можливість процесуальному керівнику побудувати тактику проведення інших слідчих дій, у тому числі негласних, з метою викриття всіх учасників злочину. Зокрема, завдяки відеофіксації встановлено точне місце зберігання заготовлених для передачі грошових коштів. Після цього, у нічний час, на підставі ухвали слідчого судді проведено обстеження публічно недоступного місця особи (кабінету), в якому виявлено та зафіксовано зазначені грошові кошти і здійснено виготовлення їхніх копій (зафіксовано номінал, серію та номер купюр). Під час огляду місця події уже після передачі неправомірної вигоди виявлено та вилучено в одного з підозрюваних грошові кошти, номінал, серія та номер яких збігалися із раніше зафіксованими у ході негласних слідчих (розшукових) дій.

За аналогічною тактичною схемою з використанням технічних засобів фіксації у службових кабінетах у вересні 2017 року **викрито керівника та ще одного працівника Управління Укртрансбезпеки у Вінницькій області** при одержанні та подальшому розподілі неправомірної вигоди за видачу документів дозвільного характеру (злочинна діяльність у цьому випадку теж мала системний характер).

Один із керівників структурного підрозділу Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства «погорів» на тому, що у телефонному режимі вирішував питання про непроведення перевірок піднаглядних лісництв за певні суми винагород. Обвинувальний акт щодо нього за обвинуваченням у вчиненні злочинів, передбачених **ч. 3 ст. 368 КК України**, перебуває у суді.

Особливу увагу прокуратура Вінницької області приділяє протидії та запобіганню корупції в правоохоронних органах. Так, завдяки співпраці

підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції, Управління СБУ у Вінницькій області, слідчого відділу Прокуратури Вінницької області та вмілому застосуванню негласних слідчих (розшукових) дій упродовж двох місяців цього року викрито та в порядку ст. 208 КПК України «на гарячому» **затримано двох заступників начальників слідчих відділів поліції області**, які вимагали та отримали неправомірну вигоду в сумі 3 та 22 тис. грн відповідно за прийняття рішень про повернення у розслідування ними кримінальних проваджень тимчасово вилученого майна.

Вказаним особам під час досудового розслідування обрано запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою та відсторонено їх від посад.

Надалі прокуратурою Вінницької області за вказаними фактами до суду скеровано обвинувальні акти за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених **ч. 3 ст. 368 КК України**. Триває судовий розгляд.

Також **викрито державного виконавця** одного з районних підрозділів служби, який у змові з колишнім працівником служби налагодив схему заволодіння транспортними засобами з майданчика зберігання тимчасово затриманих автомобілів. Обвинувальний акт щодо вказаних осіб у лютому 2017 року направлено до суду за обвинуваченням у вчиненні злочинів, передбачених **ч. 3 ст. 289 та ч. 2 ст. 364 КК України**.

Крім того, слідчими прокуратури Вінницької області здійснюється досудове розслідування щодо **головного державного виконавця**, який вимагав та отримав від заявника неправомірну вигоду у розмірі 40 тис. грн за позитивне вирішення питання у виконавчому провадженні. Службовій особі ДВС оголошено підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 3 ст. 368 КК України**, її відсторонено від посади та обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій використовується інформація, отримана внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або такі особи залучаються до проведення НС(Р)Д, що дає свої результати.

Зокрема, зараз прокуратурою Вінницької області проводиться до-

судове розслідування у кримінальному провадженні щодо **двох підозрюваних інспекторів відділу протидії кіберзлочинам у Вінницькій області** Подільського управління кіберполіції Департаменту кіберполіції Національної поліції України, які вимагали та отримали неправомірну вигоду у розмірі 50 тис. грн від заявниці за непритягнення її до кримінальної відповідальності за шахрайство.

На стадії завершення досудового розслідування перебуває кримінальне провадження відносно двох адвокатів, які, вступивши у спільну змову, вирішили шляхом обману заволодіти коштами підзахисного. Зловмисники повідомили останньому про необхідність надання неправомірної вигоди судді за прийняття рішення про зняття накладеного у кримінальному провадженні арешту з 16 тис. дол. США, які йому належали. Не маючи наміру передавати обумовлену частину коштів судді, **адвокати-шахраї**, таким чином, заволоділи коштами підзахисного в сумі 2 тис. дол. США, вчинивши кримінальні правопорушення, передбачені **ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369 та ч. 2 ст. 190 КК України**.

У суді проводиться слухання обвинувального акта щодо діяльності чотирьох осіб, які, діючи у складі організованої групи, на території міста Вінниці організували **діяльність нарколабораторії** та протягом двох років здійснювали виготовлення в особливо великих розмірах та збут психотропної речовини (амфетаміну – так званого кокаїну для бідних).

Примітним у цьому провадженні є те, що **до складу** вказаної групи **входили двоє правоохоронців органів внутрішніх справ**. Один із них і був організатором вчинення особливо тяжких злочинів, хоча за займаною посадою мав безпосередньо боротись із наркобізнесом. Керуючись жагою швидкого збагачення, учасники групи не гребували нічим. Збувши чергову партію амфетаміну, отримали за нього гранати Ф-1 та РГД-5, а також 50 патронів калібру 5,45х39 мм з магазином до автомата системи Калашникова. Тільки завдяки тому, що телефони фігурантів прослуховувалися та місце їхньої діяльності перебувало під аудіо-, відеоконтролем, указаний злочин розкрито та встановлено всіх учасників групи.

Прокуратура Вінницької області принципово ставиться до належного призначення покарань хабарникам.

Так, цього року до реального позбавлення волі **засуджено слідчого одного із відділень поліції** Головного управління Національної поліції у Вінницькій області, який вимагав та отримав 1 тис. дол. США неправомірної вигоди за непритягнення сина заявниці до кримінальної відповідальності. Судом екс-поліцейського визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 3 ст. 368 КК України**, та призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років 6 місяців з конфіскацією майна, з позбавленням права обіймати певні посади і займатись певною діяльністю строком на 3 роки, з позбавленням спеціального звання.

Також судом **визнано винним начальника відділу Центру адміністративних послуг «Прозорий офіс»** Департаменту адміністративних послуг Вінницької міської ради, який підбуривав вінничанина до надання йому неправомірної вигоди за видачу наказів про затвердження проектів землеустрою на земельні ділянки, в результаті чого шахрайським шляхом заволодів коштами останнього в сумі 25,5 тис. грн, та призначено покарання за **ч. 1 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369 КК України** у виді 4 років позбавлення волі.

Отже, як свідчить практика органів прокуратури Вінницької області, використання аудіо-, відеоконтролю за особою та зняття інформації з телекомунікаційних мереж є одними із найдієвіших заходів для розкриття латентних триваючих злочинів. При цьому вдало обрана тактика їх проведення дає змогу викрити не тільки безпосередніх виконавців злочину, а й організаторів та інших учасників злочину, які перебувають у тіні.

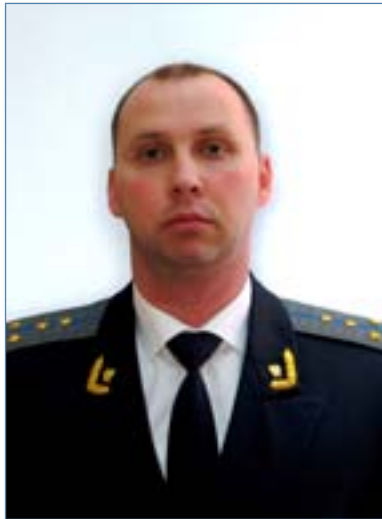
РОЗКРАДАННЯ КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА У КИЄВІ

НА ЛАВІ ПІДСУДНИХ – ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ РДА ТА ШЕСТЕРО ЙОГО СПІЛЬНИКІВ

Юрій Чубаров

начальник четвертого слідчого
відділу управління з розслідування
кримінальних проваджень
слідчими органів прокуратури
та процесуального керівництва
Прокуратури міста Києва

Вадим Тимошенко

слідчий
в особливо важливих справах
четвертого слідчого відділу
управління з розслідування
кримінальних проваджень
слідчими органів прокуратури
та процесуального керівництва
Прокуратури міста Києва

Прокуратура міста Києва завершила розслідування за фактами масштабних розкрадань комунального майна та привласнення коштів, вчинених злочинною групою, очолюваною першим заступником голови Шевченківської районної у місті Києві державної адміністрації (Шевченківська РДА).

Як встановило досудове слідство, вказаний посадовець, керуючи утвореною ним злочинною групою, був організатором та співучасником вчинення особливо тяжких злочинів, направлених на реалізацію схем незаконного відчуження об'єктів комунальної нерухомості, розташованих на території Шевченківського району міста Києва, а також незаконного заволодіння коштами підприємств, контроль за якими він здійснював.

Про вчинення злочинів стало відомо внаслідок проведеної інвентаризації комунального майна у столиці. Зокрема, було виявлено, що деякі приміщення, право власності на які має належати територіальній громаді, вибули з комунальної власності та переєстровані на фізичних та юридичних осіб.

За цими фактами розпочато кримінальне провадження, в межах якого прокуратурою прийнято рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій щодо окремих його фігурантів.

Під час розслідування з'ясувалося, що керівники приватних підприємств, у статутний фонд яких незаконно увійшли відчужені комунальні об'єкти, контактують з першим заступником голо-

ви Шевченківської РДА. Також були встановлені зв'язки цієї посадової особи з керівниками інших комунальних та приватних підприємств, пов'язаними із незаконними оборудками із вказаною нерухомістю.

Слід зазначити, що до призначення на посаду першого заступника голови райдержадміністрації підозрюваний був директором товариства, що надавало послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій у Шевченківському районі міста Києва. Після призначення на керівну посаду у райдержадміністрації він фактично отримав необмежений доступ до інформації щодо всіх об'єктів нерухомості на території цього району.

Таким чином, використовуючи службове становище та власні зв'язки, посадовець зміг розробити та втілити у життя план із шахрайського заволодіння комунальною власністю.

Об'єктами шахрайських оборудок він обирав комунальні приміщення (нежитлові будинки та квартири), які не перебували в оренді чи користуванні або потребували ремонту. Для реалізації свого злочинного умислу чиновник змовився зі службовцями кількох підприємств, у тому числі комунальних, а також фізичними особами, розподіливши функції кожного та вимагаючи від них безсуперечного виконання його наказів.

Так, згідно з розробленим планом один із учасників злочинної групи (колишній працівник товарної біржі) займався підробленням правовстановлюючих документів, необхідних для приватизації нерухомого майна (техпаспорти, довідки БТІ тощо).

Інший учасник шахрайської схеми – приватний юрист – використовував ці документи для зміни власника майна на підконтрольних осіб. На підставі цих документів нотаріус, не перевіряючи їхньої достовірності, вносив відповідні зміни у Держав-

ний реєстр речових прав. При цьому фіктивними власниками подавалися документи про належність їм цього майна за неіснуючими правочинами, що начебто були здійснені ще на початку 2000-х років.

Після реєстрації у Держреєстрі незаконно відчужені будівлі комунальної власності вносились до статутного капіталу товариств, підконтрольних першому заступнику голови Шевченківської РДА, або відчужувались на користь третіх осіб. Стороною продавця у вказаних фіктивних правочинах за грошову винагороду виступали мешканці Луганської та Донецької областей, яких особисто підшуковували інший учасник злочинної групи.

Як установлено слідством, за такою схемою з початку 2015 по грудень 2016 років очолювана першим заступником голови райдержадміністрації злочинна група незаконно відчужила з комунальної власності шість об'єктів нерухомості на території Шевченківського району столиці, завдавши збитки державі на суму близько 36,5 млн гривень.

Друга схема незаконного збагачення організатора цієї злочинної групи була пов'язана з привласненням коштів товариств, які надавали послуги з прибирання прибудинкової території у Шевченківському районі міста Києва, ремонту будинків та під'їздів та обслуговування житлового фонду. Ці підприємства отримували кошти від киян за надані послуги та відповідно акумулювали їх на своїх рахунках.

Згідно з матеріалами НС(Р)Д перший заступник голови Шевченківської РДА, будучи обізнаним про надходження грошових коштів на рахунки товариств та маючи на них вплив, під час телефонних розмов особисто надавав бухгалтерам вказівки знімати грошові кошти з рахунків та передавати йому, списавши за підробленими актами виконаних робіт.

У такий спосіб посадовець незаконно привласнив грошові кошти товариств на суму близько 4,1 млн гривень.

За результатами розслідування, в межах якого встановлено та допитано 50 свідків, проведено 8 обшуків та 17 негласних слідчих (розшукових) дій, обвинувальний акт стосовно першого заступника голови Шевченківської РДА та шести його співників скеровано до суду.

Сьогодні за позовами прокуратури чотири об'єкти нерухомості, які були незаконно відчужені зловмисниками, вже повернуто територіальній громаді міста Києва. Судовий розгляд позовів про повернення ще двох приміщень триває.

З метою відшкодування завданих збитків та забезпечення можливої конфіскації накладено арешт на нерухоме майно фігурантів провадження, зокрема на три квартири та будинок загальною площею 700 кв. м, 20 соток землі та два паркомісця.

НОВІ ВИДАННЯ

Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 року): у 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – Т. 1. – 476 с.

ISBN 978-617-7500-31-4

ISBN 978-617-7500-32-1

Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 року): у 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – Т. 2. – 162 с.

ISBN 978-617-7500-31-4

ISBN 978-617-7500-33-8

У збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції опубліковано тези доповідей, в яких визначено науковий підхід щодо формування національних безпекових та оборонних спроможностей, що сприятимуть створенню вітчизняної системи реагування на кризові ситуації, яка дасть змогу своєчасно виявляти та нейтралізувати зовнішні і внутрішні загрози.

В обговоренні проблем сектору безпеки і оборони України взяли участь представники іноземних країн, органів законодавчої та виконавчої влади, Управління державної охорони України, представники інших правоохоронних органів, провідні науковці та молоді вчені вищих навчальних закладів та наукових установ України.

НОВІ СПОСОБИ БЕЗКОНТАКТНОГО ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ І ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН

Позитивний досвід у розкритті злочинів на Тернопільщині

Роман Чапаєв

прокурор у кримінальному провадженні –
прокурор відділу нагляду за додержанням
законів органами, які ведуть боротьбу
з організованою злочинністю
Прокуратури Тернопільської області,
радник юстиції

Новий для Тернопільщини, однак уже доволі поширений в Україні спосіб збуту наркотичних засобів і психотропних речовин виявлено правоохоронцями області у лютому цього року.

Як встановлено розслідуванням, умисел, спрямований на незаконний збут психотропної речовини – амфетаміну, виник у безробітного мешканця міста Тернополя С. ще торік. З цією метою С. розробив план і схему **безконтактного збуту психотропної речовини** за допомогою сучасних телекомунікаційних мереж, із дотриманням заходів конспірації через використання зашифрованих мережевих ресурсів, псевдонімів і кодових слів. Цей спосіб придбання, зберігання з метою збуту та збуту

наркотичних засобів і психотропних речовин полягав у **залишенні товару в тайниках – «закладках»**. Обмін інформацією між учасниками групи, а також із замовником здійснювався **через телекомунікаційні мережі та мобільні додатки** Telegram, Viber, WhatsApp, Jabber та IM+. **Оплачувалися придбані наркотичні засоби** та психотропні речовини шляхом **переказування грошових коштів на рахунок**, відкритий в банківській установі.

З метою системного вчинення злочинів С. створив організовану групу, до якої крім нього як організатора були залучені також інші особи.

У квітні 2016 року С., використовуючи віртуальний псевдонім, у соціальній мережі Jabber познайомився із мешканцем міста Ужгорода Д., якому запропонував за винагороду відкривати у ПАТ «КБ „Приватбанк”» карткові рахунки на ім'я будь-якої особи та платіжні картки пересилати йому в Тернопіль. Д. на пропозицію погодився. Картковий рахунок було відкрито на ім'я наркозалежної жительки міста Ужгорода Д. С.

Згодом С., придбавши у невстановленому місці у невстановлений час амфетамін, з метою подальшого збуту товару в умовах максимальної конспірації, за відсутності безпосереднього контакту із покупцем і, тим самим, унеможливлення викриття своїх протиправних дій працівниками правоохоронних органів **зареєстрував** у месенджері Telegram **користувача з ніком «Вкусные сладости»**. Також у цьому мобільному додатку він **створив відкритий канал @sladosti**, що давав можливість поширювати інформацію про наявність наркотичних засобів і психотропних речовин, їх вид, ціну, знижки постійним споживачам і, так би мовити, роздрібним покупцям, спосіб оплати, реквізити рахунка, відкритого на ім'я Д. С., через який відбувалась оплата за придбані психотропні речовини, та вказувати місцезнаходження тайників («закладок»).

З метою **рекламування своєї діяльності** особам, схильним до вживання заборонених до обігу речовин, члени організованої групи доручили за винагороду неповнолітньому, не обізнаному з їхнім умислом, у нічний час за допомогою трафарету та аерозольної фарби **виконати** на фасадах багатоповерхівок, зупинках громадського транспорту, тротуарах та **в інших людних місцях** міста **написи «Закладки Тернопіль Telegram @sladosti»**.

В середині червня 2016 року М., прочитавши таке оголошення, надіслав у Telegram меседж абоненту «Вкусные сладости», на що йому відразу письмово було надано відповідь. У повідомленні, яке надійшло, вказано «прейскурант» психотропних речовин та умови оплати за їх придбання. М. виявив бажання придбати психотропний засіб амфетамін у кількості 1 грам і зазначив про це у листуванні. У відповідь користувач з ніком «Вкусные сладости», від імені якого виступали С., інші члени організованої групи, а також не встановлені розслідуванням особи, запропонував здійснити переказ грошових коштів у сумі 500 грн на картковий рахунок із відповідним номером, зареєстрований на Д. С. Того ж дня

М. через термінал самообслуговування ПАТ «КБ „Приватбанк”» переказав 500 грн на цей рахунок, а користувач під зазначеним ніком у додатку Telegram надіслав повідомлення про місцезнаходження «закладки» із замовленою М. психотропною речовиною. Схованка містилася за батареєю опалення в під'їзді одного із житлових будинків. Пакетик із речовиною був прикріплений до батареї за допомогою магніту.

Злочинну діяльність викрито нестандартним чином: журналіст міського видання, одержавши в редакції завдання провести **журналістське розслідування** щодо дивної, раніше не відомої реклами «закладок», зробив «замовлення» запропонованим способом, оплатив його вартість на картковий рахунок Д. С. та у визначеному місці виявив разом з працівниками поліції пакетик із порошком, який відразу було належним чином оглянуто та направлено на експертизу.

На початкових етапах розслідування з'ясовувалися дані щодо **руху коштів по картковому рахунку**. Таким чином вдалося встановити інші факти переказів коштів на нього, а надалі – з'ясувати місця (адреси банкоматів), де кошти знімалися готівкою. Відтак зроблено **роздруківки з камер відеоспостереження із банкоматів**. Установлено, що кошти здебільшого знімав особисто С., удягнений у маску, що унеможливило проведення його упізнання.

Слідство спробувало використати **інформацію про абонентів оператора мобільного зв'язку**, які перебували в радіусі дії його базових станцій для обслуговування місцевості, де були розташовані банкомати. Однак проведений комплекс негласних слідчих (розшукових) дій – зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж – не дав змоги отримати багато корисної інформації, оскільки потенційні підозрювані спілкувалися законспіровано та не виголошували у телефонних розмовах чіткої інформації про свою протиправну діяльність.

Оперативним підрозділом за дорученням слідчого ґрунтовно **проаналізовано сторінки С. та його співучасників у соціальних мережах** щодо кола знайомих. Проведено оперативну закупку – безконтактну (без затримання).

Саме ж **затримання здійснено під час обшуків за місцем проживання** учасників організованої групи, в ході яких виявлено не тільки амфетамін, гроші, здобуті у злочинний спосіб, а й трафа-

пет «Закладки Тернопіль Telegram @sladosti», що є беззаперечним речовим доказом.

У цьому кримінальному провадженні **розкрито загалом 51 епізод злочинної діяльності. 1 млн 431 тис. 715 грн** – це лише та сума доходу від діяльності організованої групи, яка була встановлена розслідуванням.

Про підозру у кримінальному провадженні повідомлено чотирьом особам, хоча достеменно відомо, що до злочинної діяльності причетні й інші громадяни (невстановлені особи та ті, які виїхали за кордон).

Злочин кваліфіковано за **ч. 3 ст. 307 КК України**.

Наразі обвинувальний акт передано до суду. Щодо усіх обвинувачених застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Діяльність злочинної групи, яка займалась придбанням, зберіганням та збутом наркотичних засобів і психотропних речовин, припинено. Притягнення її учасників до кримінальної відповідальності відіграє свою превентивну роль на майбутнє. Однак засмучує той факт, що здебільшого покупцями виявилися студенти вищих навчальних закладів, і сьогодні на пошуковий запит «купити наркотики» інтернет-браузер за секунду видають величезний нарізок в цілодобовому онлайн-режимі. У зв'язку з цим можна зробити висновок, що проблема обігу наркотиків лише загострюється, а отже, потребує відповідного реагування у формі фахової протидії.

НОВІ ВИДАННЯ

Куц В.М.

Юридична особа як об'єкт застосування кримінально-правових заходів: моногр. / В.М. Куц, В.С. Сотніченко. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 250 с.

ISBN 978-617-7500-29-1

Монографію присвячено дослідженню питання визнання юридичної особи об'єктом застосування кримінально-правових заходів. Продемонстровано дві моделі можливого розв'язання зазначеної проблеми: визнання юридичної особи об'єктом кримінальної відповідальності або об'єктом застосування інших засобів кримінально-правового реагування.

Видання розраховане на фахівців у сфері кримінально-правового забезпечення протидії кримінальним правопорушенням, зокрема прокурорів, які здійснюють процесуальне керівництво розслідуванням відповідних проваджень, та буде корисне для студентів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться цією тематикою.

ПРОКУРАТУРОЮ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ВИЯВЛЕНО ФАКТИ БЕЗПІДСТАВНОГО ЗАВИЩЕННЯ ТАРИФІВ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ – ПОСАДОВЦІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ОПИНІЛИСЯ НА ЛАВІ ПІДСУДНИХ

В умовах трансформаційної економіки України перед невиробничою сферою, до якої належить і житлово-комунальне господарство, постало гостре питання резонного підходу до створення тарифної бази та обґрунтованого встановлення цін на послуги в цій галузі. Від цього певною мірою залежать фінансові результати діяльності підприємств житлово-комунального господарства і dobroбуту споживачів.

Органи прокуратури Дніпропетровщини не залишилися осторонь проблеми формування тарифів з тепло- та водопостачання, оскільки цей процес повинен бути прозорим, зрозумілим для населення, а компоненти тарифу та їх розмір – аргументовані.

З 2016 року слідчим управлінням Прокуратури Дніпропетровської області проводилось досудове розслідування у кримінальних провадженнях стосовно керівництва та службових осіб комунальних підприємств області, які здійснюють тепло- та водопостачання населенню, а саме: КП «Дніпропетровські теплові мережі», КП «Павлоградтеплоенерго», КП «Дніпроводоканал», ДП «Криворізька теплоцентрально» та КП «Кривбасводоканал». За результатами роботи виявлено факти систематичного зловживання посадовцями службовим становищем під час формування тарифів, визначення вартості теплової енергії та водопостачання для абонентів, а також незаконного включення до структури тарифу складових, які призводять до необґрунтовано-

го завищення вартості за користування такими послугами для населення.

Комунальні підприємства «Дніпропетровські теплові мережі» та «Павлоградтеплоенерго»

Поширеними фактами зловживань службовим становищем стали незаконні дії посадових осіб комунальних підприємств тепло- та водопостачання, які без затвердження Інвестиційної програми та відкриття рахунків зі спеціальним режимом використання (як це передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 року № 750) незаконно включили до складу тарифів інвестиційну складову, що призвело до зайво сплачених населенням значних сум.

Інвестиційна складова – це грошові кошти, які сплачують абоненти у структурі тарифу. Вони повинні акумулюватися на спеціально відкритому рахунку і надалі спрямовуватись на різні інвестиційні програми – модернізацію обладнання, теплосбереження тощо, що, своєю чергою, повинно забезпечувати подальшу економію та зменшення затрат на опалення і, відповідно, зменшення розміру тарифу.

Без затвердження вказаних програм комунальне підприємство не має право стягувати з абонентів грошові кошти в складовій під інвестпрограму та необґрунтовано завищувати таким чином вартість тарифу.

У межах двох кримінальних проваджень щодо посадовців МКП «Дніпропетровські міські теплові мережі» та КП «Павлоградтеплоенерго» прокуратурою встановлено, що інвестиційні програми вказаних підприємств не були розроблені, схвалені та затверджені, проте в структуру тарифу на теплову енергію включено прибуток на розвиток виробництва – виробничі інвестиції.

Згідно з висновком судово-економічної експертизи на поточний рахунок КП «Павлоградтеплоенерго» у складі оплати за спожите тепло від абонентів за тарифами, які діяли у 2015 році, надійшла сума грошових коштів на розвиток виробництва у сумі майже 1 млн грн (схема 1).

МКП «Дніпропетровські міські теплові мережі» також безпідставно отримало від абонентів майже 5 млн грн грошових коштів за тарифами, які діяли у 2014 році (схема 2).

Наразі заступника директора МКП «Дніпропетровські міські теплові мережі» та директора КП «Павлоградтеплоенерго» судитимуть за вчинення кримінального правопорушення, передбаче-

Схема 1

Схема 2

ного ч. 2 ст. 367 КК України (невиконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що спричинило тяжкі наслідки охоронюваним законом державним інтересам та інтересам юридичних осіб комунальної та державної власності).

Державне підприємство «Криворізька теплоцентраль»

Окрім необґрунтованого завищення розміру тарифів слідство перевіряло використання коштів, надлишково сплачених населенням у структурі тарифу. Подекуди встановлено факти заволодіння такими грошовими коштами на користь приватних юридичних осіб.

Виявлено факти незаконного включення до структури тарифів такої складової, як банківські послуги, які нібито надавались товариством з обмеженою відповідальністю «Нова-Ком». Слідством доведено, що виконання таких послуг ТОВ не здійснювало, а безпідставно сплачені населенням міста грошові кошти незаконно були переведені на рахунки цього підприємства.

У травні 2017 року прокуратурою області затверджено та направлено до суду обвинувальний акт стосовно виконувача обов'язків генерального директора державного підприємства «Криворізька теплоцентраль» за вчинення злочинів, передбачених ч. 5 ст. 191 та ч. 2 ст. 382 КК України (привласнення, розтрата чужого майна шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, вчинені в особливо великих розмірах; умисне невиконання службовою особою рішення, постанови суду, що набрали законної сили).

Вказана особа, зловживаючи службовим становищем в інтересах ТОВ «Нова-Ком» (м. Кривий Ріг), підписала та скерувала на розгляд до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) заяву разом із пакетом документів, що підтверджують та обґрунтовують встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, до яких безпідставно включила суми витрат на автоматизовану обробку платежів, що компенсується за рахунок населення. В результаті такого немотивованого завищення тарифів з серпня 2016 по січень 2017 років споживачами надлишково сплачено державному підприємству «Криворізька теплоцентраль» понад 1,5 млн гривень.

Крім того, на лаві підсудних опинився головний інженер ДП «Криворізька теплоцентраль». Під час виконання обов'язків генерального директора вказаного державного

підприємства у червні 2014 року обвинувачений підписав необхідні матеріали для розрахунку та обґрунтування встановлення тарифу для населення на послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, до яких включено фінансові зобов'язання за договором з ТОВ «Нова-Ком» у виді банківських послуг, достовірно знаючи, що послуги зазначеного товариства не підлягають включенню у тариф. Умисні дії посадовця спричинили територіальній громаді міста Кривого Рогу матеріальну шкоду на суму майже 8,5 млн грн. Наразі зловмисника судитимуть за вчинення злочину, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України (привласнення та розтрата чужого майна шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, вчинена в особливо великих розмірах).

Унаслідок незаконних нарахувань та виплат грошових коштів у складі тарифу за фінансовими зобов'язаннями ДП «Криворізька теплоцентраль» перед ТОВ «Нова-Ком» споживачами надлишково сплачено за послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води близько 10 млн грн (схема 3).

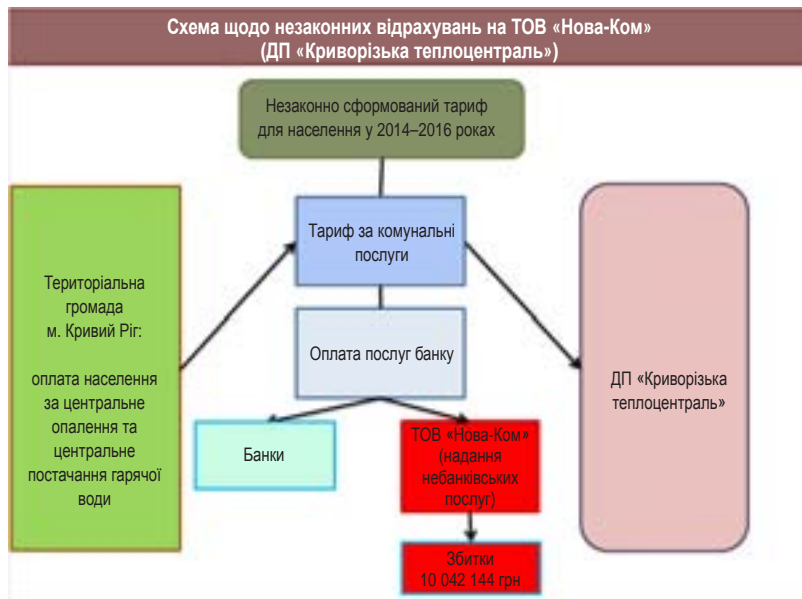

Схема 3

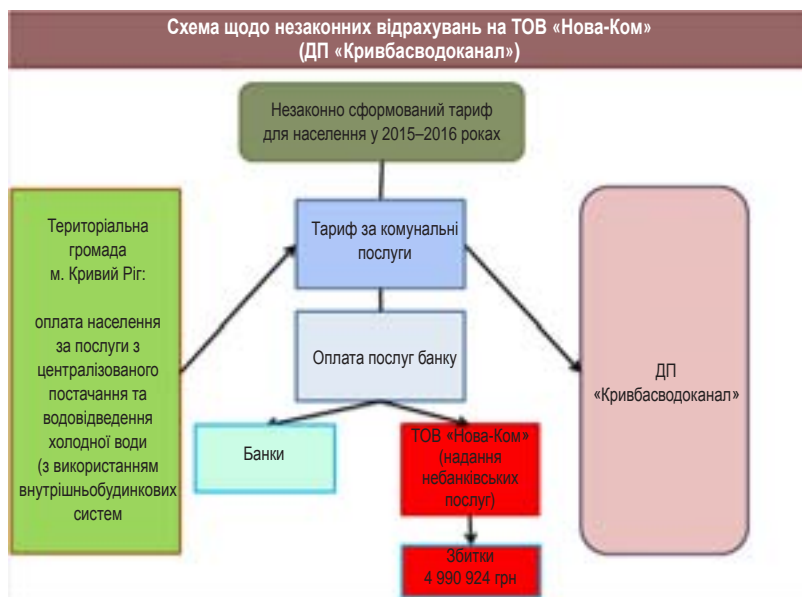

Схема 4

На цей час також триває досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо першого заступника генерального директора ДП «Криворізька теплоцентраль».

Виконуючи обов'язки генерального директора підприємства у 2015 році, посадовець підписав від свого імені розрахунок обсягу заборгованості за минулий період (за 2014 рік) з різницею в тарифах на теплову енергію для населення, усвідомлюючи, що на користь ДП «Криворізька теплоцентраль» буде зайво перераховано майже 4,3 млн грн бюджетних коштів.

Зазначена у розрахунку різниця між сумами грошових коштів, фактично сплачених населенням за надані послуги, та грошових коштів, затрачених підприємством на виробництво, транспортування та постачання таких послуг, не підтверджувалась у повному обсязі первинними бухгалтерськими документами.

Крім того, достовірно знаючи, що інвестиційна програма підприємства на 2014–2016 роки не схвалена, перший заступник гендиректора незаконно включив до складу тарифів інвестиційну складову, що призвело до зайво сплачених населенням коштів у сумі понад 5,7 млн грн. Таким чином, вказана особа спричинила територіальній громаді шкоду на загальну суму близько 10 млн грн. Посадовцю повідомлено про підозру у зловживанні службовим становищем та службовій недбалості (ч. 2 ст. 364 та ч. 2 ст. 367 КК України).

КП «Кривбасводоканал»

Не залишилось поза увагою слідчих прокуратури Дніпропетровської області питання законності формування тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води населенню міста Кривого Рогу.

Так, встановлено, що директор комунального підприємства «Кривбасводоканал» незаконно включив до тарифів з централізова-

ного постачання холодної води оплати послуг з організації і забезпечення автоматизації процесу приймання платежів від населення, внаслідок чого мешканці міста Кривого Рогу зайво сплатили за воду майже 5 млн грн, які незаконно перераховано ТОВ «Нова-Ком» (схема 4).

Злочинна діяльність зазначеної службової особи цим не обмежилась: у період 2014–2016 років нею не вжито заходів для припинення побутових стоків із пошкодженої каналізаційної труби на території зелених насаджень в одному з районів міста Кривого Рогу та допущено забруднення земельних ресурсів, що заподіяло державі шкоду на суму понад 1,5 млн грн. Посадовця судитимуть за вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364 та ч. 2 ст. 367 КК України (зловживання службовим становищем; службова недбалість). Зловмиснику загрожує до 6 років позбавлення волі.

Комунальне підприємство «Дніпроводоканал»

Слідчим управлінням прокуратури області розслідується кримінальне провадження за фактом зловживання службовим становищем службовими особами Дніпропетровської міської ради та КП «Дніпроводоканал» (ч. 1 ст. 364 КК України).

Так, у 2015 році згідно з постановою НКРЕКП внесено зміни до структури тарифу на послуги з централізованого водопостачання цього комунального підприємства, а саме: зменшено фінансові витрати та збільшено плановий прибуток. Проте, за даними фінансової звітності, у 2015 році КП «Дніпроводоканал» було збитковим, а отже, зменшення витрат та збільшення інвестиційної програми у сумі понад 23 млн грн є економічно необґрунтованим та таким, що не відповідає розрахункам, виконаним підприємством при складанні тарифу.

Як свідчить висновок судово-економічної експертизи, внаслідок завищення суми прибутку у структурі тарифу відповідно до постанови НКРЕКП порівняно із сумою прибутку, обчисленою КП «Дніпроводоканал», була завищена й вартість водопостачання та водовідведення для споживачів.

Крім того, прокуратурою Дніпропетровської області розпочато кримінальне провадження стосовно службових осіб Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за фактом зловживання службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки (ч. 2 ст. 364 КК України).

Службові особи НКРЕКП усупереч чинному законодавству затвердили структуру тарифу на послуги з тепло- та водопостачання комунальних підприємств Дніпропетровської області з безпідставним включенням до неї інвестиційної складової, банківських послуг та завищених сум прибутку, таким чином необґрунтовано піднявши тарифи для населення.

Внаслідок таких дій протягом 2014–2016 років мешканці регіону безпідставно сплатили за надані комунальні послуги грошові кошти на загальну суму майже 53 млн гривень.

Необхідно зауважити, що метою розслідування зазначених кримінальних проваджень було не тільки притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності, а й приведення тарифів у відповідність до чинного законодавства України.

Так, у зв'язку з виявленими порушеннями вимог законодавства під час формування тарифів прокуратура області в інтересах територіальної громади звернулась з позовною заявою до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з вимогою внести відповідні зміни до постанови про встановлення вартості тарифів шляхом їх зменшення.

Після прийняття позовної заяви прокуратури Дніпропетровської області до розгляду, не очікуючи судового рішення, НКРЕКП у низці випадків внесла відповідні зміни до постанови про встановлення вартості тарифів, якими зменшено вартість послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води на суму безпідставного завищення та вилучено із структури тарифів незаконно та необґрунтовано закладені кошти.

Також НКРЕКП ініціювала розірвання безпідставно укладених договорів про надання банківських послуг між комунальними підприємствами та ТОВ «Нова-Ком», наслідком чого стало виключення зі структури тарифу надлишково закладених коштів.

Робота на цьому напрямі триває. Зараз органи прокуратури Дніпропетровщини перевіряють обґрунтованість встановлення тарифів іншими підприємствами області.

*Інформацію підготовлено прес-службою
Прокуратури Дніпропетровської області*

СКООРДИНОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ НА ЛЬВІВЩИНІ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ БОРОТЬБИ ІЗ ЗЛОЧИННІСТЮ

Особливу увагу органів прокуратури зосереджено на запобіганні та розкритті кримінальних правопорушень, які вчиняються членами організованих злочинних угруповань.

За інформацією прокурора Львівської області Юрія Квятківського, до судів скеровано **11 обвинувальних актів** щодо **57 членів організованих злочинних угруповань**. Сума завданих державі унаслідок цих правопорушень збитків становить майже 11 млн грн, з яких понад 9 млн грн уже відшкодовано. Під час слідства **накладено арешти на майно підозрюваних на суму 36 млн грн, пред'явлено позовів на 400 тис. гривень**.

Яскравий приклад – затримання семи членів злочинного угруповання, учасники якого упродовж лютого – травня 2016 року **незаконно займалися гральним бізнесом** у Стрийському районі Львівщини. Зловмисники на чолі з раніше судимим організатором у супереч вимогам законодавства щодо заборони грального бізнесу створили два гральні заклади. Під час санкціонованих обшуків **вилучено та накладено арешт на 21 спеціально обладнаний ігровими платами і набором азартних ігор гральний автомат**. Стосовно усіх учасників злочинної групи прокуратура скерувала до суду обвинувальні акти. На даний час триває судовий розгляд. За вчинене чоловікам загрожує покарання у виді штрафу від 170 до 680 тис. грн з конфіскацією грального обладнання.

Крім цього, Львівською місцевою прокуратурою № 3 скеровано до суду обвинувальні акти у кримінальному провадженні стосовно двох учасників злочинної групи, які обманним способом заволоділи чужим майном. Чоловіки під виглядом вантажників-перевізників потрапили на територію Хмельницького заводу сухого знежиреного молока «Молочний візит». Завантаживши в автомобіль 20 000 кг масла, вони мали «доставити» продукцію на Жиитомирщину. Натомість зловмисники

реалізували її на території Львова, а виручені гроші привласнили. Вказаних осіб у листопаді минулого року затримано та повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого **ч. 4 ст. 190 КК України** (шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах організованою групою). Обвинувальний акт у кримінальному провадженні перебуває на розгляді у суді. Чоловікам загрожує покарання у виді позбавлення волі на строк до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Не оминула увагою прокуратура й факти імовірного перевищення службових повноважень та розбійних нападів, вчинених працівниками Національної поліції Львівщини.

Скоєння правопорушень працівниками правоохоронних органів є недопустимим. Прокуратура невідкладно реагуватиме на такі спроби.

Юрій Квятківський: | Позиція прокуратури була, є і буде принциповою. Закон є одним для всіх.

Так, слідчими прокуратури Львівської області скеровано до суду **обвинувальні акти щодо п'яťох працівників поліції**. Осіб підозрюють у **перевищенні службових повноважень** та **двох розбійних нападах**, під час яких вони погрожували потерпілим зброєю та привласнювали кошти. Загальна сума завданих збитків становила 14 тис. дол. США. Зловмисники діяли у період липня – листопада 2016 року, однак були затримані. В грудні їм повідомлено про підозру та обрано запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою на 2 місяці. Водночас слідчими прокуратури в лютому поточного року зазначеним особам повідомлено про підозру у вчиненні інших тяжких і особливо тяжких злочинів та повторно подано клопотання про обрання запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою. При цьому наголошено на відсутності підстав для застосування до них альтернативного запобіжного заходу у вигляді застави. Судовий розгляд справи ще триває. Державне обвинувачення підтримує прокуратура області.

За ефективного процесуального керівництва прокуратури Львівської області до Жовківського районного суду скеровано **обвинувальний акт стосовно трьох посадовців Львівського комунального підприємства «Збиранка»** – директора, заступника директора та начальника полігону. Усі вони підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених **ст. 236, ч. 2 ст. 367 КК України** (порушення правил екологічної безпеки під час експлуатації споруд, яке спричинило загибель людей; службова недбалість, що спричинила тяжкі наслідки). Нагадаємо, що трагедія, внаслідок якої загинули троє працівників обласного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій, трапилась 30 травня 2016 року на Львівщині (ця подія більше відома як обвал на Грибовецькому сміттєзвалищі, – прим. ред.). Згідно з висновками комплексної судової інженерно-еколого-геодезичної експертизи експлуатація полігону тимчасових паливних відходів здійснювалась без затвердженого проекту. Не вживались належні інженерні заходи, які б забезпечували стійкість полігону як споруди, а також не проводилось відповідне ущільнення

та перешарування відходів ізолювальним матеріалом. У судових засіданнях досліджено матеріали кримінального провадження, допитано працівників органів ДСНС, які здійснювали роботи на полігоні, та частину працівників ЛКП «Збиранка». Триває судовий розгляд. Чергове засідання відбудеться цього ж у грудні.

У полі зору прокуратури залишається **сфера охорони лісових ресурсів**.

Так, упродовж цього року до суду скеровано **53 обвинувальні акти**. Вжито заходів для відшкодування завданих збитків.

Зокрема, за процесуального керівництва прокуратури Львівської області скеровано до суду обвинувальний акт стосовно одного із учасників організованої групи, який підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених **ч. 3 ст. 28 – ч. 2 ст. 205, ч. 3 ст. 28 – ч. 2 ст. 212 КК України**. Зазначимо, що організована група діяла упродовж 2014–2015 років, її учасники вчиняли злочини, пов'язані з фіктивним підприємництвом та ухиленням від сплати податків у значних розмірах задля особистого збагачення.

Встановлено, що зловмисники **незаконно експортували за кордон 730 куб. м лісопродукції** загальною вартістю **2,8 млн грн**. При цьому охочі до легкої наживи чоловіки ухилялися від сплати податків на суму 815 тис. гривень.

Зараз обвинувальний акт перебуває на розгляді у Сихівському районному суді м. Львова.

За вчинене передбачено покарання у виді штрафу до 5 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

Також необхідно зазначити, що зараз значно активізовано протидію корупційним правопорушенням. Зокрема, скеровано до суду 108 кримінальних проваджень стосовно 118 осіб, а у 39 провадженнях судами вже постановлено обвинувальні вирoki.

Юрій Квятківський: Без тісної співпраці прокуратури з іншими правоохоронними органами, державною виконавчою владою і місцевим самоврядуванням було б складно досягти вагомих результатів у боротьбі із злочинністю та корупцією. Прокуратура Львівської області й надалі здійснюватиме свої повноваження на принципах гласності, ефективно реалізовуватиме визначені українським законодавством функції та працюватиме відповідно до європейських стандартів.

*Інформацію підготовлено прес-секретарем
Прокуратури Львівської області Юлією Шевченко*

АНОНСИ

8 грудня 2017 року Координатор проектів ОБСЄ в Україні, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Національна академія прокуратури України проводять конференцію «Національна безпека під охороною кримінальної юстиції: київський полілог».

Під час роботи заходу міжнародні експерти, представники міжнародних організацій та урядових структур, практичні працівники, науковці, правники, представники громадянського суспільства обговорюватимуть проблеми протидії злочинам проти основ національної безпеки як пріоритетного вектора державної політики України, корупції як загрози національній безпеці України, громадської безпеки у системі національної безпеки, кримінально-правової охорони інформаційної безпеки України.

Контактна особа від Національної академії прокуратури України – **Загинець Зоя Аполлінарівна** (моб. тел. +38(063) 327-70-18; електронна пошта: trostuk@ukr.net).

РОЗСЛІДУВАННЯ РЕЗОНАНСНИХ ЗЛОЧИНІВ НА ХМЕЛЬНИЧЧИНІ

Правоохоронцями Хмельниччини упродовж року виявлено злочини та розслідувано низку кримінальних проваджень, які набули резонансу в суспільстві та подекуди вражають своєю зухвалістю.

Шахрайство на 40 млн гривень

Потерпілими від шахрайських дій мешканки обласного центру стали не тільки хмельничани, а й жителі Житомирської, Рівненської, Херсонської та Черкаської областей.

Жінка під приводом здійснення підприємницької діяльності та надуманої гострої потреби у коштах для лікування чоловіка **обманом та зловживанням довірою ошукала 25 осіб**.

Зазвичай, користуючись тривалими довірливими стосунками із потерпілими, маючи на меті заволодіти їхніми коштами, правопорушниця позичала гроші нібито для провадження господарської та підприємницької діяльності. Проте повертати борг жінка заздалегідь не планувала.

Демонструючи спроможність виконати взяті на себе зобов'язання, шахрайка намагалась підтримувати із потерпілими дружні стосунки, нерідко дарувала їм цінні подарунки, після чого знову отримувала «кошти в борг».

Тільки **на так зване лікування чоловіка за кордоном** шахрайка зібрала майже **10 млн гривень**.

Досудовим розслідуванням, яке здійснювалось слідчим відділом Хмельницького відділу поліції Головного управління Національної поліції в області за процесуального керівництва Хмельницької місцевої прокуратури, встановлено, що розмір завданої окремим потерпілим шкоди коливається від 55 тисяч до 7 мільйонів гривень.

Загалом розмір збитків сягає близько 40 млн гривень.

Обвинувальний акт у кримінальному провадженні за **ч. 4 ст. 190 КК України** (шахрайство, вчинене в

особливо великих розмірах) перебуває на розгляді у Хмельницькому міськрайонному суді, обвинувачена – під вартою.

Розкрито злочин, вчинений в умовах неочевидності, – розбійний напад на «валютника»

Завдяки злагодженій роботі правоохоронців вдалось розкрити зухвалий злочин, вчинений в умовах неочевидності.

Троє зловмисників, знаючи, що потерпілий займається обміном валюти, змовились вчинити розбійний напад та вбивство. Для вчинення злочину вони роздобули вогнепальну зброю. Володіючи інформацією, що додому жертва повертатиметься з грошима, підстерегли її на території гаражного масиву та здійснили розбійний напад. Злочинці застосували заздалегідь підготовлену зброю та спричинили потерпілому численні вогнепальні поранення, не сумісні із життям. Від отриманих травм чоловік помер на місці події.

Продовжуючи реалізацію свого злочинного умислу, розбійники **забрали у померлого 23 тис. дол. США** й втекли з місця злочину.

Завдяки професійним діям правоохоронців підозрюваних затримано у Черкасах після вчинення ще одного вбивства – чоловіка, який також займався обміном валюти.

За результатами досудового розслідування, проведеного за процесуального керівництва галузевого відділу прокуратури області слідчим управлінням Головного управління Національної поліції в Хмельницькій області, зібрано достатню кількість доказів для оголошення особам про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених **ч. 4 ст. 187** (розбій, спрямований на заволодіння майном у особливо великих розмірах, вчинений за попередньою змовою групою осіб), **пунктами 6, 12 ч. 2 ст. 115** (вбивство, вчинене з корисливих мотивів, за попередньою змовою групою осіб) КК України.

Обвинувальний акт у вказаному кримінальному провадженні перебуває на розгляді у суді, а підозрювані – під вартою.

Викрито організовану злочинну групу, члени якої вчинили крадіжки на суму близько 5 млн гривень

Злочинне угруповання складалось із чотирьох осіб. Його організатор, маючи незняту та непогашену судимість, діяв під прикриттям статусу депутата однієї із селищних рад Одеської області.

Упродовж березня – серпня 2016 року на території Хмельницької та Вінницької областей зловмисники вчинили низку крадіжок та незаконно заволоділи майном потерпілих.

Учасники злочинної групи, з-поміж іншого, таємно викрали ювелірні вироби із двох спеціалізованих магазинів на території зазначених областей. Зловмисники застосовували методи конспірації та ретельно планували вчинення злочинів. Ці особи, замінивши серцевини замків, проникали до суміжних із ювелірними магазинами приміщень, звідки, вибиваючи стіни, проникали до останніх.

Унаслідок таких дій крадіжки заволоділи коштовностями на суму майже **5 млн гривень**.

Викриті особи перебувають у статусі підсудних, їм інкримінується вчинення злочинів, передбачених **ч. 5 ст. 185 КК України** (крадіжка, вчинена організованою групою в особливо великих розмірах).

Обвинуваченим обрано запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою та застави.

Попереджено вчинення терористичного акту на території Хмельниччини

За належного процесуального керівництва галузевого відділу прокуратури області в межах кримінального провадження за фактом посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, що розслідувалось слідчим відділом Управління Служби безпеки України в Хмельницькій області, завдяки вдало спланованій та проведеній спецоперації **попереджено вчинення терористичного акту** на території Хмельниччини.

Правоохоронці кілька місяців збирали доказову базу та документували протиправну діяльність зловмисників.

Встановлено, що мешканка обласного центру, спілкуючись через соціальні мережі із представниками спецслужб Російської Федерації, з ідейних міркувань погодилась надати їм **допомогу в проведенні підіривної діяльності проти України**. На виконання завдань вона збирала та передавала спецслужбам іншої держави

інформацію про військові частини та підприємства, задіяні в проведенні антитерористичної операції на сході України, відстежувала настрої незгоди серед населення Хмельницької області під час проведення акцій протесту та мітингів у межах так званого третього Майдану.

Окрім цього, підозрювана з метою підготовки до терористичного акту в місті Хмельницькому на виконання вказівки «куратора» прибула у місто Одесу, де від своїх співників **отримала** переданий автобусом із Придністров'я та замаскований у пачці з-під кави **вибуховий пристрій**. Останній складався з двох тротильових шашок вагою по 200 г кожна та пластичної речовини, в якій впресовано запал ручної гранати.

Тільки завдяки пильності правоохоронців теракт вдалось попередити, жінку із вибухівкою затримано у квітні цього року.

Наразі обвинувальний акт за підозрою у вчиненні особою кримінальних правопорушень, передбачених **ч. 2 ст. 110** (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, вчинені за попередньою змовою групою осіб), **ч. 1 ст. 111** (державна зрада), **ч. 1 ст. 14, ч. 2 ст. 258** (готування до терористичного акту, вчинене за попередньою змовою групою осіб), **ч. 2 ст. 201** (незаконне переміщення через митний кордон України з приховуванням від митного контролю вибухового пристрою, вчинене за попередньою змовою групою осіб), **ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 263** (незаконне поводження із вибуховими речовинами, вчинене за попе-

редньою змовою групою осіб) КК України, перебуває на розгляді у суді.

До зловмисниці застосовано запобіжний захід у виді тримання під вартою.

До суду скеровано обвинувальний акт щодо членів організованої злочинної групи, які тривалий час займалися вимаганням грошових коштів у мешканців Хмельницької області

Правоохоронці кілька місяців збирали доказову базу та документували протиправну діяльність вимагачів на чолі із раніше судимим місцевим «авторитетом», які «вибивали» з жителів області неіснуючі «борги».

У березні 2017 року внаслідок проведеної спецоперації слідчими прокуратури області в порядку ст. 208 КПК України членів злочинної групи затримано «на гарячому» під час отримання частини грошових коштів у розмірі понад 10 тис. гривень.

За результатами досудового розслідування встановлено **одинадцять епізодів злочинної діяльності групи стосовно семи потерпілих та причетність до окремих протиправних дій правоохоронця.**

Слідчими слідчого відділу прокуратури зібрано достатню кількість доказів у вчиненні трьома членами організованої групи кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 4 ст. 189** (вимагання, вчинене повторно, організованою групою), а правоохоронцем – кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 2 ст. 189** (вимагання, вчинене за попередньою змовою групою осіб) КК України.

До зловмисників застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Викритого правоохоронця, до якого застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, під час слідства відсторонено від займаної посади, а згодом звільнено з органів поліції.

Обвинувальний акт у вказаному кримінальному провадженні перебуває на розгляді у суді.

Ухилення від сплати 13 млн грн податків

Слідством встановлено, що в 2015 році керівник одного із приватних підприємств Хмельниччини, здійснюючи продаж сільськогосподарської продукції під виглядом власної вирощеної, **неправомірно скористався пільгами щодо оподаткування діяльності у сфері сільськогосподарства.**

Крім того, будучи керівником іншого підприємства, він облікував безтоварні операції з нібито придбання товарів, через що **ухилився від сплати податку на додану вартість на суму понад 3 млн гривень.**

Також упродовж 2015 року керівник зазначених суб'єктів господарювання з рахунків зняв грошові кошти в розмірі понад 45 млн грн, з яких не сплачено майже **10 млн грн податку на доходи фізичних осіб та військового збору.**

За результатами досудового розслідування, проведеного за процесуального керівництва галузевого відділу прокуратури області слідчим управлінням ГУ Державної фіскальної служби в Хмельницькій області, обвинувальний акт за підозрою керівника двох підприємств у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **ч. 3 ст. 212 КК України** (ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що призвело до фактичного ненадходження до бюджету коштів в особливо великих розмірах), направлено до суду.

З метою забезпечення відшкодування державі завданих злочинними діями збитків у межах кримінального провадження накладено арешт на грошові кошти в сумі понад 3 млн грн та майно підприємств вартістю понад 1 млн гривень.

Окрім цього, прокуратурою області у кримінальному провадженні **заявлено цивільні позови на суму понад 13 млн гривень.**

Підозрюваному обрано запобіжний захід у вигляді застави.

Інформацію підготовлено
прес-службою Прокуратури
Хмельницької області

ВПЕРШЕ ЗА ОСТАННІ РОКИ ПРОКУРАТУРОЮ ЗАКАРПАТТЯ ВИКРИТО ПІД ЧАС ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ ВИСОКОПОСАДОВЦІВ

Прокуратурою Закарпатської області спільно з іншими правоохоронними органами активізовано діяльність у сфері запобігання та протидії корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням. Зокрема, впродовж 2017 року виявлено **64 факти вчинення корупційних злочинів службовими особами органів державної влади та місцевого самоврядування**, встановлено 53 особи, причетні до вчинення злочинів зазначеної категорії.

Водночас за аналогічний період 2016 року виявлено лише 52 факти вчинення корупційних злочинів службовими особами органів державної влади та місцевого самоврядування та 41 особу, причетну до такого вчинення.

Із викритих цього року корупційних злочинів 29 пов'язані з отриманням неправомірної вигоди, тобто за фактом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого різними частинами ст. 368 КК України. Причетними є 36 осіб.

Серед виявлених правопорушників є високопосадовці органів місцевого самоврядування. Зокрема, йдеться про **першого заступника Ужгородського міського голови Іштвана Цапа**. Незважаючи на безліч скарг мешканців міста Ужгорода, **вперше за останні 5 років виявлено корумпованого посадовця Ужгородської міської ради** під час отримання неправомірної вигоди, і це стало можливим тільки за тісної співпраці оперативних підрозділів і прокуратури області.

Окрім того, **викрито три посадові особи Закарпатської митниці ДФС** під час отримання неправомірної вигоди (хабара), до того ж двоє із виявлених працівників митниці належать до керівного складу зазначеного органу. При цьому торік не було викрито під час одержання хабара жодної посадової особи митниці – керівника. Наприклад, у 2016 році за

таких обставин було затримано лише одного працівника митниці (державного інспектора).

Вперше за останні 3 роки виявлено факт отримання неправомірної вигоди посадовою особою управління внутрішньої безпеки Державної фіскальної служби в Закарпатській області, діяльність якого спрямована саме на виявлення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень в органах фіскальної служби, в тому числі митних органах.

Також **безпрецедентним є факт викриття двох професійних суддів** під час отримання неправомірної вигоди: впродовж 2012–2016 років такі події правоохоронними органами регіону не виявлялись взагалі.

За вказаним показником прокуратура регіону є однією з найкращих у державі.

Прокуратурою області координовано діяльність правоохоронних органів регіону на виявлення фактів вчинення корупційних злочинів, пов'язаних з отриманням неправомірної вигоди, у різних сферах суспільних відносин – митній службі, медичній, освітній та правоохоронній галузях.

Зокрема, викрито під час отримання неправомірної вигоди двох лікарів, трьох митників, п'ятьох працівників поліції, посадовця відділу внутрішньої безпеки ДФС в Закарпатській області, двох професійних суддів, двох працівників освіти. Також серед виявлених службових осіб – сім посадовців органів місцевого самоврядування, один військовослужбовець, адвокат, два посадовці юридичних осіб публічного права, працівник пенсійного фонду, районної адміністрації, два співробітники Державної архітектурно-будівельної інспекції, працівник Управління Укртрансбезпеки в Закарпатській області, два лісники, посадовець державної виконавчої служби, помічник народного депутата України.

До суду вже скеровано 37 обвинувальних актів про корупційні злочини щодо 36 кримінальних правопорушень (зокрема, 11 проваджень за фактом отримання неправомірної вигоди (хаба-

ра) щодо 13 правопорушень): 15 – слідчими прокуратури, 10 з яких за фактом отримання неправомірної вигоди (ст.ст. 369-2 та 364 КК України), 21 – слідчими Національної поліції, у тому числі один за фактом отримання неправомірної вигоди, 1 – слідчими Служби безпеки України. **Повідомлено про підозру 38 особам** (13 – за фактом отримання неправомірної вигоди).

Оскільки **слідчими прокуратури до суду направлено 42,4% загальної кількості** скерованих правоохоронними органами області **кримінальних проваджень про корупційні злочини**, їхня діяльність є ефективною.

Крім цього, слідчі підрозділи прокуратури області розслідували всі найбільш актуальні кримінальні провадження про корупційні злочини.

Зокрема, до суду скеровано **обвинувальний акт стосовно першого заступника Ужгородського міського голови, депутата міської ради та посередника**, які вимагали та одержали **неправомірну вигоду в сумі 45 тис. грн** за сприяння з використанням службового становища у наданні міською радою дозволу на викуп земельної ділянки.

Обвинувальний акт щодо заступника начальника відділу Управління внутрішньої безпеки ДФС України в Закарпатській області, який вимагав і отримав неправомірну вигоду за сприяння з використанням службового становища у переміщенні товарів через державний кордон, також вже перебуває в суді.

Викрито і заступника начальника митного поста «Вілок» Закарпатської митниці ДФС під час вимагання й одержання неправомірної вигоди у розмірі 5 тис. грн за сприяння в незаконному переміщенні через державний кордон України тютюнових виробів. Досудове розслідування за цим фактом триває. Окрім цього, у зв'язку з подібними обставинами викрито начальника відділу митного оформлення цього митного поста.

Одночасно слід звернути увагу, що в поточному році **не допущено жодного випадку повернення обвинувальних актів про корупційні злочини прокурору**, при тому, що за такий самий період 2016 року прокурору поверталось 9 обвинувальних актів зазначеної категорії.

Найбільш болючою проблемою у сфері запобігання і протидії кримінально караній корупції є **тривалий судовий розгляд кримінальних проваджень вказаної категорії**.

Так, упродовж 2017 року **судами області розглянуто тільки 5 проваджень** про корупційні кримінальні правопорушення. Слід звернути увагу на те, що вказане стало можливим через недосконалість чинного КПК України, використання обвинуваченими та їх захисниками прогалин у процесуальному законодавстві для затягування судового розгляду, значне завантаження суддів у зв'язку з реформуванням судової системи та виходом суддів у відставку або закінченням повноважень у таких.

До того ж **на розгляді в судах перебуває значна кількість кримінальних проваджень про корупційні злочини**. Зокрема, судами області розглядається 87 корупційних проваджень, з них за фактом отримання неправомірної вигоди – 34. Однак уже є вирок суду першої інстанції, яким визнано винною та призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі колишньому керівнику податкової інспекції Іршавського району, яка обвинувачувалася у одержанні неправомірної вигоди.

Прокуратура області щоденно здійснює й адміністративно-правові заходи щодо протидії та запобігання корупції.

Так, з початку 2017 року прокуратурою Закарпатської області шляхом використання повноважень, передбачених ч. 3 ст. 65 Закону України «Про запобігання корупції» (Закон), щодо **внесення подань** про виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи невиконанню вимог цього Закону в інший спосіб, **внесено 73 такі подання**.

За результатами їх розгляду до дисциплінарної корупційної відповідальності **притягнуто 22 особи** й усунуто порушення, зазначені у вказаних поданнях.

Наприклад, до Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України внесено подання в порядку ст. 65 Закону про проведення службового розслідування за фактом порушення вимог Закону щодо роботи близьких осіб та можливої наявності у діях керівника Закарпатської регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини конфлікту

інтересів у зв'язку з роботою у закладі осіб, які є згідно із ст. 1 Закону близькими особами (дочками) керівника закладу Опаленика М.М. Зараз це подання перебуває на розгляді, керівника вже звільнено з посади. Звільнено з посади і заступника начальника Іршавського відділу поліції, якого судом першої інстанції визнано винним у несвоєчасному поданні е-декларації.

Внесено подання начальнику Закарпатської митниці ДФС щодо дотримання посадовими особами митниці вимог фінансового контролю в частині достовірності відомостей, зазначених в електронних деклараціях.

Окрім цього, прокуратурою внесено низку подань щодо проведення службового розслідування за фактами недотримання посадовими особами органів державної влади, відповідальними за протидію корупції, вимог ч. 2 ст. 49 Закону щодо перевірки фактів своєчасності подання суб'єктами декларування, які в них працюють, декларацій та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій. Такі подання внесені начальнику управління патрульної поліції в Ужгороді та Мукачеві Департаменту патрульної поліції Нацполіції України та голові Хустської райдержадміністрації за фактами неповідомлення НАЗК про неподання та несвоєчасне подання декларацій підлеглими особами.

Також прокуратурою Закарпатської області погоджено та організовано **підтримання у судах понад 100 протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, на посадовців різних рівнів.**

Сьогодні судами вже розглянуто 58 адміністративних протоколів, відповідно до яких **47 осіб притягнуто до відповідальності.**

Серед посадовців, щодо яких протоколи перебувають на розгляді у судах та які притягнуті до відповідальності, є правоохоронці, судді, працівники митниці, лісової галузі, органів місцевого самоврядування та державної влади, представники інших органів влади.

Зокрема, притягнуто до відповідальності керівника Держспоживслужби Закарпатської області, який у супереч ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції» (запобігання та врегулювання конфлікту інтересів) укладав угоди щодо страхування автомобілів з приватним підприємством, директором якого є близька особа вказаного керівника, скоївши таким чином адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, визначені у ч.ч. 1, 2 ст. 172-6 КУпАП.

Прокуратурою області ведеться робота щодо виявлення та притягнення до відповідальності посадових осіб і за порушення вимог фінансового контролю.

Так, спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції складено протоколи за ч. 2 ст. 172-6 КУпАП (порушення вимог фінансового контролю) щодо працівників керівного складу правоохоронних органів, які несвоєчасно подають свої електронні декларації.

Наприклад, за результатами судового розгляду притягнуто до відповідальності судом першої інстанції заступника керівника Іршавського відділення поліції Хустського відділу поліції за несвоєчасне подання декларації. Наразі аналогічний протокол щодо одного з керівників структурних підрозділів Головного управління Національної поліції в Закарпатській області перебуває на розгляді.

Такі протоколи складено щодо чинних і колишніх суддів першої та апеляційної інстанції. Складено 4 протоколи про порушення вимог фінансового контролю стосовно колишніх суддів Апеляційного суду Закарпатської області, які у супереч вимогам ст. 52 Закону не повідомили про суттєві зміни у майновому стані.

Аналогічний протокол, який зараз перебуває на розгляді у суді, складено і **щодо депутата Закарпатської обласної ради.**

Крім того, складено протокол стосовно судді Мукачівського міськрайонного суду за фактом недотримання ним вимог ст. 28 Закону щодо врегулювання конфлікту інтересів під час прийняття рішень по підприємству, де він є одним із акціонерів.

Загальна сума штрафів за результатами судового розгляду протоколів становить понад 75 тис. гривень.

Вказані досягнення у сфері боротьби з корупцією в регіоні стали можливими за спільної злагодженої роботи органів досудового розслідування, оперативних підрозділів та прокуратури області.

Інформацію підготовлено прес-службою Прокуратури Закарпатської області

ПРОКУРАТУРА ОДЕЩИНИ ВЖИВАЄ ЗАХОДИ ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ НА ТЕРИТОРІЇ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВ, ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У серпні 2017 року на території Одеського слідчого ізолятора сталося жорстоке вбивство жінки – молодшого інспектора установи. Тіло співробітниці знайшли у контейнері для сміття.

Того ж дня під час здійснення оперативно-розшукових заходів співробітники поліції встановили причетність до вчинення злочину 39-річного арештанта, якому повідомили про підозру в умисному вбивстві (**пункт 13 ч. 2 ст. 115 КК України**).

Слід зазначити, що підозрюваний раніше притягувався до кримінальної відповідальності за вбивство, зґвалтування, грабіж, незаконне позбавлення волі та інші злочини.

Чоловіку обрано запобіжний захід у вигляді арешту та направлено до слідчого ізолятора на території іншої області, а згодою за ухвалою суду поміщено до спеціального медичного закладу для проведення стаціонарної комплексної судово-психіатричної експертизи.

У зв'язку із жахливим інцидентом, що стався у СІЗО, слідчі прокуратури Одеської області розпочали розслідування за ознаками службової недбалості посадових осіб пенітенціарної установи.

Так, під час розслідування прокуратура встановила, що керівництвом слідчого ізолятора неналежно організовано несення служби підпорядкованими працівниками та контроль за дотриманням режимних вимог.

Зазначені порушення дали можливість утримуваному, який у супереч вимогам про попереднє ув'язнення тривалий час проживав на господарському подвір'ї СІЗО, безперешкодно скоїти жорстоке вбивство.

За результатами зібраних доказів у жовтні 2017 року слідчі прокуратури **повідомили про підозру колишньому начальнику Одеської установи виконання покарань № 21 у службовій недбалості**, а саме: у невиконанні службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що спричинило тяжкі наслідки (**ч. 2 ст. 367 КК України**).

Крім того, під час проведення розслідування за фактом вбивства співробітниці одним із арештантів правоохоронці встановили кричущі факти поводження з утримуваними в Одеському СІЗО.

У зв'язку із цим прокуратурою Одещини **розпочато кримінальне провадження та повідомлено про підозру в організації катування утримуваних виконувачу обов'язків начальника Південного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань та пробачії** Міністерства юстиції України (**ч. 3 ст. 27, ч. 2 ст. 127 КК України**).

Встановлено, що у слідчому ізоляторі було організовано катування утриманих, спрямоване на залякування та покарання осіб. До участі у ньому залучалася група осіб, обличчя яких були приховані під балаклавами. За даними слідства, внаслідок погрому **фізичний біль спричинено 15 ув'язненим**.

Слід також додати, що на виконання конституційної функції прокуратурою області з метою усунення порушень законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях та інших примусових заходів у Одеському регіоні в 2017 році **внесено майже 200 документів прокурорського реагування**, за результатами розгляду яких **до дисциплінарної відповідальності притягнуто 127 посадовців профільних установ**.

Інформацію підготовлено
прес-службою
Прокуратури Одеської області

НА ПРИКАРПАТТІ ПРОКУРАТУРА ПЕРЕДАЛА ДО СУДУ СПРАВУ ПРО ЗЛОЧИН ЗА ФАКТОМ ЗАМАХУ НА УМИСНЕ ВБИВСТВО, ЯКИЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС ЗАЛИШАВСЯ НЕРОЗКРИТИМ

Резонансний злочин, що стався в Івано-Франківській області минулого року, було розкрито завдяки злагодженій роботі прокуратури та правоохоронних органів.

Розслідування у кримінальному провадженні, розпочатому **5 серпня 2016 року за фактом замаху на умисне вбивство** учасника бойових дій, голови районної спілки ветеранів Афганістану, тривало довгий час.

З'ясовано, що у ніч із 4 на 5 серпня 2016 року підозрюваний з метою вчинення умисного вбивства способом, небезпечним для життя багатьох осіб, установив на рухомій частині хвіртки на вході до господарства потерпілого вибуховий пристрій – **ручну наступальну гранату РГД-5, споряджену уніфікованим запалом дистанційної дії УЗРГМ (УЗРГМ-2).**

5 серпня 2016 року, близько 13 год 40 хв, потерпілий повертався додому. Відчинивши хвіртку, він призвів у дію вибуховий пристрій РГД-5. Граната, що розірвалась, спричинила йому тілесні ушкодження у вигляді вибухової травми, численних осколкових рваних ран голови, передньої стінки грудної клітки, живота, верхніх та нижніх кінцівок із наявністю металевих різнокаліберних сторонніх тіл, закритої черепно-мозкової травми, струсу головного мозку, травматичного шоку. Поранений був доставлений до Центральної районної лікарні, де йому надали своєчасну кваліфіковану медичну допомогу. Оперативним втручанням лікар-травматолог видалив із тіла потерпілого предмети, подібні до осколків.

Під час допиту потерпілий повідомив про конфліктні ситуації, що могли стати причиною інциденту. Зокрема, розглядалася версія про захист прав інваліда дитинства II групи, вихованця дитячого будинку – інтернату, якому виділено державні кошти в сумі 380 тис. грн для придбання власного житла, що виявилось не придатним для проживання. Згідно з іншою версією підозрюваним був экс-директор інтернату, у якого були неприємні стосунки з потерпілим.

При проведенні огляду місця події на території двору господарства в нижньому правому куті хвіртки виявлено та вилучено шовкову нитку чорного кольору, на іншому кінці якої була прив'язана металева шпилька. З тротуарної плитки в місці найбільшого скупчення кіптяви взято змиви.

За наслідками проведеного огляду щодо вилученої нитки чорного кольору із металевою шпилькою **призначено молекулярно-генетичну експертизу**. Як зазначено у висновку експерта, генетичні ознаки клітин, виявлених на нитці та шпильці, не збігаються з генетичними ознаками зразка крові потерпілого та походять від невстановленої особи чоловічої статі. 26 жовтня того ж року **призначено додаткову молекулярно-генетичну експертизу**. Згідно з висновком експерта у змивах із поверхонь, наданих на дослідження, знайдено зразки, що збігаються з генетичними ознаками особи, клітини якої виявлено на нитці та шпильці. У висновку експерта також вказано, що генетичні ознаки клітин у вирізках і змивах з нитки та шпильки збігаються з генетичними ознаками наданого на дослідження зразка крові підозрюваного. Сукупність генетичних ознак, встановлених у вказаних об'єктах, зустрічається не частіше ніж в одній із 270 квінтільйонів осіб. Серед змішаних генетичних ознак крові та клітин на нитці наявні генетичні ознаки зразка крові підозрюваного.

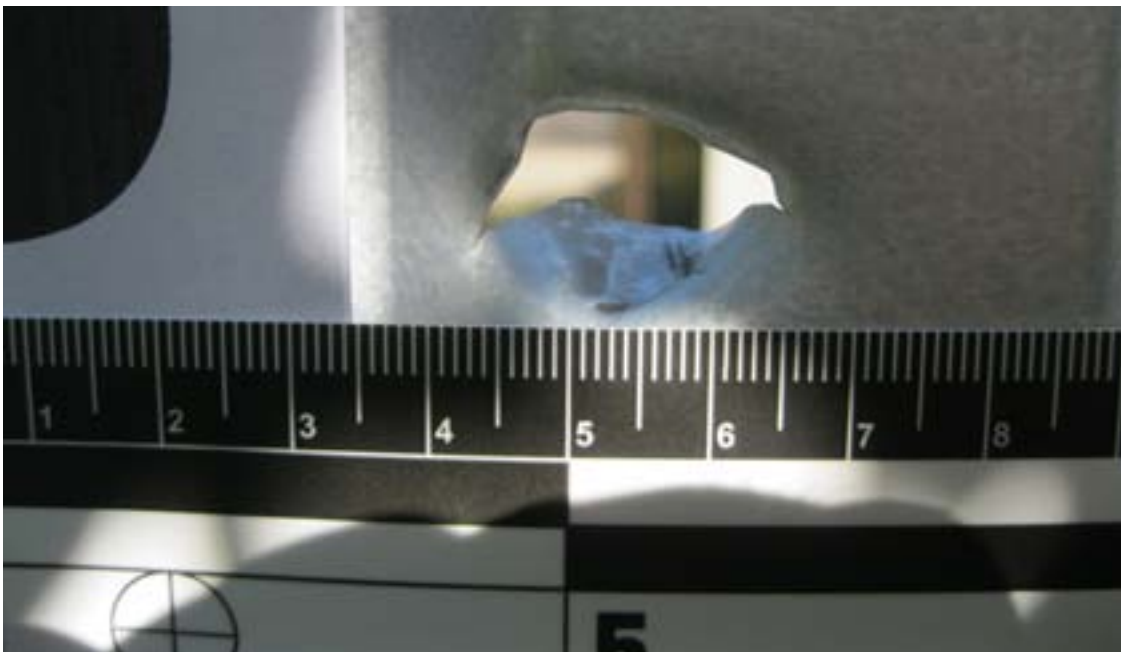
Згідно з висновками вибухотехнічних експертиз знайдених під час огляду господарства потерпілого металевих фрагментів та тих, що вилучені з тіла потерпілого, встановлено, що вони є частинами одного вибухового пристрою (боєприпасу), а саме – частинами (залишками) ручної наступальної гранати РГД-5, яка була споряджена уніфікованим запалом дистанційної дії УЗРГМ-2.

За допомогою **проведених негласних слідчих (розшукових) дій** (зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж – терміналу мобільного телефону, яким користувався підозрюваний) встановлено, що зловмисник приховано продовжував здійснювати керівництво дитячим будинком – інтернатом.

За результатами проведеного досудового розслідування здобуто достатньо доказів про вчинення вказаного злочину підозрюваним, зокрема отримано висновки молекулярно-генетичних (ДНК), медичних, криміналістичних, вибухотехнічних, імунологічних експертиз. 13 березня 2017 року обвинувальний акт за **ч. 2 ст. 15, пунктом 5 ч. 2 ст. 115, ч. 1 ст. 263 КК України** скеровано до суду для розгляду по суті.

Судовий розгляд триває.

Інформацію підготовлено
прес-службою
Прокуратури Івано-Франківської
області

ЯКІСНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У ЗЕМЕЛЬНІЙ СФЕРІ – ПРІОРИТЕТ У РОБОТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Кіровоградщина належить до провідних аграрних регіонів країни. Тому забезпечення принципу законності саме у сфері використання й охорони сільськогосподарських земель є одним із основних завдань правоохоронних органів Кіровоградщини, в тому числі прокуратури.

Злочини у сфері земельних відносин достатньо різноманітні. Однак найпоширенішими в регіоні є рейдерське захоплення агропідприємств, самовільне заняття земельних ділянок, шахрайство та злочини у сфері службової діяльності, вчинені посадовими особами, функціями яких є регулювання та контроль за земельним фондом.

Минулого та цього року на території області сталося п'ять випадків рейдерського захоплення підприємств і два випадки протиправного заволодіння майновими правами пайовиків. За кожним із цих фактів правоохоронними органами внесено відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та у межах КПК України встановлено осіб, винних у вчиненні таких дій, і проведено весь комплекс необхідних слідчих дій.

Під час досудового розслідування резонансного кримінального провадження за фактом **шахрайського заволодіння майном ТОВ «Нива-2010»** (Кіровоградський район) за вказівками процесуального прокурора вже встановлено та допитано осіб, особисті дані яких використовувались для укладання фіктивної угоди щодо майна та корпоративних прав підприємства. Здійснено обшуки та тимчасові доступи, внаслідок яких отримано оригінали документів, проведені по них почеркознавчі експертизи. З метою збереження майна та перешкодження його подальшому незаконному відчуженню накладено арешти на корпоративні права підприємства, майно, посіви та урожай. Проведено службові перевірки щодо дій державного реєстратора та нотаріуса, за результатами яких останніх позбавлено права здійснення державної реєстрації та відсторонено від роботи. Наразі слідством встановлюється їх можлива співучасть у вчиненні вказаного злочину.

Разом з тим у межах досудового розслідування кримінальних проваджень за фактами **рейдерського захоплення приватного сільськогосподарського підприємства «Гайдук» та ТОВ «Агроактив»** після проведення всіх необхідних слідчих дій прийнято рішення про направлення їх за підслідністю. Так, слідством встановлено, що правопорушення щодо підприємств були вчинені на території Дніпропетровської області. Таким чином, відповідно до вимог ст.ст. 216, 218 КПК України процесуальним прокурором прийняті обґрунтовані рішення про направлення їх для проведення подальшого слідства до відповідного підрозділу Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області.

За результатами скоординованої та якісної роботи органів прокуратури і поліції у чотирьох кримінальних провадженнях вказаної категорії досудове розслідування вже завершено, а обвинувальні акти скеровані до суду для розгляду по суті.

Зокрема, за процесуального керівництва прокуратури Кіровоградської області завершено досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо протиправних дій **колишнього директора державного підприємства «Дослідне господарство „Червоний землероб”»**. Слідством встановлено, що обвинувачений, перебуваючи на посаді директора зазначеного підприємства, у період з 2010 по 2013 роки **уклав протиправні та економічно необґрунтовані договори позик з фізичними особами на суму понад 3,1 млн грн** без погодження та інформування Національної академії аграрних наук України. Вказаними діями фігурант кримінального провадження довів держпідприємство до банкрутства. Обвинувальний акт скеровано до суду за фактом використання підроблених документів та замаху на заволодіння майном вказаного сільськогосподарського виробничого кооперативу.

Постане перед судом і «рейдер» з Петрівського району, який підозрюється у **внесенні до документів приватного сільсько-господарського підприємства «Богнер» завідомо неправдивих відомостей з метою заволодіння його активами**. В межах слідства завдяки оперативній роботі прокуратури та правоохоронних органів вдалось попередити реальне захоплення активів і продукції ПСП «Богнер» та розпорядження ними в незаконний спосіб. Обвинувальний акт скеровано до суду за **ч. 1 ст. 205-1** (підблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців) і **ч. 3 ст. 206-2** (протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації) КК України.

Скеровано до суду кримінальне провадження щодо **вчинення групою осіб хуліганства із застосуванням вогнепальної зброї (ч. 4 ст. 296 КК України)**, що трапилося влітку 2017 року на території агропідприємства ТОВ «Нива-2010» в с. Бережинці Кіровоградського району. Група осіб, що уклали угоду з «новим» керівництвом агропідприємства про охорону товарно-матеріальних цінностей, здійснили декілька пострілів у бік селян та працівників, які висловлювали невдоволення зміною керівництва. Від таких злочинних дій двоє громадян отримали вогнепальні поранення. Слідством встановлено причетність до вчинення вказаного злочину шістьох осіб, всі вони постануть перед судом.

Крім того, завершено слідство за фактом **спроби захоплення території вказаного спірного підприємства**. Обвинувальний акт за **ч. 3 ст. 206 КК України** (протидія законній господарській діяльності, вчинена організованою групою) щодо 25 підозрюваних осіб скеровано до суду для розгляду по суті.

Розслідуючи вказану категорію справ, можна констатувати, що першопричиною земельних афер є серйозні прогалини у чинному законодавстві щодо реєстрації реєстрових прав на майно.

Так, майже у кожному випадку рейдерських атак на аграрні підприємства Кіровоградщини дії стосовно перереєстрації корпоративних прав проводилися не за місцем реєстрації підприємств. Судові засідання відбувалися без виклику та участі сторін, а нотаріальні дії – без належного посвідчення особи та встановлення її дієздатності.

Вказане свідчить про нагальну необхідність удосконалення законодавства в частині посилення вимог до нотаріусів та державних реєстраторів, запровадження законодавчих змін щодо проведення перереєстрації корпоративних прав виключно за місцем реєстрації підприємств та за участю обох сторін, посилення контролю у вирішенні корпоративних спорів через витребування документів, перевірки наявності їх оригіналів та проведення судових засідань за участю всіх сторін спору.

Злочини у сфері земельних відносин тісно пов'язані зі злочинами у сфері службової діяльності. Тож робота прокурорів спрямована не тільки на моніторинг правового переміщення земель від власника до власника, правовий режим використання об'єктів земельного фонду, а й на діяльність посадових осіб, функціями яких є регулювання та контроль за земельним фондом.

Проте, на жаль, окремі посадові особи органів влади та місцевого самоврядування зловживають зазначеними повноваження-

ми та розпоряджаються державною землею як своєю власністю з метою отримання неправомірної вигоди.

Наприклад, завершено досудове розслідування та направлено на судовий розгляд кримінальне провадження щодо голови Чемерпільської сільської ради Гайворонського району, викритої на отриманні 5 тис. грн неправомірної вигоди. Кошти чиновниця **вимагала та отримала від мешканця області за оформлення дозволу на проект відведення земельної ділянки**. Під час розслідування зібрано достатню кількість доказів вини обвинуваченої в інкримінованих злочинах. Обвинувальний акт за **ч. 3 ст. 368** та **ч. 1 ст. 366 КК України** скеровано до суду для розгляду по суті.

Також завершено досудове слідство у провадженні щодо голови сільської ради Кіровоградського району, викритого на вимаганні та отриманні 5 тис. грн неправомірної вигоди. Підозрюваний **вимагав та отримав зазначену суму неправомірної вигоди від представника двох учасників АТО за виділення земельних ділянок**. Крім того, посадовець вніс у рішення сесії завідомо неправдиві відомості. Чиновнику повідомлено про підозру у вчиненні злочинів, передбачених **ч. 1 ст. 366** (видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів) та **ч. 3 ст. 368** (одержання службовою особою, яка займає відповідальне становище, неправомірної вигоди) КК України.

У підсумку зазначимо, що проблеми, які виникають під час розслідування злочинів у сфері земельних відносин, зумовлені насамперед двома чинниками: невіднесенням злочинів у сфері земельних відносин до окремого блоку і, відповідно, відсутністю статистики щодо їх вчинення та недосконалістю нормативно-правової бази, яка регулює відносини в цій сфері.

Інформацію підготовлено
прес-службою
Прокуратури Кіровоградської
області

ЛЮДИНА, ЯКА МАЄ ЖИТТЄВИЙ СТРИЖЕНЬ, ДОСЯГНЕ УСПІХУ

ПІД ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КЕРІВНИЦТВОМ ДЕНИСА СТОЯНОВА ОДНОЧАСНО ПЕРЕБУВАЄ БІЛЬШЕ СОТНІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Свою службу в органах прокуратури Денис Стоянов починав із посади слідчого прокуратури Центрального району м. Миколаєва у 2001 році, ще навчаючись на п'ятому курсі Одеської національної юридичної академії за фахом «правознавство».

Вникаючи у тонкощі роботи слідчого, Денис Петрович отримав перший цінний досвід напруженої праці в слідчо-оперативних групах, розслідуваннях кримінальних злочинів, у тому числі й гучних. Згодом обіймав посади старшого слідчого та слідчого з особливо важливих справ. Працював у слідчому управлінні Прокуратури Миколаївської області.

Із січня 2016 року Денис Стоянов займає посаду прокурора відділу процесуального керівництва при провадженні досудового розслідування територіальними органами поліції та підтримання державного обвинувачення управління нагляду у кримінальному провадженні Прокуратури Миколаївської області.

Серед кримінальних проваджень, процесуальне керівництво у яких

здійснює прокурор Д. Стоянов, найрезонансніші у регіоні, широко обговорювані у засобах масової інформації. Всі чекають справедливого, об'єктивного розслідування та покарання винних.

Серед вже закінчених проваджень, за якими обвинувальні акти передано на розгляд суду, так звана «справа Наума». Ім'я цього кримінального «авторитета» і його прибічників багато років наводило жах на підприємців міста Миколаєва. З бізнесменів неодноразово стягували «данину», зловмисники почувалися безкарно. Нині стосовно трьох раніше судимих членів угруповання завершено досудове розслідування за підозрою у вимаганні 200 тис. гривень.

Зловмисників було затримано у липні 2017 року в Миколаєві спецпідрозділом СБУ «Альфа» спільно з оперативниками відділу по боротьбі з організованою злочинністю та слідчими Головного управління Нацполіції під процесуальним керівництвом прокуратури Миколаївської області.

У одного із затриманих вилучили вогнепальну зброю – пістолет ТТ, споряджений патронами. Ще в одного фігуранта під час проведення санкціонованого судом обшуку за місцем його мешкання вилучено 40 патронів калібру 9 мм та наркотичну речовину – канабіс загальною масою 69,5 г. Всі троє підозрюваних перебувають під вартою.

Обвинувальний акт за ч. 3 ст. 189, ч. 1 ст. 263 та ч. 1 ст. 309 КК України (вимагання, поєднане з насильством, небезпечним для життя та здоров'я потерпілого, або таке, що завдало майнової шкоди у великих розмірах; незаконне поводження зі зброєю та бойовими припасами; незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту) скеровано до Заводського районного суду м. Миколаєва, де пройшло вже кілька засідань у цій справі.

Крім того, за належного процесуального керівництва Дениса Стоянова завершено розслідування у кримінальному провадженні за фактами незаконного заволодіння сільськогосподарською технікою ПАТ «Зелений Гай» та розбійного нападу на охоронця цього підприємства. Один із головних підозрюваних у цій справі входив до кола угруповання «Наума» і тримав у страху підприємців Вознесенського району. Справа розглядається в суді.

У березні цього року співробітниками поліції у співпраці з прокуратурою Миколаївської області затримано громадянина, який у серпні 2016 року та в лютому 2017 року в місті Миколаєві наніс тілесні ушкодження, а надалі намагався вбити приватного підприємця, що надає ритуальні послуги.

Злочин було вчинено на території бюро судмедекспертизи. Коли 44-річний підприємець ішов до свого автомобіля, до нього підбіг чоловік і зробив кілька пострілів з пістолета. Після цього нападник стрибнув у інший автомобіль і втік. Потерпілого госпіталізували з пораненнями голови. На місце події прибула слідчо-

оперативна група. З'ясували, що в підприємця стріляли зі зброї, імовірно, травматичної дії. Згодом підозрюваного затримали.

26 липня 2017 року процесуальним керівником Д. Стояновим до Центрального районного суду м. Миколаєва стосовно вказаної особи скеровано обвинувальний акт для розгляду та прийняття рішення. Прокуратура наполягатиме на призначенні найсуворішої міри покарання.

Обвинувальний акт відносно трьох членів злочинного угруповання «Апті», які мали намір розправитися із менеджером одного з приватних підприємств міста Миколаєва, також скеровано до суду.

Злочин було скоєно у квітні 2017 року. Використовуючи паливно-мастильні матеріали, зловмисники підпалили автомобіль, у якому перебував потерпілий. Під час затримання у двох обвинувачених виявлено при собі вогнепальну зброю та бойові припаси до неї. Під час обшуку за місцем проживання одного з них вилучено бойові припаси, серед яких граната РГД-5.

26 липня 2017 року прокуратурою Миколаївської області затверджено та скеровано до суду обвинувальний акт у кримінальному провадженні стосовно цих трьох громадян за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 15, пунктом 12 ч. 2 ст. 115 КК України. Крім того, двоє з них обвинувачуються у незаконному поводженні з вогнепальною зброєю, бойовими припасами та вибуховими пристроями, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Обвинуваченим загрожує покарання у виді довічного позбавлення волі.

Одним із пріоритетних напрямків роботи прокуратури, а отже, і прокурора Дениса Стоянова, є протидія корупції. Прикладів означеної діяльності чимало. Серед таких кримінальних проваджень – справа про отримання 7 тис. грн неправомірної вигоди начальником відділу матеріально-технічного забезпечення комунального підприємства «Миколаївелектротранс». Ці кошти чиновник вимагав від керівника одного з підприємств за укладання договору поставки товарів цьому комунальному підприємству. Крім того, ним було видалено із системи ProZorro тендер на закупівлю товарів і укладено договір без проведення тендеру. Дії посадової особи

кваліфіковані за ч. 3 ст. 368 КК України (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою). Обвинувальний акт скеровано до суду для розгляду по суті.

Такі результати у роботі не залишилися поза увагою керівництва прокуратури Миколаївської області. Зокрема, за поданням прокурора Миколаївської області Тараса Дунаса, яке підтримане Генеральним прокурором України Юрієм Луценком, Указом Президента України від 6 жовтня 2017 року № 307/2017 раднику юстиції Денису Петровичу Стоянову присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України».

За словами Дениса Стоянова, він і надалі має намір рішуче боротися із злочинністю у всіх її проявах, підвищувати авторитет прокуратури, працювати на загальний результат – утвердження в Україні законності та правопорядку.

До речі, дружина Дениса Стоянова, Тетяна, теж працює в прокуратурі Миколаївської області. Разом вони виховують доньку.

Прокуратура Миколаївської області